

Uchwała Nr XV-193/2015
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia.....18.12.2015r.....

w sprawie: przyjęcia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka pn. „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020”.

Na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515)
art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 163 ze zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka pn. „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020” będącą załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lęborka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Sprawdzono pod względem
formalno - prawnym

RADCA PRAWNY

Ewelina Bodnar
8-1-16-16

Uzasadnienie
do Uchwały Nr. XV-193/2015
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia 18.12.2015r.

Stan istniejący w dziedzinie która ma być normowana: Obecnie do dnia 31 grudnia 2015 r. obowiązuje uchwała Nr L-428/2009 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 30.12.2009 r. w sprawie przyjęcia do realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka pn. „Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2010-2015”.

Celem i potrzebą podjęcia uchwały jest kontynuacja w kolejnych latach przez Gminę Miasto Lębork działań rozpoczętych w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, dostosowujących ją do istniejących problemów społecznych. Potrzeba podjęcia nowej uchwały wynika również z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), która nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Podstawowe znaczenie w tej kwestii ma przepis ustawy mówiący o tym, że powyższe należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym oraz, że to ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Wskazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym: Wciąż zmieniająca się rzeczywistość przynosi różne nowe zjawiska patologiczne bądź zmienia skalę istniejących problemów społecznych, które po opracowanej diagnozie problemów społecznych spowodowały korektę istniejących już rozwiązań.

Przewidziane skutki społeczne i gospodarcze: Przewiduje się, że opracowana strategia pomoże w rozwiązywaniu problemów społecznych, w tym związanych między innymi z problematyką uzależnień i przemocy występujących na obszarze naszej gminy.

Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały: środki finansowe na zrealizowanie zamierzeń powyższej strategii pochodzić będą głównie z budżetu miasta. Strategia może być również pomocna przy podejmowanych próbach pozyskiwania innych, zewnętrznych środków finansowych.

Źródło finansowania: z budżetu Gminy Miasto Lębork.

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA

Elżbieta Michalska
KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Załącznik
do Uchwały nr *XV-193/2015*
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia *18.12.2015r.*

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na lata 2016 - 2020

GINA MIASTO ŁĘBORK
POWIAT ŁĘBORSKI
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO ŁĘBORK
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA KWAŚNIEWSKA

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Metodologia opracowania Strategii	4
3. Diagnoza sytuacji społecznej Miasta Lębork	5
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	5
3.1.1. Charakterystyka ogólna Miasta Lębork	5
3.1.2. Demografia	6
3.1.3. Rynek pracy	13
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	16
3.1.5. Służba zdrowia	17
3.1.6. Edukacja	19
3.1.7. Kultura i sport	26
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	31
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	36
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Lęborka	39
3.2.1. Problemy w rodzinie	39
3.2.2. Bezrobocie	42
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością	45
3.2.4. Uzależnienia	47
3.2.5. Ubóstwo	51
3.2.6. Bezdomność	52
3.2.7. Przemoc w rodzinie	52
3.2.8. Problemy osób starszych	56
3.3. Wyniki badania ankietowego	57
3.4. Analiza SWOT	61
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	63
4.1. Prognoza demograficzna	64
4.2. Prognoza zmian	67
5. Cele strategiczne projektowanych zmian	69
6. Kierunki niezbędnych działań	70
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	71
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	73
9. Spis tabel	80
10. Spis wykresów	81
11. Spis rysunków	81
12. Załączniki	81

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne będące wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Dotychczas realizowany model polityki społecznej polegający głównie na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk okazał się nie dość skuteczny. Podejmowane działania skierowane były głównie na walkę z rezultatami problemów, mniej było nacisku na profilaktykę zagrożeń. W efekcie rośnie liczba osób – beneficjentów pomocy społecznej i utrwalają się postawy roszczeniowe tego kręgu osób. Dlatego też potrzebą chwili jest opracowanie spójnych, całościowych, perspektywicznych programów polityki społecznej. Podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2015 poz. 163 ze zm.), który mówi: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym „należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16b, ust. 2, strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi w mieście oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lębork na lata 2016-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie

dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lębork na lata 2016-2020 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części.

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Miasta Lębork wg stanu na dzień 31.12.2014 roku (w niektórych przypadkach dane dotyczą roku 2013 i 2015). Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy, stan gospodarki Miasta. Opisano również dostępne dla mieszkańców usługi społeczne tj. edukacja, kultura, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lęborku,
- dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Lęborku oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Miasta.

Charakterystykę sytuacji społecznej Miasta Lębork podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 zasadnicze części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035* opracowaną przez GUS, oraz
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Miasta w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań MOPS w Lęborku), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to sformułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie Miasta Lębork. W części tej określono również sposób realizacji Strategii oraz jej ramy

finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia obejmuje okres do 2020 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji Strategii będą widoczne dopiero w dłuższym okresie czasu), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

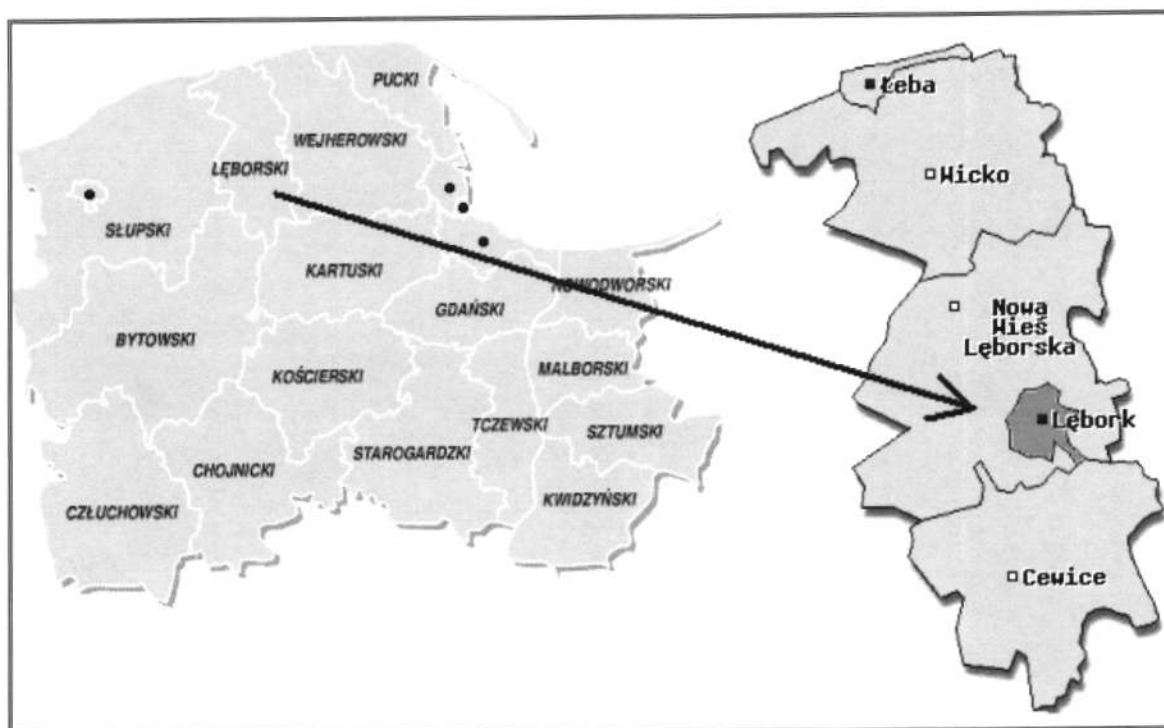
3. Diagnoza sytuacji społecznej Miasta Łębork

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Miasta Łębork

Miasto Łębork zlokalizowane jest w północnej części Polski, w północnej części województwa pomorskiego i w centralnej części powiatu łęborskiego. Łębork zajmuje powierzchnię 18 km², jest on stolicą powiatu, w skład którego wchodzi gminy: Nowa Wieś Łęborska, Wicko i Cewice oraz dwie gminy miejskie Łębork i Łeba. Miasto usytuowane jest w pradolinie Łeby - Redy, od południa graniczącej ze wzgórzami Pojezierza Kaszubskiego, a od północy z Wysoczyzną Żarnowiecką.

Rysunek 1. Położenie Miasta Łęborka na tle powiatu łęborskiego i województwa pomorskiego

Źródło: www.zpp.pl

Miasto Lębork graniczy z dwiema gminami wiejskimi:

- od zachodu, północy, wschodu oraz częściowo od południa z Gminą Nowa Wieś Lęborska;
- od południa, na niewielkim odcinku z Gminą Cewice.

Lębork położony jest niespełna 30 km od Łeby z jej portem i mariną jachtową oraz od Słowińskiego Parku Narodowego z unikalnymi w Europie ruchomymi wydzmami. Natomiast 65 km na wschód od Lęborka położone jest Trójmiasto, najbliższy port pełnomorski w Gdyni oddalony jest o ok. 60 km. Ponadto, mieszkańcy Lęborka mają dogodne połączenie z oddalonym o ok. 80 km portem lotniczym w Gdańsku.

3.1.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ MIASTA Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

Liczba ludności na terenie Lęborka na koniec 2014 roku wynosiła 35 443 osoby, z czego kobiety stanowiły 51,69%, a mężczyźni 48,31%. W okresie 2008-2014 liczba ludności wzrosła o 2,20%. Należy jednak zauważyć, że od 2010 roku liczba mieszkańców Lęborka systematycznie maleje.

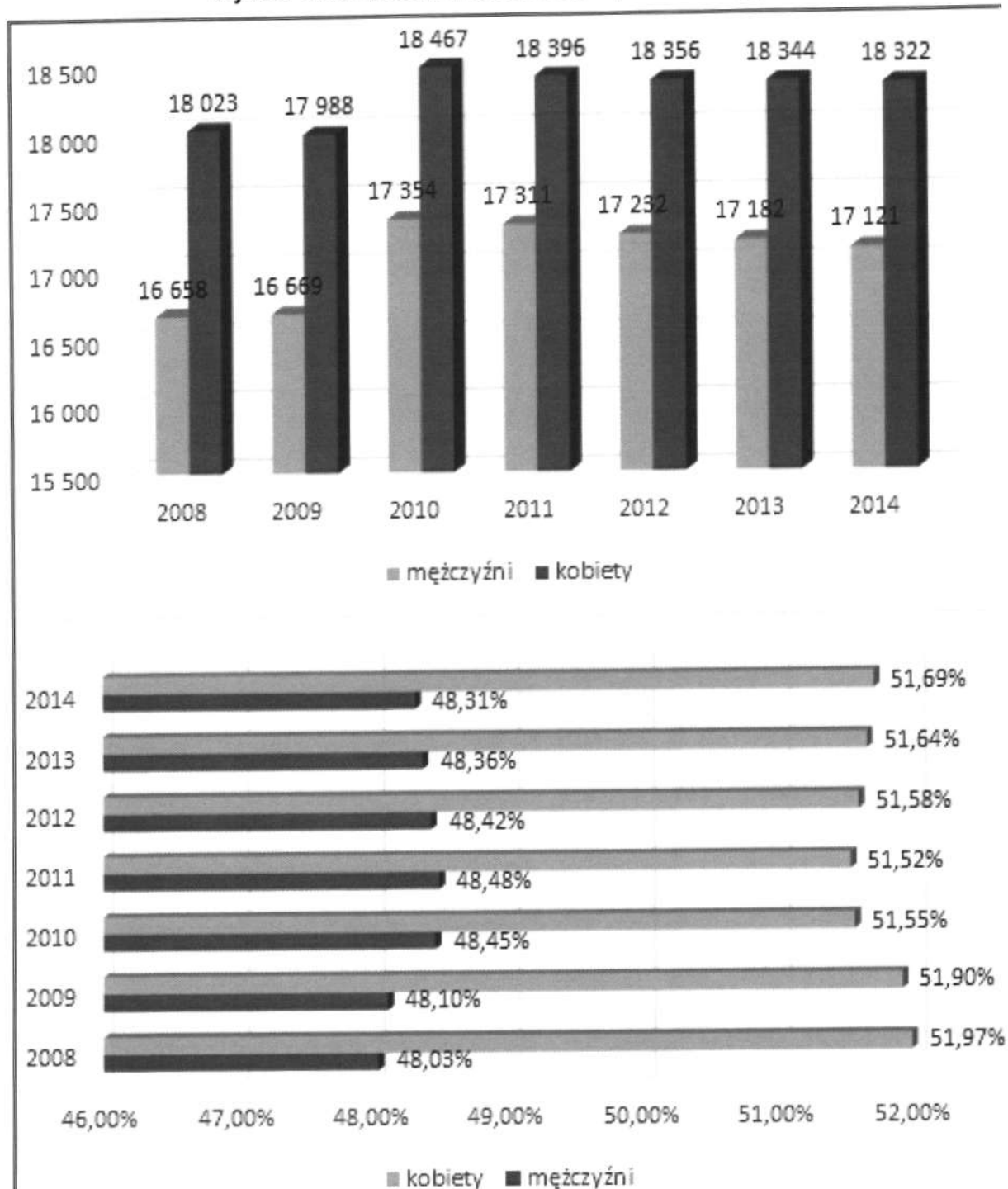
Tabela 1. Liczebność Miasta Lębork z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	J. m.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	34 681	34 657	35 821	35 707	35 588	35 526	35 443
mężczyźni	osoba	16 658	16 669	17 354	17 311	17 232	17 182	17 121
	%	48,03%	48,10%	48,45%	48,48%	48,42%	48,36%	48,31%
kobiety	osoba	18 023	17 988	18 467	18 396	18 356	18 344	18 322
	%	51,97%	51,90%	51,55%	51,52%	51,58%	51,64%	51,69%

Źródło: Dane GUS

Wykres 1. Struktura ludności Miasta Łębork według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową wśród mieszkańców Miasta w roku 2014 stanowiły osoby w wieku pomiędzy 30 a 34 rokiem życia. Następnymi w kolejności były osoby w wieku 55-59 lat, 25-29 lat oraz 35-39 lat.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Lęborka w 2014 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	1 769	894	875
5-9 lat	1 945	1 017	928
10-14 lat	1 680	894	786
15-19 lat	1 913	965	948
20-24 lata	2 370	1 226	1 144
25-29 lat	2 796	1 454	1 342
30-34 lata	2 916	1 454	1 462
35-39 lat	2 742	1 396	1 346
40-44 lata	2 275	1 108	1 167
45-49 lat	2 148	1 104	1 044
50-54 lata	2 262	1 059	1 203
55-59 lat	2 898	1 387	1 511
60-64 lata	2 658	1 200	1 458
65-69 lat	1 797	787	1 010
70-74 lata	1 068	453	615
75-79 lat	943	340	603
80-84 lata	711	239	472
Powyżej 85	552	144	408
Razem	35 443	17 121	18 322

Źródło: Dane GUS

Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Lębork została również przedstawiona w Tabeli 3 z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym								
Ogółem	Osoba	7 219	7 111	7 069	6 921	6 731	6 572	6 473
Mężczyźni	Osoba	3 822	3 778	3 700	3 616	3 511	3 416	3 350
Kobiety	Osoba	3 397	3 333	3 369	3 305	3 220	3 156	3 123
w wieku produkcyjnym								
Ogółem	Osoba	22 410	22 332	23 299	23 084	22 918	22 704	22 441
Mężczyźni	Osoba	11 331	11 358	12 064	12 021	11 970	11 898	11 808
Kobiety	Osoba	11 079	10 974	11 235	11 063	10 948	10 806	10 633
w wieku poprodukcyjnym								
Ogółem	Osoba	5 052	5 214	5 453	5 702	5 939	6 250	6 529
Mężczyźni	Osoba	1 505	1 533	1 590	1 674	1 751	1 868	1 963
Kobiety	Osoba	3 547	3 681	3 863	4 028	4 188	4 382	4 566
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,8	20,5	19,7	19,4	18,9	18,5	18,3
w wieku produkcyjnym	%	64,6	64,4	65,0	64,7	64,4	63,9	63,3
w wieku poprodukcyjnym	%	14,6	15,0	15,2	16,0	16,7	17,6	18,4

Źródło: Dane GUS

Analizując dane zawarte w Tabeli 3 należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 63,3% populacji Lęborka. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,3%, a w wieku poprodukcyjnym – 18,4%.

W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje (w analizowanym okresie nastąpił spadek liczebności tej grupy o 10,3%), co w konsekwencji spowoduje spadek liczby ludności Miasta przy założeniu, że tendencja malejąca będzie się utrzymywała w kolejnych latach,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do innych grup w analizowanym okresie maleje, jednak w porównaniu z rokiem 2008 nieznacznie wzrosła – wzrost o 0,1%. Należy zauważyć, że największy udział grupa ta miała w 2010 roku.
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie poddanym analizie systematycznie wzrasta – odnotowano wzrost na poziomie 29,2%. Jednocześnie należy zauważyć, że udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności Lęborka znacznie wzrósł i w 2014 roku oscylował na poziomie 18,4%.

Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczebności osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, świadczy o starzeniu się społeczeństwa na terenie Gminy Lębork.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

W 2002 roku w Lęborku dominowały osoby z wykształceniem średnim – 29,49% populacji Miasta. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 28,90% oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 25,28%. Wykształcenie wyższe posiadało 9,72% osób, a policealne 3,18% osób. Odsetek osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia był stosunkowo niski i wynosił 3,43%.

Zauważalne jest zróżnicowanie wykształcenia mieszkańców Lęborka ze względu na płeć. Wśród kobiet z terenu Miasta wyższy niż u mężczyzn był odsetek osób z wykształceniem wyższym, policealnym, średnim i podstawowym ukończonym, zaś zdecydowanie niższy odsetek osób z wykształceniem zawodowym.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Lęborka

Rodzaj wykształcenia	Ogółem		Mężczyźni	Kobiety
	Liczba osób	Udział %		
Wyższe	2 842	9,72%	1 185	1 657
Policealne	930	3,18%	221	709
Średnie	8 626	29,49%	3 622	5 004
Zasadnicze zawodowe	7 394	25,28%	4 687	2 707
Podstawowe ukończone	8 453	28,90%	3 648	4 805
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1 002	3,43%	403	599

Źródło: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2002

Przedstawione wyżej dane dotyczą wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku i nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji. Należy założyć, iż obecnie na terenie Lęborka, podobnie jak i w całym kraju, liczba osób z wykształceniem wyższym jest nieco większa. Potwierdzeniem tego są dane GUS dotyczące wykształcenia mieszkańców powiatu lęborskiego ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 i 2011 roku zawarte w Tabeli 5.

Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu łębskiego

Rodzaj wykształcenia	2002	2011	Zmiana % 2011/2002
Wyższe	3 980	6 877	72,79%
Średnie i policealne	14 605	16 189	10,85%
Średnie zawodowe	9 538	9 426	-1,17%
Średnie ogólnokształcące	3 736	5 407	44,73%
Zasadnicze zawodowe	13 353	13 975	4,66%
Gimnazjalne	-	3 267	-
Podstawowe ukończone	17 608	11 767	-33,17%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1 919	845	-55,97%

Źródło: Dane GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność, Narodowy Spis Powszechny 2011 Ludność)

Coraz więcej osób z terenu powiatu decyduje się również na podjęcie edukacji, o czym świadczą:

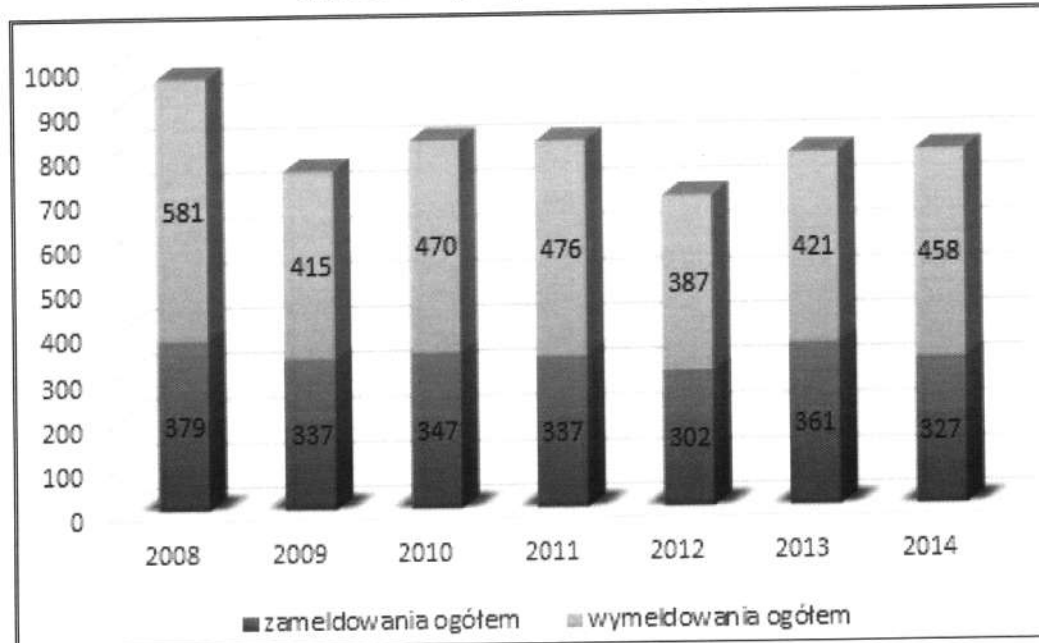
- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim i policealnym o 10,85%,
- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 44,73%,
- spadek liczby osób z wykształceniem podstawowym ukończonym o 33,17%,
- spadek liczby osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia o 55,97%.

Należy zatem zakładać, że sytuacja w Łęborku obecnie kształtuje się podobnie.

MIGRACJE

Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W Łęborku w latach 2008 – 2014 zarówno liczba zameldowań, jak i wymeldowań ulegała wahaniom. Największy spadek zameldowań odnotowano na przełomie lat 2008/2009, natomiast największy wzrost wymeldowań miał miejsce w latach 2009/2010. Ostatecznie, w 2014 roku, w porównaniu do roku 2008, liczba zameldowań spadła o 13,72%, a liczba wymeldowań zmniejszyła się o 21,17%.

Wykres 2. Migracje w Mieście Lębork

Źródło: Opracowanie własne

W latach 2008 - 2014 saldo migracji dla Miasta Lębork (różnica między liczbą osób, które zameldowały się na terenie Miasta a liczbą osób, które się z niej wymeldowały w danym roku) było ujemne. W analizowanym okresie liczba wymeldowań do miast i na tereny wiejskie poza Miastem Lębork, znacznie przewyższała liczbę zameldowań w Mieście przez mieszkańców innych miejscowości.

Szczegółowe dane dotyczące salda migracji na terenie Lęborka w ostatnich 7 latach, przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały w Lęborku wg typu i kierunku

Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
miasto	zameldowania	142	107	119	115	79	95	103
	wymeldowania	231	166	171	197	125	169	164
	saldo	-89	-59	-52	-82	-46	-74	-61
wieś	zameldowania	227	214	217	214	204	253	219
	wymeldowania	318	233	268	243	238	204	245
	saldo	-91	-19	-51	-29	-34	49	-26
zagranica	zameldowania	10	16	11	8	19	13	5
	wymeldowania	32	16	31	36	24	48	49
	saldo	-22	0	-20	-28	-5	-35	-44
zameldowania ogółem		379	337	347	337	302	361	327
wymeldowania ogółem		581	415	470	476	387	421	458
saldo migracji		-202	-78	-123	-139	-85	-60	-131

Źródło: Dane GUS

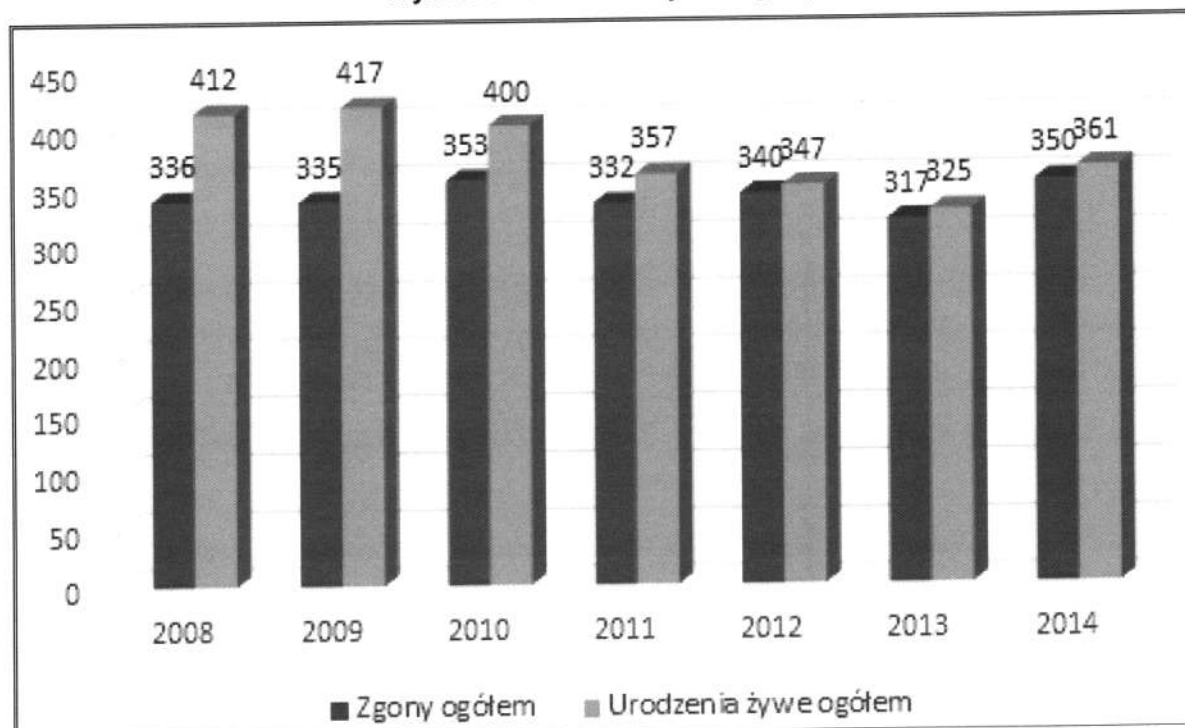
PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Lęborka w latach 2008-2014 przyjmował wartości dodatnie, co oznacza, że liczba urodzeń w tym okresie przewyższała liczbę zgonów.

Tabela 7. Przyrost naturalny

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zgony ogółem	336	335	353	332	340	317	350
Urodzenia żywe ogółem	412	417	400	357	347	325	361
Przyrost naturalny ogółem	76	82	47	25	7	8	11
mężczyźni	32	66	29	23	-12	-5	10
kobiety	44	16	18	2	19	13	1

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Urodzenia żywe i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Miasta Lębork na koniec 2014 roku działało 4 496 podmiotów gospodarczych, z czego 6,3% w sektorze publicznym, zaś 93,7% w sektorze prywatnym. Przez cały okres analizy, liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy podlegała nieznacznym wahaniom, ostatecznie w 2014 roku liczba ta była o 3,2% niższa niż w roku bazowym. Tendencję spadkową liczby podmiotów odnotowano w sektorze prywatnym, w którym liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie spadła o 3,3% (głównie wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). Również w sektorze publicznym

nastąpił spadek liczby podmiotów – spadek nieznaczny, bo o 0,7%. Warto zauważyć, że największa ilość podmiotów gospodarki narodowej ogółem działała na terenie Gminy Lębork w 2010 roku. Struktura gospodarcza na terenie Miasta Lębork została przedstawiona w Tabeli 8.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze działające na terenie Lęborka w latach 2008-2014

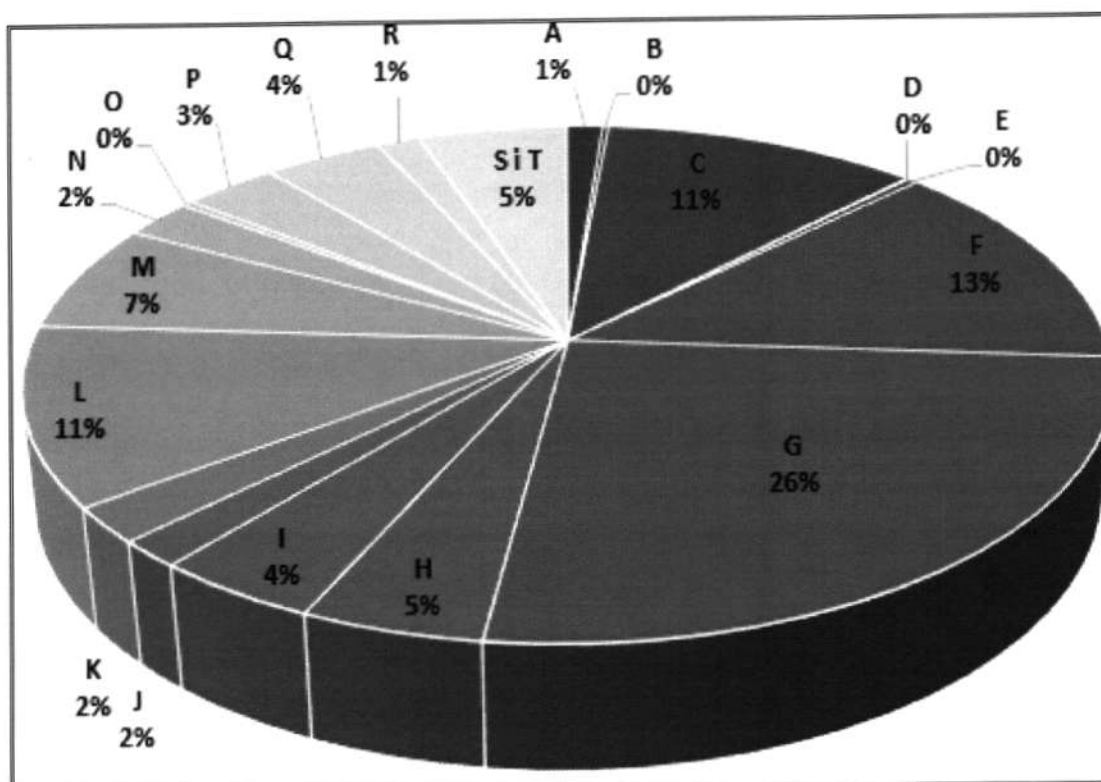
Wyszczególnienie	J. m.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	Jedn. gosp.	4 644	4 557	4 667	4 507	4 477	4 527	4 496
Sektor publiczny								
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		285	280	280	278	279	281	283
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	Jedn. gosp.	71	69	69	67	67	65	65
sektor publiczny - spółki handlowe		5	6	6	6	6	6	6
Sektor prywatny								
Podmioty gospodarki narodowej		4 359	4 277	4 387	4 229	4 198	4 246	4 213
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		3 489	3 402	3 484	3 286	3 220	3 232	3 174
Spółki handlowe	Jedn. gosp.	189	185	192	199	200	211	210
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		50	46	46	48	48	48	48
Spółdzielnie		16	16	16	16	16	15	15
Fundacje		3	3	4	5	5	6	7
Stowarzyszenia i organizacje społeczne		68	70	70	73	75	80	84

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie największy udział w sektorze prywatnym posiadały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2014 roku stanowiły ponad 75% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności były spółki handlowe – 210 podmiotów w 2014 roku oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 84 podmioty. Na terenie Miasta funkcjonowało również 48 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 15 spółdzielni i 7 fundacji.

Wykres 4. Struktura działalności gospodarczej na terenie Lęborka w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 4, działalność gospodarcza zarejestrowana na terenie Miasta Lębork koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie, przetwórstwie przemysłowym oraz działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości.

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Lębork oferuje chętnym tereny pod inwestycje, ponadto władze Miasta zapewniają „przyjazny klimat” do inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy. Na terenie Miasta Lębork przedsiębiorcy mogą skorzystać z ulg podatkowych - zwolnienia od podatku od nieruchomości. Zwolnienie od podatku uzależnione jest od liczby utworzonych nowych miejsc pracy i przyznawane jest na okres od 2 do 5 lat w zależności od liczby utworzonych miejsc pracy.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS w 2014 r. ogółem na terenie Lęborka znajdowało się 12 539 mieszkań o łącznej powierzchni 794 485 m².

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe na terenie Lęborka

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem								
mieszkania	mieszk.	11 921	11 988	12 197	12 259	12 316	12 404	12 539
izby	izba	42 868	43 126	44 372	44 615	44 860	45 200	45 655
powierzchnia użytkowa	m ²	740 127	747 649	765 055	771 400	777 503	784 431	794 485

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Lębork obowiązuje **Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Lębork w latach 2011 – 2015**, który został przyjęty uchwałą NR VII-60/2011 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 19 maja 2011 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Lębork w latach 2011 – 2015.

Zgodnie z niniejszym programem zasoby mieszkaniowe Gminy Miasto Lębork wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiły 1 660 lokali, o łącznej powierzchni 74 219,93 m².

Zaplanowano, że wielkość zasobu mieszkaniowego w latach 2011-2015 będzie ulegała zmianom uzależnionym od ilości sprzedanych lokali na rzecz najemców oraz lokali sprzedanych w przetargach. Zaplanowano, że w latach 2011-2015 Gmina Lębork sprzeda rocznie około 50 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 2 500 m². Z drugiej zaś strony przewidziano, że w latach 2011 – 2015 Gmina Miasto Lębork będzie starała się powiększyć swój zasób mieszkaniowy poprzez wybudowanie nowych lokali komunalnych. Zaplanowano budowę dwóch budynków::

- budynek komunalny z około 16 lokalami socjalnym - 1 pokojowym o powierzchni około 20 m² i 2 pokojowymi o powierzchni użytkowej około 30 m². Łączna powierzchnia użytkowa budynku około 430 m²;
- budynek komunalny z około 45 lokalami mieszkalnymi o umowie najmu na czas nieoznaczony – 1 pokojowe o powierzchni użytkowej około 30 m² i 2 pokojowe o powierzchni około 45 m² łączna powierzchnia użytkowa budynku około 1 800 m².

Dla poprawy warunków mieszkaniowych, w programie na lata 2011-2015 przewidziano również szereg remontów obejmujących m.in. wymianę stolarki okiennej, pokryć dachowych, docieplenie ścian budynków i stropodachów.

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osobom o niskich dochodach nie posiadających tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Miasta Lębork opiekę medyczną dla mieszkańców zapewnia przede wszystkim Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którego skład wchodzi:

1. Oddziały:

- Szpitalny Oddział Ratunkowy;
- Oddział Chorób Wewnętrznych, Kardiologii i Rehabilitacji Kardiologicznej;
- Oddział Chirurgiczny Ogólny, Gastroenterologiczny i Rehabilitacyjny;
- Oddział Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej i Rehabilitacyjny;
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy;
- Oddział Pediatryczny;
- Oddział Neonatologiczny;
- Oddział Psychiatryczny;

2. Poradnie:

- Bezpłatny punkt konsultacyjny dla pacjentów kwalifikowanych do rehabilitacji ogólnoustrojowej;
- Poradnia Alergologiczna;
- Poradnia Chirurgii Ogólnej;
- Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej;
- Poradnia Diabetologiczna;
- Poradnia Gastroenterologiczna;
- Poradnia kardiologiczna/kontroli rozruszników i kardiowerterów;
- Poradnia Logopedyczna;
- Poradnia Nefrologiczna;
- Poradnia Neonatologiczna;
- Poradnia Onkologiczna;
- Poradnia Patologii Ciąży;
- Poradnia Okulistyczna;

3. Pozostałe jednostki:

- Laboratorium Analityczne;
- Pracownia Patomorfologii;
- Laboratorium Mikrobiologiczne;
- Pracownie Diagnostyki Obrazowej;
- Pracownia Endoskopii;
- Blok Operacyjny;
- Apteka Zakładowa;
- Sala Porodowa;
- Dział Fizjoterapii;
- Stacja Dializ (Centrum Dializa Sp. z o.o.).

Źródło: <http://www.szpital-lebork.com.pl/>

Prócz tego na terenie Miasta działają następujące placówki opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "An-Med";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Dobre Zdrowie";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Elvita";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Eps-Medica";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Fa-Med";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Jan Włodarczyk;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kamed";

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Midi-Car" Beata Bogdał;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Med-Ren";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Trimed";
- Przychodnia Stemed;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Puls";
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Stary Browar";
- AWIMED Przychodnie Specjalistyczne;
- Centrum Medyczne „Legionów ”.

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

Na terenie Lęborka funkcjonują także następujące apteki:

- APTEKA GEMINI ul. Staromiejska 17,
- APTEKA CM Legionowo,
- APTEKA GEMINI Al. Wolności 30,
- APTEKA POD WAGĄ ul. Tczewska 6A,
- APTEKA PRZY SZPITALU ul. Węgrzynowicza 13,
- APTEKA STAROMIEJSKA ul. Staromiejska 17D,
- APTEKA STARY BROWAR Al. Wolności 40,
- APTEKA VITAE II ul. Toruńska 6,
- DR. MAX ul. 1 Maja 1 A,
- DR. MAX ul. 10 Marca 16 A,
- APTEKA Cefarm 36,6, ul. Armii Krajowej 32,
- APTEKA Eliksir ul. Kossaka 41.

Na terenie Lęborka działa także **Ochotnicza Służba Ratownicza**, która świadczy usługi w zakresie ratownictwa, ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa na drogach oraz ochrony środowiska.

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/zdrowie/>

3.1.6. Edukacja

Na terenie Lęborka funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- szkoły podstawowe, zespoły szkół i gimnazja;
- szkoły ponadgimnazjalne;
- przedszkola;
- żłobki;
- szkoły wyższe.

W mieście funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz szeroki wybór szkół językowych.

Żłobki:

- Żłobek pn. "Żłobek nr 30 Pozytywnych Inicjatyw w Lęborku", podmiot prowadzący - Centrum Informacji Regionalnej Puls Regionu Puckiego Sp. z o.o.;
- Żłobek pn. "Żłobek nr 33 Pozytywnych Inicjatyw w Lęborku", podmiot prowadzący - Centrum Informacji Regionalnej Puls Regionu Puckiego Sp. z o.o.

Przedszkola:

- Przedszkole Nr 1;
- Przedszkole Nr 2;
- Przedszkole Nr 5;
- Przedszkole Nr 6;
- Przedszkole Nr 9;
- Przedszkole Nr 10;
- Niepubliczne Przedszkole "Baśniowe";
- Prywatne Przedszkole Językowe "Tęczowa Kraina";
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Zielona Łąka";
- Przedszkole Integracyjne "Jesteśmy Razem";
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Akademia Juniora".

Każda z wyżej wymienionych placówek zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną.

Dobrze rozwinięta opieka i edukacja przedszkolna zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

Szkoły podstawowe, zespoły szkół i gimnazja:

- Gimnazjum Nr 1,
- Gimnazjum Nr 2,
- Gimnazjum Nr 3,
- Katolickie Gimnazjum,
- Społeczne Gimnazjum Językowe LTO,
- Szkoła Podstawowa Nr 3,
- Szkoła Podstawowa Nr 5,
- Szkoła Podstawowa Nr 8,
- Szkoła Podstawowa Nr 4,
- Społeczna Językowa Szkoła Podstawowa LTO.

Szkoły ponadgimnazjalne:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2;
- Katolickie Liceum Ogólnokształcące;
- Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu;
- Zespół Szkół Mechaniczno-Informatycznych;
- Powiatowe Centrum Edukacyjne Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Szkoły wyższe:

Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni
Wydział zamiejscowy Lębork.

Szkoły Językowe:

- BRITISH INSTITUTE Szkoła Języków Obcych;
- Agencja Szkolenia i Promocji Kadr „Supra”;
- Rezmer School of English;
- Centrum Językowo- Szkoleniowe „Verdi”;
- Erni - Szkoła Języków Obcych;
- Centrum Języków Obcych Perfekt;
- Centrum Języka Angielskiego „Amaro”;
- Szkoła Językowa APO English.

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/oswiata/>

Na terenie Miasta funkcjonuje również **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz niepubliczna poradnia MODUS.**

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jest placówką publiczną, świadczącą bezpłatne usługi dla mieszkańców w zakresie:

- profilaktyki niepowodzeń szkolnych,
- diagnozy i terapii wszelkich zaburzeń i odchyleń rozwojowych dzieci i młodzieży,
- diagnozy i terapii specyficznych problemów w pisaniu i czytaniu,
- terapii dzieci z trudnościami w nauce matematyki,
- profilaktyki, diagnozy i terapii opóźnień rozwoju mowy.

Tabela 10. Gminne placówki oświatowe na terenie Gminy Lębork (stan na dzień 31.12.2014 r.)

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich
Przedszkole Nr 1, ul. Czołgistów 37	206	7	1	15,09
Przedszkole Nr 2 ul. E. Plater 12	234	8	0	14,09
Przedszkole Nr 5 ul. Wyspiańskiego 1	171	6	0	11,05
Przedszkole Nr 6 ul. Ks. Kard. St. Wyszyńskiego 7	125	5	13	10,05
Przedszkole Nr 9 ul. Mireckiego 9	148	8	7	13,4
Przedszkole Nr 10 ul. Krzywoustego 6	94	4	1	8,05
Niepubliczne Przedszkole Baśniowe ul. Spółdzielcza 12	38	2	2	3,5
Prywatne Przedszkole Językowe „Tęczowa Kraina” ul. Tczewska 7A	62	4	7	5
Przedszkole Integracyjne Jesteśmy Razem ul. Kościuszki 14	59	5	4	12,25
Zielona Łąka Niepubliczny Punkt Przedszkolny ul. Akacyjowa 1	13	1	2	1
Niepubliczny Punkt Przedszkolny Akademia Juniora ul. Kasztanowa 10	8	1	1	2
Szkoła Podstawowa Nr 3 ul. Kossaka 103	571	22	107	41,79
Szkoła Podstawowa Nr 5 ul. Kościuszki 14	448	23	109	40
Szkoła Podstawowa Nr 8 ul. Mireckiego 8	939	32	51	67,91
Gimnazjum Nr 1 ul. I Armii WP 10	408	25	63	38,25

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich
Gimnazjum Nr 2 ul. P. Skargi 52	371	26	56	34
Zespół Szkół Nr 3 Al. Wolności 31	647	28	63	59,62
Spółeczna Językowa Szkoła Podstawowa LTO ul. Malczewskiego 34	113	8	25	17,16
Spółeczne Gimnazjum Językowe LTO ul. Okrzei 8	158	13	20	21,27
Katolickie Gimnazjum ul. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego 5	40	5	10	5,68

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

**Tabela 11. Powiatowe placówki oświatowe, ośrodki i poradnie na terenie Lęborka
(stan na 30.09.2014 r.)**

Nazwa szkoły, ośrodka, poradni	Liczba uczniów wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.	Liczba klas wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich, wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1	386	12	67, w tym 38 do pracy dla uczniów + 2 serwery	25,14
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2	377	12	78	30,36
Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu	691	26	246, w tym 145 do pracy dla uczniów + 10 serwerów	57
Zespół Szkół Mechaniczno - Informatycznych	608	21	191 + 4 serwery	44,53
Powiatowe Centrum Edukacyjne - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	644, w tym 96 słuchaczy	23, w tym 3 dla dorosłych	148 + 3 serwery	50,26

Nazwa szkoły, ośrodka, poradni	Liczba uczniów wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.	Liczba klas wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich, wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	141	16	86 + 1 serwer	49,00
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	-	-	14	11

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji (brutto) w okresie 2008 - 2013 przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
szkoły podstawowe	110,58	110,81	109,98	110,52	112,09	108,82	-
gimnazja	118,80	121,58	119,74	120,18	121,92	122,14	-

Źródło: Dane GUS

W niektórych z analizowanych lat, współczynnik skolaryzacji w placówkach szkolnych na terenie Lęborka był znacznie wyższy niż 100. Takie wartości wskaźnika wynikają z faktu, że do szkół na terenie Miasta Lęborka uczęszczają dzieci i młodzież spoza terenu miasta.

Na terenie Lęborka funkcjonuje **system wsparcia materialnego rodzin**, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. System tego rodzaju pomocy materialnej nie tylko wyrównuje szanse edukacyjne dzieci i młodzieży, ale także zapewnia odpowiednie warunki do życia i rozwoju najmłodszym członkom społeczeństwa, zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej mogą ubiegać się o **stypendia szkolne i zasiłek szkolny**. Dokumentem, który reguluje szczegółowe zasady udzielania pomocy jest Uchwała Nr XXXVII-354/2009 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 30.04.2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Lębork (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 87, poz. 1739 ze zmianami).

Zasiłek szkolny przyznaje się uczniowi, który znajduje się w przejściowo trudnej sytuacji materialnej, wynikającej ze zdarzenia losowego. Zasiłek przyznaje się w szczególności w przypadku:

- śmierci rodziców lub opiekunów prawnych,
- klęski żywiołowej,
- urodzenia dziecka,
- wydatków związanych z długotrwałą chorobą ucznia,
- innych szczególnych okoliczności, utrudniających naukę ucznia i prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym. Wysokość zasiłku szkolnego jest uzależniona od otrzymanych przez Gminę środków finansowych.

Stypendium szkolne przyznawane jest uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej, u którego w rodzinie dochód na jedną osobę aktualnie nie przekracza 514 zł. Wysokość stypendium szkolnego ustala się biorąc pod uwagę sytuację materialną uczniów i ich rodzin oraz inne istotne okoliczności, tj.:

- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 120% kwoty o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych - minimalna wysokość stypendium 127,20 zł.
- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 100% kwoty o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych - minimalna wysokość stypendium 106 zł.
- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 80% kwoty o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych - minimalna wysokość stypendium 84,80 zł.

Ponadto pomoc materialna o charakterze socjalnym przysługuje przy jednoczesnym spełnieniu kryteriów określonych w odrębnych przepisach:

1. do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia:
  - uczniom szkół publicznych
  - uczniom szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dorosłych
  - słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich
  - słuchaczom publicznych nauczycielskich kolegiów języków obcych
  - słuchaczom publicznych kolegiów pracowników służb społecznych

- słuchaczom niepublicznych kolegiów nauczycielskich
  - słuchaczom niepublicznych nauczycielskich kolegiów języków obcych.
2. do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki:
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych
  - wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiającym dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

W rodzinach o niskich dochodach, borykających się z problemami finansowymi, potrzebne są różnorodne formy wsparcia, w tym również materialnego, zapobiegające wykluczeniu społecznemu i życiu w ubóstwie. Należy stwierdzić, że Gmina Lębork zapewnia niezbędne materialne formy pomocy, które umożliwiają właściwy rozwój i możliwość kształcenia najmłodszych mieszkańców Lęborka.

Źródło: <http://bip.um.lebork.pl/strony/7.dhtml>

3.1.7. Kultura i sport

Zadania z zakresu **kultury** na terenie Lęborka realizują następujące placówki:

- Lęborskie Centrum Kultury „Fregata”;
- Teatr Tańca „Jeszcze Pięć Minut”;
- Miejska Biblioteka Publiczna;
- Muzeum;
- Biblioteka Pedagogiczna;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia;
- Powiatowe Ognisko Artystyczne,
- Młodzieżowy Dom Kultury;
- Stowarzyszenie Lęborskie Bractwo Historyczne.

Lęborskie Centrum Kultury „Fregata” powstało w grudniu 2007 roku, swoją działalność prowadzi w starym kinie Fregata, budynek ten po remoncie stał się nowoczesną salą kinowo-widowiskową. LCK zajmuje się organizacją wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców oraz uczestniczy w wydarzeniach na terenie miasta. Dodatkowo mieszkańcy Lęborka mogą się w nim rozwijać artystycznie.

LCK w budynku PKP prowadzi tzw. Stację Kultura, która jest miejscem spotkań, prób zespołów artystycznych oraz spotkań młodzieży.

Teatr Tańca „Jeszcze Pięć Minut” powstał w 2012 roku, a jego twórczyniami są dyplomowane instruktorki tańca. Licząca 14 tancerek grupa ma już na swoim koncie spektakle „Widzimi się”, „Itepeitede” i „Siedem grzechów prawie głównych”. Teatr działa w ramach Lęborskiego Centrum Kultury „Fregata”.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Jarosława Iwaszkiewicza. Biblioteka posiada zbiór ponad 90 tyś. woluminów książek, prawie 100 tytułów aktualnych czasopism oraz książki i wydawnictwa multimedialne. Biblioteka oferuje: literaturę beletrystyczną, naukową i popularnonaukową, czasopisma bieżące o różnorodnej tematyce, zbiory regionalne dotyczące Lęborka i ziemi lęborskiej, gry planszowe, dostęp do internetu, wydruki komputerowe, skanowanie, komputerowe programy multimedialne o charakterze edukacyjnym i rozrywkowym, informację biblioteczną, bibliograficzną, faktograficzną z różnych dziedzin wiedzy, lekcje biblioteczne, różne formy zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zamawianie książek z innych bibliotek w Polsce oraz kącik malucha z zabawkami.

Muzeum w Lęborku mieści się w kamienicy z około 1910 roku, na obszarze historycznego centrum miasta. Mieszkańcy jak i turyści mogą zobaczyć tam niezwykle bogaty zbiór zabytków archeologicznych, zwiedzający mają możliwość poznać prehistorię ziemi lęborskiej na tle najdawniejszych dziejów Pomorza. Organizowane są również wystawy indywidualne i zbiorowe.

Biblioteka Pedagogiczna zaliczana jest do grupy bibliotek specjalistycznych, działa na podstawie Ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997r. (t.j. Dz.U. 2012 nr 0 poz. 642 z późn. zm.) , Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. (t.j. Dz.U. 2004 nr 256 poz. 2572 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. 2013 poz. 369). Głównymi odbiorcami usług bibliotecznych są nauczyciele, studenci wszystkich kierunków studiów, uczniowie szkół średnich oraz mieszkańcy powiatu. Biblioteka utrzymuje ścisły kontakt ze wszystkimi szkołami, przedszkolami, ośrodkami szkolno-wychowawczymi i innymi placówkami oświatowymi.

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Mieczysława Michalskiego prowadzona jest przez Ministerstwo Kultury jako zadanie własne. Szkoła swoim zasięgiem obejmuje teren powiatu lęborskiego. Prowadzi zajęcia w cyklu sześcioletnim oraz czteroletnim, obejmując kandydatów w wieku 7-16 lat. Zajęcia prowadzone są w dziewięciu klasach instrumentalnych, takich jak: fortepian, gitara klasyczna, akordeon, skrzypce, kontrabas, flet poprzeczny, klarnet, saksofon i trąbka. Dodatkowo w szkole są prowadzone zajęcia z

akompaniamentem w ramach instrumentu głównego, nauczanie przedmiotów ogólnomuzycznych takich jak: kształcenie słuchu, rytmika, audycje muzyczne, chór ogólnoszkolny oraz zespoły instrumentalne.

Powiatowe Ognisko Artystyczna działa od 1955 roku obok Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Mieczysława Michalskiego. Prowadzone jest przez Zarząd Powiatu Lęborskiego jako zadanie własne. Placówka prowadzi zajęcia z działu plastycznego - rysunek, malarstwo, modelowanie; działu baletowego - taniec ludowy i charakterystyczny oraz działu muzycznego - nauka gry na fortepianie. Nadzór pedagogiczny nad placówką sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Młodzieżowy Dom Kultury jest doskonałym miejscem dla artystów amatorów, którzy mogą działać w Lęborskim Klubie Plastyków Nieprofesjonalnych mieszczącym się przy Domie Kultury. Prace zrzeszonych tu twórców są nagradzane na konkursach oraz wystawiane w muzeach w kraju jak i za granicą. W placówce również działają: koła plastyczne, techniczne, fotograficzne, sekcje karate, kluby młodzieżowe, teatr. Organizuje się zajęcia informatyczne, integracyjne, ekologiczne i rekreacyjno – sportowe oraz od wielu lat działają zespoły taneczne "RYTMANIA" i "LUZ".

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/kultura/placowki-kulturalne/>

Tabela 13. Wykaz ilościowy komputerów i etatów w Młodzieżowym Domie Kultury w Lęborku

Nazwa szkoły	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich, wg SIO stan na dzień 30.09.2014r.
Młodzieżowy Dom Kultury	12, w tym 7 dla celów dydaktycznych	7,22

Źródło: MOPS w Lęborku

Stowarzyszenie Lęborskie Bractwo Historyczne realizuje działania skupiające się bezpośrednio na utworzeniu uporządkowanej dokumentacji związanej z historią ziemi lęborskiej, kontaktach z archiwami w kraju oraz zagranicą, wydawaniu publikacji zawierających artykuły członków stowarzyszenia oraz osób bezpośrednio z nim współpracujących. Stowarzyszenie organizuje prelekcje, sesje naukowe oraz wykłady ściśle związane z tematyką dotyczącą historii Lęborka i okolic.

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/kultura/placowki-kulturalne/>

Dodatkowo na terenie Miasta Lębork funkcjonują następujące zespoły wokalne i muzyczne: Zespół Wokalny „Sensus Musicus”, Zespół Pieśni i Tańca Ziemia Lęborska, Regionalny Zespół Lewino, Orkiestra Dęta Ziemia Lęborska.

Zadania z zakresu **sportu** na terenie Lęborka realizuje Centrum Sportu i Rekreacji, w którego skład wchodzi następujące obiekty:

- **Pływalnia Miejska „Rafa”** - użytkownicy mogą korzystać z małego i dużego basenu oraz kursów nauki pływania, zawodów sportowych, turnusów rehabilitacyjnych i zajęć aerobiku wodnego.
- **Kompleks rekreacyjny** (teren starego basenu) przy ulicy 9 Maja, w którego skład wchodzi: skate park, korty tenisowe, przystań kajakowa, ogródek jordanowski oraz boisko do plażowej piłki siatkowej.
- **Stadion Miejski** na którym znajdują się: pełnowymiarowe, główne boisko piłkarskie z zapleczem socjalnym i trybunami dla widzów; pełnowymiarowe, boczne boisko piłkarskie z oświetleniem; kort tenisowy; bieżnia lekkoatletyczna.
- **Siłownie zewnętrzne.**

Ponadto na terenie Miasta funkcjonują boiska przy szkołach i dwa boiska „ORLIK 2012”. Jedno z nich znajduje się na Placu Piastowskim i zimą użytkowane jest jako Biały Orlik (lodowisko). Drugi Orlik usytuowany jest przy Zespole Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu .

Dodatkowo na terenie Miasta funkcjonują następujące kluby sportowe:

- Lęborski Klub Sportowy „Pogoń”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”,
- Lęborski Klub Biegacza "Braci Petk",
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Jantar",
- Międzyszkolny - Miejski Uczniowski Klub Sportowy „Ratusz Lębork”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” w Lęborku,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Siatkówki Lębork,
- Lęborskie Stowarzyszenie Sympatyków Sportu,
- Liga Obrony Kraju Klub Strzelecki LOK „LIDER”,
- Liga Obrony Kraju Klub Wodny LOK,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” w Lęborku – Gimnazjum nr 2,
- Lęborskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Ligo”,
- Hei Long Shu Kung Fu - Szkoła Czarnego Smoka,
- Klub Karate Shotokan,
- Uczniowski Klub Sportowy „Ekonomik-Maratończyk”,
- Lęborskie Towarzystwo Sportowe (triathlon i kolarstwo),
- Fundacja Ekologiczno-Sportowa im. Tomasza Hopfera,
- Lęborski Klub Tańca Sportowego ORANGE,

- Stowarzyszenie LEW Lębork,
- Lęborskie Towarzystwo Sportowe UNIA.

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/sport/sport-i-rekreacja/>

Dla mieszkańców na terenie Miasta funkcjonują dodatkowo takie stowarzyszenia jak:

- Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana",
- Zespół Caritas Parafii NMP Królowej Polski,
- Lęborskie Towarzystwo Oświatowe,
- Związek Harcerstwa Polskiego - Chorągiew Gdańska Związku Harcerstwa Polskiego - Hufiec Lębork,
- Rada Regionalna Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej w Słupsku Komitet Terenowy w Lęborku,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Lęborku,
- Związek Kombatantów RP i BWP,
- Związek Sybiraków Oddział Słupsk Zarząd Koła Lębork,
- Związek Ukraińców Miejskie Koło w Lęborku,
- Lęborskie Stowarzyszenie św. Jakuba Apostoła,
- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie,
- Lęborskie Bractwo Historyczne,
- Stowarzyszenie Twórców i Animatorów Kultury „Tak”,
- Klub Demokratycznej Unii Kobiet,
- Polski Związek Wędkarski Koło przy Komendzie powiatowej Policji w Lęborku,
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska”,
- Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych Oddział Lębork,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Oddział w Lęborku,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski Koło Powiatowe w Lęborku,
- Stowarzyszenie „Amazonka” w Lęborku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lęborku,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lęborku,
- Fundacja Ekologiczno Sportowa im. Tomasza Hopfera,
- Stowarzyszenie EDUQ,
- Ochotnicza Służba Ratownicza,
- Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Szansa”,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu „Niebieski Skarb”,

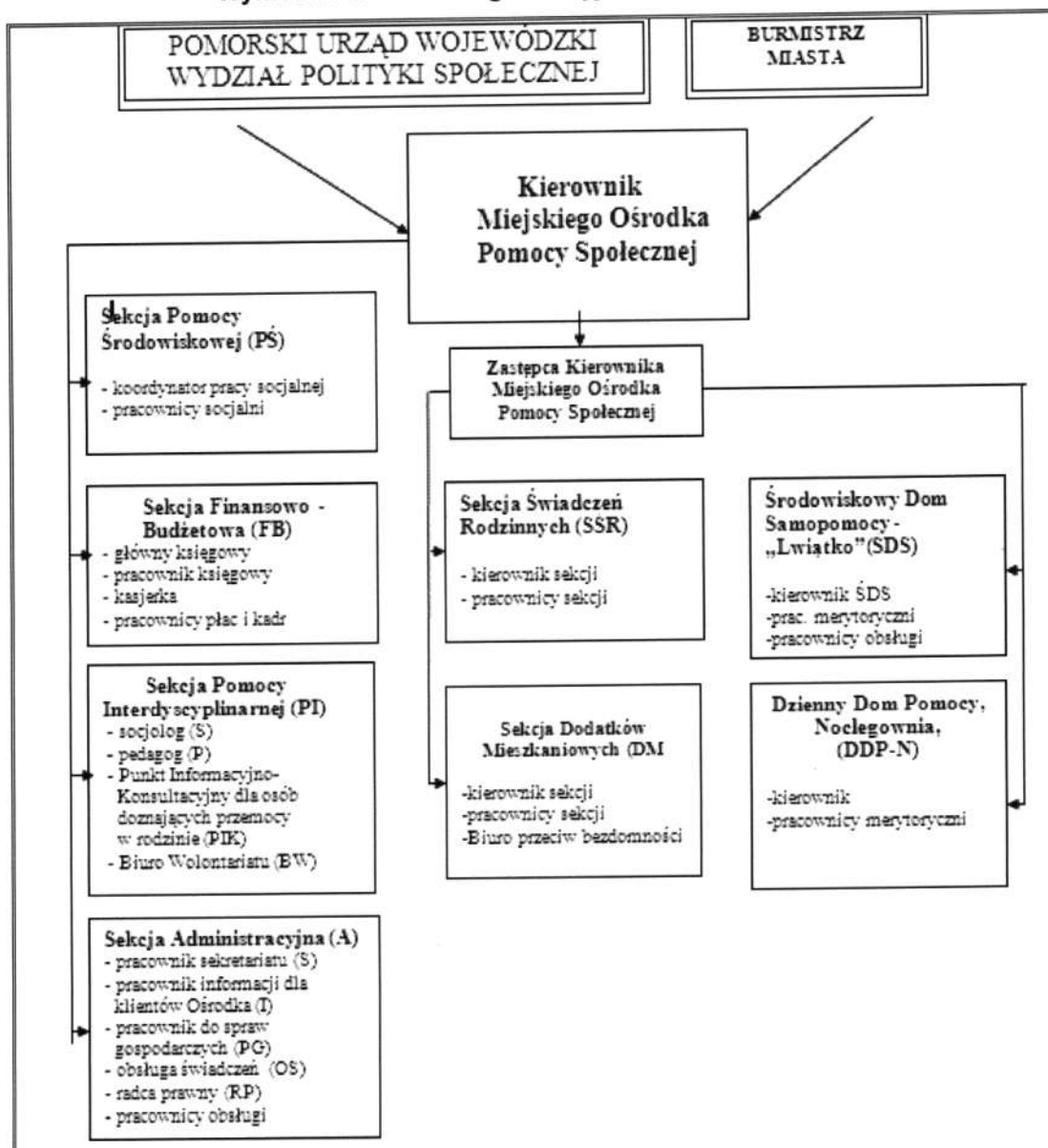

- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych przy SOSW „Otwarte Drzwi”.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Placówką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Łęborg jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęborgu. Siedziba MOPS mieści się przy ulicy Wyszyńskiego 3. MOPS zatrudnia 64 osoby, tworząc w ten sposób 64,75 etatów. Dodatkowo MOPS współpracuje z dwoma asystentami rodzinnymi, tłumaczem języka migowego oraz z dwoma osobami pracującymi w Centrum Wsparcia Osób w Kryzysie, zatrudnionymi na umowę zlecenie. Schemat organizacyjny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łęborgu został przedstawiony na Wykresie 5.

Wykres 5. Struktura organizacyjna MOPS w Łęborgu

Źródło: Dane MOPS w Łęborgu

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lęborku działają:

- Środowiskowy Dom Samopomocy - „Lwiątko” ,
- Dzienny Dom Pomocy,
- Noclegownia.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują:

- Dom Pomocy Społecznej Nr 1,
- Dom Pomocy Społecznej Nr 2,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1.

Źródło: <http://www.lebork.pl/dla-mieszkanca/pomoc-spoleczna/>

W 2014 roku świadczenia w ramach zadań własnych zostały przyznane łącznie 3 188 osobom, które wchodziły w skład 1 498 rodzin. Z powyższej liczby, 1 953 osobom udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. Szczegółowy wykaz świadczeń społecznych przyznanych w 2014 roku przez MOPS w Lęborku w ramach zadań własnych Miasta przedstawia Tabela 14.

**Tabela 14. Pomoc społeczna na terenie Lęborka – zadania własne miasta
(stan na dzień 31.12.2014 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	610	6265	2 592 710	596	871
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	470	4 799	2 151 338	470	470
- pozostającej w rodzinie	166	1 466	441 372	143	427
Zasiłki okresowe ogółem	394	1 570	520 091	387	1 109
- w tym środki własne	-	-	30 388	-	-
Dotacja	-	-	489 703	-	-
Przyznane z powodu bezrobocia	286	1 094	371 387	281	752
Przyznane z powodu niepełnosprawności	45	170	43 412	44	143
Posiłek	784	107 390	421 953	466	1 613
- w tym dla dzieci	671	84164	265 980	361	1 486
Usługi opiekuńcze ogółem	138	74661	826 324	137	172

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Sprawienie pogrzebu	3	3	5 333	3	3
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	1 132	-	1 210 390	1082	2 503
Praca socjalna	-	-	-	952	1 953
Udzielenie schronienia	9	1180	29 626	9	10
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu.	68	646	1 459 410	68	68
Razem	2 204	-	5 622 427	1 498	3 188

Źródło: Dane z MOPS w Lęborku

W Tabeli 15 przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej w Lęborku, udzielonej przez MOPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MOPS w Lęborku w 2014 roku stanowiły osoby dotknięte ubóstwem – 2 547 osób. Na przestrzeni lat 2009 – 2014 liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa zwiększyła się o 6,1%.

Drugim istotnym powodem wsparcia udzielanego przez MOPS w Lęborku było bezrobocie – 1 877 osób, trzecim niepełnosprawność – 1 622 osoby, zaś czwartym długotrwała lub ciężka choroba – 1 307 osób.

Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej mogą korzystać zarówno z pomocy finansowej, jak i rzeczowej.

Tabela 15. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MOPS w Łęborku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	990	1107	1162	1204	1273	1186	2400	2535	2682	2743	2853	2547
Sieroctwo	1	0	3	3	4	2	3	0	5	5	8	3
Bezdomność	70	82	74	81	88	63	77	94	74	87	108	73
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	124	128	114	117	162	150	669	678	604	594	785	739
Bezrobocie	635	738	788	838	854	719	1822	2099	2145	2248	2313	1877
Niepełnosprawność	698	708	744	777	881	896	1434	1415	1459	1502	1688	1622
Długotrwała lub ciężka choroba	552	539	563	618	742	730	1141	1095	1108	1187	1425	1307
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	231	277	288	272	338	296	912	1071	1096	1073	1227	1050
- rodziny niepełne	196	190	197	182	240	216	632	614	627	582	776	703
- rodziny wielodzietne	58	96	89	88	92	50	391	545	516	501	498	276
Alkoholizm	188	193	189	202	215	187	329	307	295	298	329	265
Narkomania	4	6	7	8	6	9	4	10	7	8	7	19
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	24	35	39	39	34	25	32	48	49	63	48	40
Przemoc w rodzinie	25	30	25	23	32	31	79	84	70	71	103	98
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży	3	-	4	-	-	-	3	0	11	-	-	-

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze												
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	4	1	1	3	16	7	-	2	0	8	39	17

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

Jednym z rodzajów pomocy materialnej dla rodzin z terenu Lęborka są **świadczenia rodzinne** obejmujące zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenia pielęgnacyjne oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

DODATKI MIESZKANIOWE

Mieszkańcy Gminy Lębork mogą także skorzystać z pomocy przyznawanej w formie dodatku mieszkaniowego. Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury obowiązującej w dniu złożenia wniosku w gospodarstwie jednoosobowym lub 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym. Dodatek mieszkaniowy przysługuje następującym osobom:

- Najemcom i podnajemcom lokali mieszkalnych.
- Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego.
- Osobom mieszkającym w lokalach znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych.
- Innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem.
- Osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Ponadto istotną kwestią, decydującą o przyznaniu dodatku mieszkaniowego, jest określona w ustawie powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego, która nie może przekraczać określonej wielkości.

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miasto Lębork corocznie opracowuje i uchwała „Roczny program współpracy Gminy Miasta Lębork z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami, przez które może być prowadzona działalność pożytku publicznego”. Program określa cele, zasady i zakres przedmiotowy oraz formę współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, wymienia priorytetowe zadania publiczne, które powinny być w pierwszej kolejności wsparte środkami publicznymi, wyznacza okres realizacji przewidzianych zadań, a także porusza kwestie sposobu realizacji programu, wysokości środków przeznaczonych na realizację i sposobu oceny realizacji programu. Współpraca Gminy z organizacjami określonymi ustawą realizowana jest w oparciu o zasadę pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Celem głównym programu jest zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców Miasta oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Miastem, a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Do priorytetowych zadań *Programu* należy m.in.:

1. W zakresie pomocy społecznej:
  - łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych, w tym udzielanie pomocy żywnościowej osobom ubogim i osobom bezdomnym pozyskanej m.in. z Banków Żywności,
  - poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz grup wsparcia,
  - działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
  - wspieranie rodzin wielodzietnych i rodziców samotnie wychowujących dzieci, w tym pomoc w organizowaniu spotkań okolicznościowych i wyjazdów integracyjnych,
  - organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz inicjowanie dialogu ze środowiskiem młodzieżowym,
  - wspieranie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych poprzez działalność integrującą środowisko, pokonywanie barier w komunikowaniu, działalność sportową i kulturalną,
  - wspieranie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w zakresie szkoleń tematycznych i warsztatów, pomoc w organizowaniu wyjazdowych spotkań terapeutycznych.
2. W zakresie ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, wypoczynku dzieci i młodzieży:

- prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i/lub specjalistycznej, w tym kół zainteresowań, świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczych, klubów i ognisk wychowawczych dla dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w celu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
  - prowadzenie, organizowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w celu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
  - prowadzenie dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych zajęć, w tym organizowanie imprez, zimowisk z elementami socjoterapeutycznymi,
  - organizowanie dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych – wycieczek, zajęć z elementami socjoterapii, wypoczynku letniego (obozów, kolonii półkolonii),
  - działania zmierzające do uatrakcyjnienia tradycyjnych form edukacji szkolnej ze szczególnym uwzględnieniem zajęć ruchowych,
  - rehabilitacja społeczna oraz poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenie profilaktyki środowiskowej, klubów, samopomocowych grup wsparcia, działań edukacyjnych,
  - edukacja i poradnictwo dla rodziców, opiekunów prawnych i wychowawców służące przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz dla rodzin zagrożonych przemocą,
3. W zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych:
- pomoc w organizowaniu spotkań okolicznościowych, terapeutycznych i wyjazdów integracyjnych;
  - działalność kulturalna i edukacyjna na rzecz osób starszych mająca na celu m.in. przeciwdziałanie samo wykluczeniu i e-wykluczeniu.
  - pomoc w organizowaniu wystaw i akademii tematycznych związanych z historią RP .

Za szczególnie ważne uznaje się także zadania i przedsięwzięcia realizowane przy udziale środków uzyskanych lub pochodzących spoza budżetu Miasta (tj. środków samorządu wojewódzkiego, funduszy krajowych oraz zagranicznych, itp.).

Bardzo ważną rolę wśród organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Lębork odgrywa **Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu „Lęborski Parasol”**. Ośrodek działa na podstawie Regulaminu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 1/2015 Burmistrza Miasta Lęborka z dnia 2 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Ośrodka Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu „Lęborski Parasol”.

Ośrodek skupia podmioty prowadzące w terytorialnym zakresie działania organów Gminy Miasta Lębork, działalność pożytku publicznego i wolontariatu odpowiadającą zadaniom tych organów.

Celem Ośrodka jest wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, w tym w szczególności:

- a. wszechstronne działanie na rzecz organizacji pozarządowych,
- b. wspieranie społecznej aktywności,
- c. działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji, niezbędnej dla rozwoju społeczności lokalnej,
- d. wspieranie dobroczynności i realizacji akcji charytatywnych,
- e. ułatwianie wymiany doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi podmiotami,
- f. pomoc w skoordynowaniu działań poszczególnych podmiotów,
- g. promocja idei wolontariatu,
- h. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków oraz upowszechnienie wiedzy na temat współpracy Gminy Miasto Lębork z organizacjami.
- i. pomoc w zabezpieczeniu bazy lokalowej niezbędnej do realizacji celów statutowych, które również stanowią nieodłączny element "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015",

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Lęborka

3.2.1. Problemy w rodzinie

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najlepiej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Dysfunkcje takie jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego po to, by udzielona pomoc była kompleksowa i dawała jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W tych działaniach

należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

PEDAGODZY ULICY

W ramach wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży z terenu Gminy, na terenie Lęborka realizowane były następujące cele:

- dbanie o relacje z poznanymi dziećmi oraz nawiązanie nowych kontaktów w środowiskach,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych,
- udzielanie wsparcia psychologicznego przez indywidualne rozmowy,
- nawiązywanie współpracy z rodzicami podopiecznych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, organizowanie wycieczek krajoznawczych i profilaktycznych.

Aby zrealizować tak zdefiniowane cele, w 2014 roku nawiązano współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które w myśl swojego statutu zajmują się wszelkiego rodzaju pomocą skierowaną do dzieci i młodzieży z terenu Lęborka. W 2014 roku pracowano przede wszystkim z dziećmi i młodzieżą poznaną w poprzednich latach. W celu budowania relacji i kształtowania osobowości młodych ludzi prowadzono szereg zajęć o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym. Dzieci korzystały z zajęć na halach sportowych, pływalni, siłowniach. Wielu podopiecznych miało kłopoty z nauką, dlatego też dzieci brały udział w organizowanych korepetycjach. Młodzież uczestniczyła także w organizowanych zajęciach w Klubie Młodzieżowym, na których poruszane były tematy profilaktyczne. Stworzony został w tym samym czasie profil na Facebook-u o nazwie EMP (czyli EMejziningowe Pokolenie). Celem tego był szybszy przekaz informacji i dotarcie do większej liczby osób zainteresowanych zajęciami pedagogów ulicy. W 2014 roku kontynuowano współpracę z Instytutem Rybołówstwa w Słupsku, co pozwoliło korzystać z darmowego połowu ryb w nadmorskich wodach. Niewątpliwie ważnym elementem socjalizacji jest uczenie dzieci bezinteresownej pomocy najbardziej potrzebującym, w związku z tym nawiązano współpracę z Biurem Wolontariatu i Stowarzyszeniem EDUQ. Dzieci bardzo chętnie angażowały się w pomoc przy organizowaniu różnych imprez okolicznościowych takich jak zbieranie pieniędzy na rzecz chorych dzieci podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, przygotowywanie ogniska na zakończenie lata i Wigilii. Jak każdego roku, tak i tym razem dzieci i młodzież uczestniczyły w wycieczkach organizowanej przez MOPS. W 2014 roku zorganizowano wyjazd do Warszawy w celu kulturalnym i edukacyjnym. Odbyła się także

wycieczka do Słupska na imprezę profilaktyczną „Niećpa”. Organizowano również wyprawy rowerowo - piesze w celu zbiórki runa leśnego. Dzieci uczestniczyły w grach terenowych w okolicznych lasach Lęborka - poznając różne ciekawe miejsca, co tym samym zachęcało je do aktywnego spędzania czasu. Ważnym zadaniem w pracy streetworkerów było także nawiązywanie kontaktów z rodzicami podopiecznych przez odwiedzanie dzieci w ich domach. W roku 2014 pomocą pedagogów ulicy objęte zostały 73 osoby (50 chłopców i 23 dziewczynki) w wieku od 8 do 18 lat. W ramach swoich obowiązków streetworkerzy brali również czynny udział w monitorowaniu miejsc, w których mogłyby przebywać osoby bezdomne na terenie całego miasta Lęborka.

Inną z form wsparcia rodziny z terenu Lęborka jest **biuro wolontariatu**, które działa w ramach struktury organizacyjnej MOPS w Lęborku. W 2014 roku skupiało ono 50 stałych wolontariuszy. Przez cały 2014 rok w ramach działalności biura, były organizowane stałe programy wolontarystyczne:

1. Program pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym. Uczestniczyło w nim 5 wolontariuszy, a opieką były objęte 4 osoby.
2. Program pomocy dzieciom niepełnosprawnym prowadzony w domu podopiecznego. Wolontariusze pomagali wykonywać ćwiczenia rehabilitacyjne, manualne oraz edukacyjne. Ponadto wolontariusze pomagali dzieciom w nauce oraz spędzali z nimi wolny czas. W programie uczestniczyło w nim 15 wolontariuszy, a wsparciem objętych było 8 dzieci.
3. Pomocy dzieciom w nauce pt. „Uczymy się razem”. Przez kilka godzin w tygodniu grupa wolontariuszy pełniła stacjonarne dyżury, podczas których pomagała dzieciom odrabiać prace domowe. Szczególną opieką objęto dzieci, które borykały się ze znacznymi problemami w nauce.
4. Osobną grupę wolontariuszy stanowiły osoby, które otaczały opieką dzieci w ich domach. Odwiedzały one rodziny 2 razy w tygodniu pomagając dzieciom odrabiać lekcje, rozmawiając z nimi o problemach w szkole, zachęcając do nauki. Łącznie w tym programie uczestniczyło 30 wolontariuszy, a opieką objętych było 22 dzieci.
5. Wolontariusze mieli także możliwość pracy w stowarzyszeniach, z którymi podpisano umowy o współpracy, a także uczestniczyli w wielu przedsięwzięciach organizowanych na terenie Lęborka do których należą:
  - roznoszenie ulotek profilaktycznych na terenie miasta Lęborka oraz rozprowadzanie ulotek do sklepów sprzedających alkohol „List do sprzedawców alkoholu” i ulotki „Pozory mylą, dowód nie”,

- pomoc w archiwizacji dokumentacji, adresowanie kopert i prace porządkowo – organizacyjne,
  - przygotowanie i przeprowadzenie zabaw mikołajkowych dla dzieci z organizacji pozarządowych,
  - pomoc w organizacji rajdu nordic walking,
  - przygotowanie i przeprowadzenie gier i zabaw z użyciem alkohogli dla dzieci na festynach profilaktycznych na terenie Lęborka.
6. W ramach promocji wolontariatu zorganizowano:
- integracyjne spotkanie wolontariuszy,
  - cykl spotkań w szkołach gimnazjalnych z młodzieżą,
  - wyjazd do teatru w formie nagrody dla wolontariuszy.
7. Wizyty w domach podopiecznych w celu usprawnienia pracy wolontariuszy i monitorowania ich pracy :
- Indywidualne rozmowy z wolontariuszami wspierające i omawiające ich pracę,
  - Rozmowy z rodzicami, których dzieci korzystają z pomocy wolontariuszy.

3.2.2. Bezrobocie

Mieszkańcy Lęborka znajdują zatrudnienie głównie w podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie Miasta oraz w pobliskich miejscowościach. Oferowana na rynku pracy liczba miejsc jest niewystarczająca w stosunku do liczby osób potrzebujących pracy. Na terenie Miasta występuje znaczne bezrobocie strukturalne. Kierunki kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych są nieadekwatne do aktualnych potrzeb rynku pracy – brak przygotowania osób w zawodach technicznych, co powoduje w kolejnych latach trudności w znalezieniu pracy. Duże znaczenie ma również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy oraz niedopasowanie wykształcenia części osób do potrzeb rynku pracy, np. duża liczba osób z wykształceniem wyższym humanistycznym (pedagogika, filozofia, historia) przy znikomym zapotrzebowaniu rynku.

Zgodnie z danymi GUS, w latach 2008-2014 na terenie Lęborka wzrosła liczba osób bezrobotnych. W 2014 roku zarejestrowanych było 1 775 osób bezrobotnych, co w porównaniu do roku bazowego daje wzrost w wysokości 3,32%. Wśród osób pozostających bez pracy w roku 2014 przeważały kobiety, ich udział oscylował na poziomie 58,08%. Należy zauważyć, że największy spadek osób bezrobotnych odnotowano na przestrzeni lat 2013-2014, kiedy to liczba osób bezrobotnych spadła aż o 23,62%.

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2014 roku dla kobiet 9,7%, a dla mężczyzn 6,3%.

Tabela 16. Struktura bezrobocia na terenie Lęborka w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	1 718	2 157	2 285	2 198	2 412	2 324	1 775
mężczyźni	558	950	999	910	1 064	1 040	744
kobiety	1 160	1 207	1 286	1 288	1 348	1 284	1 031
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	7,7	9,7	9,8	9,5	10,5	10,2	7,9
mężczyźni	4,9	8,4	8,3	7,6	8,9	8,7	6,3
kobiety	10,5	11,0	11,4	11,6	12,3	11,9	9,7

Źródło: Dane GUS

Analizując informacje z PUP w Lęborku należy zauważyć znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w 2014 roku w porównaniu do roku poprzedniego – był on równy aż 23,62% (Tabela 17).

Tabela 17. Struktura bezrobocia na terenie Lęborka

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób bezrobotnych ogółem, w tym:	2 157	2 285	2 198	2 412	2 324	1775
kobiety	1207	1286	1288	1348	1284	1031
mężczyźni	950	999	910	1064	1040	744
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	612	377	292	556	404	351
Liczba bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	138	120	122	139	121	80
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	164	155	143	158	168	153
Liczba osób bezrobotnych wg wieku						

-18-24 lata	455	429	429	455	382	273
- 25-34 lata	579	626	602	656	636	503
- 35-44 lata	405	438	420	477	473	346
- 45-54 lata	506	532	473	489	468	342
- 55-59 lata	187	232	231	272	280	209
- 60 i więcej	25	28	43	63	85	102
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach)						
-do 1	223	209	179	230	181	173
-1-3	628	502	436	503	385	383
-3-6	500	444	388	380	394	271
-6-12	398	478	439	478	439	285
-12-24	236	478	451	408	467	310
- pow. 24	172	174	305	413	458	353
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia						
- wyższe	150	157	150	214	199	181
- policealne i średnie zawodowe	515	560	519	561	552	395
- średnie ogólnokształcące	277	255	251	284	244	222
- zasadnicze zawodowe	666	712	689	741	723	509
- gimnazjalne i poniżej	549	601	589	612	606	468

Źródło: Dane PUP w Lęborku

Analizując strukturę bezrobocia na terenie Lęborka, należy zauważyć, że:

- wśród osób bezrobotnych przeważały kobiety, które stanowiły 58,08% osób bezrobotnych na koniec 2014 roku. Należy jednak zaznaczyć, że na przestrzeni lat 2009-2014 ich liczba spadła o 14,58%,
- o 42,65% spadła liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku,
- w analizowanym okresie zmniejszyła się liczba bezrobotnych absolwentów oraz bezrobotnych osób niepełnosprawnych (odpowiednio o 42,03% i 6,71%),
- ze względu na wiek osób bezrobotnych: na koniec 2014 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 26 do 50 roku życia – ich udział wyniósł 67,1%, analizując zmiany na

przebiegu lat 2009-2014 zauważamy, że liczba tych osób zmniejszyła się o 20,07%. Porównywalne wielkości przyjęły grupy osób bezrobotnych w wieku powyżej 51 roku życia oraz do 25 roku życia – odpowiednio 209 i 273 osób,

- w przypadku czasu pozostawania bez pracy, najliczniejszą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy od 1 do 12 miesięcy – 52,90%, a najmniejszą osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca – 9,75%,
- pod względem wykształcenia wśród osób bezrobotnych: największy udział miała grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,68% ogółu bezrobotnych) oraz gimnazjalnym i poniżej (26,37% ogółu bezrobotnych). Należy zauważyć, że wraz ze wzrostem wykształcenia maleje liczba osób bezrobotnych.

Osoby bezrobotne są drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów pomocy społecznej w Lęborku. W ramach działań wspomagających osoby bezrobotne, MOPS organizuje projekty ze środków unijnych, współpracuje z PUP i organizacjami społecznymi o zbieżnym profilu działania. Oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Miasta przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy MOPS. Tym samym, Miasto będzie mogło część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne zadania związane z pomocą społeczną lub np. cele inwestycyjne.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niezdolność do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Do tej grupy zaliczamy osoby uzależnione i byłych więźniów.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacją społeczną.

Na terenie Lęborka istnieją budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak nadal potrzebne są działania i inwestycje mające na celu zniesienie barier architektonicznych. Istotnym ograniczeniem jest także niedostosowanie obiektów handlowych.

Zgodnie z danymi MOPS w Lęborku, niepełnosprawni tworzą trzecią pod względem liczebności grupę beneficjentów pomocy społecznej. W latach 2009-2014 liczba rodzin objętych pomocą MOPS w Lęborku wzrosła z 698 do 896 (28,37%).

Tabela 18. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	698	708	744	777	881	896
Liczba osób w tych rodzinach	1434	1415	1459	1502	1688	1622

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

Na terenie Miasta Lębork, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzi między innymi Lęborskie Katolickie Stowarzyszenie Osób Specjalnej Troski w Lęborku „Iskierka Nadziei” oraz Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Jesteśmy Razem”, Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu „Niebieski Skarb”, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W związku z powyższym można uznać, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest rozbudowana. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi praktyka wskazuje, że środki przekazywane na te działania są kilkakrotnie niższe niż potrzeby osób niepełnosprawnych, a potrzebujący otrzymują tylko część zapisanych przez lekarzy godzin usług opiekuńczych.

Istotnym problemem są także restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej i prywatnej służby zdrowia oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Częstymi problemami, które pojawiają się są: wyczerpanie, wypalenie, depresja, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów, z reguły mężczyzn od rodziny).

Należy zauważyć, że dużą rolę w rehabilitacji osób niepełnosprawnych pełnią placówki oświatowe. Zdaniem organizacji pozarządowych działających na terenie Lęborka, w lęborskich przedszkolach i szkołach oferta rehabilitacyjna oraz terapeutyczna jest niewystarczająca. Niniejsze placówki posiadają wyposażoną bazę i specjalistów, brakuje jednak płatnych godzin by prowadzić rehabilitację grupową czy 1 na 1 z niepełnosprawnymi uczniami lub przedszkolakami. Ponadto dzieci niepełnosprawne z grup integracyjnych nie mają możliwości uczęszczania do przedszkoli w okresie wakacji letnich, co spowodowane jest brakiem nauczycieli wspomagających. Nie bez znaczenia jest także przygotowanie merytoryczne nauczycieli oraz wychowawców do pracy z osobami niepełnosprawnymi w szkołach publicznych.

Samorząd gminny ma ograniczone możliwości działania w tym zakresie, jednak w przyszłości należy podejmować działania, które przyczynią się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych.

3.2.4. Uzależnienia

ALKOHOLIZM

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nadużywanie alkoholu jest ważnym problemem społecznym, który często prowadzi do wzrostu przestępczości i przemocy w rodzinie, ale także do innych zakłóceń życia rodzinnego. Efektem tego uzależnienia może być także izolacja społeczna, problemy finansowe i problemy z prawem. Problem ten dotyka coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach.

Na terenie Lęborka realizatorami działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są następujące jednostki:

- **Klub Abstynenta "Odnowa",**
- **Lęborskie Stowarzyszenie „Alternatywa dla Uzależnień”,**
- **MKRPA, Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,**
- **Poradnia Leczenia Uzależnień,**
- **Komenda Powiatowa Policji w Lęborku,**
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku.**

Dodatkowo działania w ramach przeciwdziałania uzależnieniu alkoholowemu podejmują instytucje kultury i organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe oraz parafie.

W Gminie podejmowany jest co roku Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ma na celu

rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, a także określenie zasad działania w przypadkach nadużywania alkoholu i narkotyków. W konsekwencji powyższy dokument ma przeciwdziałać negatywnym skutkom nadużywania alkoholu i narkotyków oraz wskazywać na właściwe działania profilaktyczne. Podstawą działań przedstawionych w Programie są założenia zawarte w „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015”. Celami Programu są:

- zapobieganie naruszeniom ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- zmniejszenie skali nadużycia alkoholu, zapobieganie i ograniczanie negatywnych skutków używania innych substancji psychoaktywnych oraz wczesna profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień,
- zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych i stosowaniem przemocy w rodzinie,
- propagowanie modelu „trzeźwego życia” poprzez tworzenie systemu oddziaływań profilaktycznych w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży,
- monitorowanie i diagnozowanie zjawisk oraz zagrożeń wynikających z wszelkiego rodzaju uzależnień.

Osiągnięcie powyższych celów będzie możliwe tylko przy realizacji konkretnych, zaplanowanych zadań:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla osób zagrożonych uzależnieniem.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, lub problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

6) Czynności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lęborku.

Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu w Lęborku objętych pomocą MOPS wahała się i ostatecznie w roku 2014 spadła o 1 rodzinę w stosunku do roku bazowego (Tabela 19).

Tabela 19. Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem korzystających z pomocy MOPS w Lęborku

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	188	193	189	202	215	187
Liczba osób w tych rodzinach	329	307	295	298	329	265

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

Poniższa tabela przedstawia liczbę udzielonych porad dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Należy zauważyć, że w analizowanym okresie liczba osób zgłoszonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ulegała dużym wahaniom, jednak ostatecznie porównując rok 2014 z rokiem 2008 pozostała niemal na niezmiennym poziomie. W tym samym czasie wzrosła natomiast:

- liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie,
- liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach,
- liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku.

Tabela 20. Liczba udzielonych porad dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób zgłoszonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	97	104	97	104	96
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	71	98	94	100	89
Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego	17	12	16	31	35
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	2 433	2 753	2 166	2 651	2 801
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	441	240	595	640	720

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

NARKOMANIA

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Realizatorami działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Miasta Lębork są następujące jednostki:

- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** obejmuje pomocą socjalną rodziny, mające m.in. problemy z narkotykami. Ponadto w ramach struktury MOPS pomocy osobom potrzebującym udziela terapeuta;
- **Komenda Powiatowa Policji w Lęborku**;
- **Klub Abstynenta „Odnowa”**;
- **Lęborskie Stowarzyszenie „Alternatywa dla Uzależnień”**;
- **Inne instytucje i organizacje pozarządowe**, realizujące zadania z zakresu udzielania pomocy i działań prewencyjnych, m.in. z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- **Szkoły i placówki oświatowo - wychowawcze** - w oparciu o środki z budżetu Miasta, w szkołach podstawowych i w gimnazjach, realizowane są programy profilaktyczno-wychowawcze z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- **Szpital Oddział Psychiatryczny**.

Liczba rodzin objętych pomocą MOPS dotkniętych problemem narkomanii wzrosła w latach 2009-2014 o 5 rodzin (Tabela 21).

Tabela 21. Liczba rodzin dotkniętych narkomanią korzystających z pomocy MOPS w Lęborku

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	4	6	7	8	6	9
Liczba osób w tych rodzinach	4	10	7	8	7	19

INNE UZALEŻNIENIA

Wśród uzależnień możemy wyróżnić także:

- **uzależnienie od dopalaczy**, które młodzież może zakupić przez Internet. Dopalacze mają działanie psychoaktywne, wywołują w organizmie określone stany – odurzenia, pobudzenia, euforii, halucynacje. Negatywne skutki stosowania dopalaczy obejmują: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, zawał serca, udar mózgu, stany agresji, które mogą zakończyć się próbą samobójstwa lub zabójstwa, śpiączką, niewydolnością nerek, wątroby.
- **uzależnienie od komputera i gier komputerowych**, które najczęściej dotyczy dzieci i młodzieży, powoduje, że osoby uzależnione często nie potrafią odróżnić rzeczywistości od fikcji. Do negatywnych skutków zaliczamy również: stopniowy zanik więzi rodzinnych, utrudniony rozwój intelektualny, osłabioną siłę woli, osobowość i wrażliwość moralną oraz zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych.
- **uzależnienie od hazardu**, polega na częstym, powtarzającym się uprawianiu hazardu, który zaczyna kontrolować życie chorego i prowadzi do zaniedbania jego społecznych, zawodowych i rodzinnych zobowiązań. W miarę postępowania choroby zwiększa się izolacja społeczna. Pojawia się poczucie winy i wstydu, a chory zaczyna ukrywać swoje uzależnienie. Gracz czuje konieczność natychmiastowego zaspokajania własnych potrzeb, co może prowadzić do aktów przemocy i przestępstw dokonywanych w celu zdobycia środków do gry.

Aktualnie system pomocy osobom uzależnionym na terenie Lęborka oparty jest między innymi na działaniach MOPS, MKRPA, Pełnomocnik ds. profilaktyk i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, stowarzyszeń i jednostek oświatowych.

3.2.5. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Wśród powodów ubóstwa wyróżniamy między innymi bezrobocie, uzależnienia i niechęć do podejmowania stałej pracy.

Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego.

Zgodnie z danymi MOPS w Lęborku, ubóstwo tworzy pierwszą pod względem liczebności grupę beneficjentów pomocy społecznej. W latach 2009-2014 liczba rodzin objętych pomocą MOPS w Lęborku wzrosła z 990 do 1186 (19,8%).

Tabela 22. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku, które spełniły kryterium do uzyskania pomocy

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	990	1 107	1 162	1 204	1 273	1 186
Liczba osób w tych rodzinach	2 400	2 535	2 682	2 743	2 853	2 547

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

3.2.6. Bezdomność

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W latach 2009-2013 liczba dotkniętych problemem bezdomności korzystających z pomocy MOPS na terenie Lęborka rosła i dopiero w 2014 spadła osiągając wynik 63 osób korzystających z pomocy.

Tabela 23. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób bezdomnych, w tym:	70	82	74	81	88	63
- kobiety	2	2	1	1	1	4
- mężczyźni	68	80	73	80	87	59
- niepełnosprawni	9	10	11	12	9	19

Źródło: Dane MOPS w Lęborku

3.2.7. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny. Zjawiskami, które często towarzyszą przemocy w rodzinie są uzależnienia. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wśród form przemocy, oprócz przemocy fizycznej (która polega na różnej gamie form zachowania o

różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.), mamy do czynienia np. z przemocą:

- seksualną - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)
- psychiczną – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.

Źródło: ms.gov.pl

- ekonomiczną - celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>

Przemoc może także przyjąć dwa różne rodzaje:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.
- przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: ms.gov.pl

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym dużo częściej, niż mówią o tym oficjalne statystyki. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do walki z tym zjawiskiem są nastawione na zwiększenie pomocy ofiarom przemocy. Wpływ na wykrywalność będzie miała między innymi większa świadomość mieszkańców Gminy co do możliwości i sposobów reagowania na przemoc oraz większa wiedza na temat zjawiska, która wpłynie na zmianę stereotypów, ukształtowanie wrażliwości społecznej oraz umiejętność rozpoznawania sytuacji przemocy w rodzinie. Nie bez znaczenia jest dostępność i oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Taką ofertę mieli zagwarantowaną mieszkańcy Lęborka w latach 2011-2014 i z niej skorzystali, co widać na poniższym zestawieniu.

Tabela 24. Oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lębork

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba osób korzystających z działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego	114	105	70	56
Liczba osób korzystających z działalności telefonu zaufania i poradni on-line (gg i adres e-mailowy).	11	5	2	0
Liczba osób korzystających z terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie i współzależnionych	10	7	8	8
Liczba osób korzystających z dyżurów psychologa i pedagoga w Centrum Wsparcia dla Osób w Kryzysie	113	91	178	163

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2011-2014

Zgodnie z powyższymi danymi na przestrzeni lat 2011-2014 prawie o połowę spadła liczba osób korzystających z działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. W tym samym czasie wzrosła natomiast liczba osób korzystających z dyżurów psychologa i pedagoga w Centrum Wsparcia dla Osób w Kryzysie (wzrost o 44,2%). Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat na podobnym poziomie utrzymywała się liczba osób korzystających z terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie i współzależnionych, natomiast z roku na rok zmniejszała się liczba osób korzystających z działalności telefonu zaufania i poradni on-line (gg i adres e-mailowy).

Poniższa tabela przedstawia natomiast

Przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Lęborka zajmują się:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Centrum Wsparcia dla Osób w Kryzysie,
- 4) Policja,
- 5) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- 7) Prokuratura Rejonowa,
- 8) Sąd,
- 9) Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „SZANSA”,
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku.
- 11) Szkoły i placówki oświatowo – wychowawcze.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015, został zawarty w części D Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015 przyjętej do realizacji Uchwałą Nr L-428/2009 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia

30.12.2009 roku. Celem głównym programu jest utworzenie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Lębork, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci. Aby zrealizować tak zdefiniowany cel główny, sprecyzowano następujące cele szczegółowe:

- 2.1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy terapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc oraz świadków przemocy i rozwinięcie istniejących form pomocy psychologicznej. Stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Wszystkie działania zaplanowane w tym obszarze skoncentrowane są na skoordynowaniu działań, które mają ułatwić osobom krzywdzonym szybki dostęp do specjalistycznych usług i uzyskanie pełnej i kompleksowej pomocy.
- 2.2. Rozbudowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej zmierzającej do zapobiegania powstania zjawiska przemocy. Systematyczna edukacja ma na celu przede wszystkim odklamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających, tłumaczących i usprawiedliwiających zjawisko przemocy. Wzrost świadomości społecznej nie tylko umożliwi szybsze reagowanie na dziejącą się drugiemu człowiekowi krzywdę, przyczyni się również do zapobiegania występowania zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2.3. Kreowanie współpracy - wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uwikłanym w przemoc i ich rodzinom. Stworzenie lokalnej koalicji pozwoli wspólnie określić strategię pomocy, wzmacniając jej efektywność. Zagwarantuje również profesjonalny nadzór, zapewni lepsze wykorzystanie potencjału, sprawniejszą kontrolę i ocenę skuteczności działań oraz podejmowanie właściwych kroków w przypadku pojawienia się nowych problemów, barier i zagrożeń.
- 2.4. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wszelkie działania podejmowane w tym obszarze mają na celu rozwinięcie nowych form pomocy instytucjonalnej w oparciu o posiadane zasoby w celu skoordynowania podejmowanych działań pomocowych w stosunku do osoby krzywdzonej.
- 2.5. Badanie skali zjawiska przemocy na terenie gminy Lębork. Stałe monitorowanie tego problemu pozwoli na dostosowywanie podejmowanych działań do pojawiających się potrzeb oraz umożliwi określenie skuteczności dotychczasowych działań.

3.2.8. Problemy osób starszych

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie ruchowe i samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najważniejszymi problemami osób starszych są: samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołężność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych GUS wynika, że w roku 2014 na terenie Lęborka mieszkało 7 729 osób starszych. z czego większość – około 59% stanowiły kobiety.

Tabela 25. Osoby starsze na terenie Lęborka w 2014 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	2 658	1 200	1 458
65-69 lat	1 797	787	1 010
70-74 lata	1 068	453	615
75-79 lat	943	340	603
80-84 lata	711	239	472
Powyżej 85	552	144	408
Razem	7 729	3 163	4 566

Źródło: Dane GUS

Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich – większość ludzi nie zna swoich sąsiadów lub nie utrzymuje z nimi bliższych kontaktów, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Seniorzy w Lęborku mogą korzystać z zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych jednak mimo to część z nich boryka się z problemem samotności.

3.3. Wyniki badania ankietowego

BADANIE ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MŁODZIEŻY

Na przełomie kwietnia i maja 2015 roku została przeprowadzona ankieta wśród młodzieży mieszkającej i uczącej się w Gminie Lębork. Celem ankiety było zdiagnozowanie problemów i potrzeb społecznych występujących na obszarze Gminy wśród młodzieży oraz uzyskanie informacji czy młodzież posiada wystarczającą wiedzę na temat narkotyków i innych używek. W ankiecie wzięło udział 218 młodych ludzi, w przedziałach wiekowych 10-13 lat, 14-16 lat oraz 17-19 lat, w tym większość (63%) stanowili mężczyźni. Uczniowie odpowiedzieli na następujące pytania:

- Jak oceniasz skalę zażywania środków uzależniających w Twoim otoczeniu?
- Czy znasz skutki zażywania narkotyków i dopalaczy?
- Czy namawiano Cię do spróbowania środków uzależniających?
- Czy uważasz, że narkotyki i inne używki są bezpieczne dla zdrowia?
- Czy Twoim zdaniem narkotyki i inne używki są bezpieczne dla zdrowia?
- Czy Twoim zdaniem od narkotyków i innych używek można się uzależnić?
- Czy spróbowałeś któryś z poniżej wymienionych środków uzależniających?
- Co Cię skłoniło do spróbowania środków uzależniających?
- Jak często spotkałeś(łaś) się z różnymi przejawami przemocy w szkole?
- Z jakimi rodzajami przemocy spotkałeś(łaś) się w szkole?
- Jak często sam(ma) doświadczyłeś(łaś) przemocy ze strony rówieśników w szkole?
- Jak często sam(ma) stosowałeś(łaś) przemoc wobec rówieśników w szkole?
- Czy Twoim rodzicom zdarza się stosować przemoc wobec Ciebie?
- Czy osoba stosująca przemoc: - nadużywa alkoholu; -zażywa narkotyki; - jest bezrobotna; - inna możliwość.

Skala zażywania środków uzależniających w otoczeniu młodych mieszkańców Gminy Lębork jest dość duża. W większości młodzież twierdziła, że jest ona średnia (39%) albo duża (22%). Ponadto młodzież zakłada, że zna skutki zażywania narkotyków i dopalaczy (91%). Ponad połowa młodych ludzi jest przekonana, że żyje w środowisku

bezpiecznym, ponieważ nigdy nie była namawiana do spróbowania środków uzależniających. Jednak 47% badanych dotknął ten problem. Młodzież w 76% jest świadoma tego, że narkotyki i inne używki są niebezpieczne dla zdrowia. Ich zdaniem od narkotyków i innych używek można się szybko uzależnić. Można zauważyć również, że wśród młodzieży są osoby, które spróbowały różnego rodzaju używek, w tym w szczególności: alkoholu (39%), papierosów (32%) oraz narkotyków (12%). Głównym powodem spróbowania przez ankietowanych środków uzależniających jest ciekawość zobaczenia jak to jest (42%). Innymi powodami wymienianymi przez ankietowanych są: chęć dobrej zabawy (14%), namowa przez znajomych (10%), próba zapomnienia o problemach (8%) oraz inne powody (5%).

Drugim ważnym problemem poruszonym w ankiecie była przemoc. Ponad 62% badanych twierdzi, że rzadko ma z nią styczność w szkole. Jednak istnieje grupa młodzieży, która często (17%) albo bardzo często (7%) spotkała się z różnymi przejawami przemocy w szkole. Głównie była to przemoc słowna tj. używanie wulgarnych słów (12%), krytykowanie (9%), ośmieszanie (9%), poniżanie (8%), grożenie (6%), zastraszanie (5%), szantażowanie (5%), wymuszanie pieniędzy (2%). Dodatkowo uczniowie wskazują na przemoc fizyczną tj. popychanie (10%), szarpanie (9%), bicie (7%), kopanie (6%), niszczenie rzeczy (6%), zamykanie w pomieszczeniach (3%) oraz używanie ostrych narzędzi (2%). Większość młodzieży wskazała, że nigdy nie doświadczyła przemocy ze strony rówieśników w szkole (59%), jednak 4% badanych wskazało na częste i bardzo częste używanie przemocy wobec nich. Niepokojący jest fakt, że prawie 40% młodych ludzi stosowało przemoc wobec rówieśników w szkołach (35% stosowało ją rzadko, 2% często, zaś 1% bardzo często).

Młodzież została zapytana również o to, czy ma doświadczenia związane z byciem ofiarą przemocy domowej. W badaniach młodzież deklarowała, że o ile w szkole, w interakcjach z rówieśnikami częściej zdarzają się sytuacje, które można zakwalifikować jako przejawy przemocy, o tyle w domu zdarzają się one rzadziej. Wciąż jednak 6% ankietowanych odpowiedziało w ankiecie, że rodzicom zdarza się stosowanie przemocy. Zapytani o to, jakie mogą być przyczyny stosowania przemocy, ankietowani wymienili nadużywanie alkoholu (30%), zażywanie narkotyków (18%), bezrobocie (13%) oraz inne możliwości (39%).

BADANIE ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD POZOSTAŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

Na przełomie kwietnia i maja 2015 roku, została przeprowadzona ankieta wśród mieszkańców Gminy Lębork. W ankiecie poproszono ankietowanych o wyrażenie opinii na temat sytuacji społecznej mieszkańców Gminy. Pytania dotyczyły następujących obszarów: bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, osoby starsze, problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 128 mieszkańców Gminy. Największą grupę stanowiły osoby w wieku 31-50 lat (54% ankietowanych) oraz kobiety (68% ankietowanych).

Większość ankietowanych to osoby z wykształceniem wyższym (46%) i posiadające status pracownika (58%). Ankieta składała się z 9 pytań zamkniętych i 3 pytań otwartych.

W pytaniach zamkniętych mieszkańcy mieli za zadanie ocenić warunki życia w Lęborku, skalę występowania poszczególnych problemów społecznych oraz ich szczegółową ocenę. Dodatkowo ankietowani byli poproszeni o podanie 3 aspektów, które są najpilniejsze do poprawy w Lęborku w najbliższym czasie, o podanie najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Lęborku oraz o wskazanie, co ich zdaniem należy zrobić, aby przeciwdziałać występowaniu negatywnych zjawisk na terenie Gminy.

W ocenie warunków życia w Gminie Lębork przeważają odpowiedzi „średnie” (44%). Natomiast ponad 1/5 ankietowanych mieszkańców ocenia swoją sytuację raczej źle (18%) albo bardzo źle (4%). Największa ilość ankietowanych za problemy bardzo wysokie wskazała:

- **bezrobocie (20% badanych);**
- **alkoholizm (16%);**
- **agresję rówieśniczą (13%);**
- **dopalacze (10%);**
- **problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (10%).**

Zapytani o najpilniejsze do poprawy, w najbliższym czasie aspekty mieszkańcy odpowiadali:

1. **zmniejszenie bezrobocia** – 26,44% ankietowanych,
2. **poprawa bezpieczeństwa publicznego** – 10,34% ankietowanych,
3. **poprawa warunków mieszkaniowych** – 9,58% ankietowanych
4. **rozwój przedsiębiorczości** – 9,58% ankietowanych.

Ankietowani również często wspominali o poprawie takich aspektów jak: poprawa dostępności do specjalistów z zakresu uzależnień i przemocy (9,20%), organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (8,81%), poprawa dostępności do usług medycznych, lekarzy specjalistów (8,43%). Zaś za najpoważniejsze problemy związane z obecną jakością życia wskazywali:

1. **bezrobocie** – 34,65% ankietowanych,
2. **dostępność do usług medycznych, lekarzy specjalistów** – 10,89% ankietowanych,
3. **brak ciekawych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży** – 10,89% ankietowanych,
4. **dostępność do specjalistów z zakresu uzależnień i przemocy** – 7,92% ankietowanych.

Propozycje mieszkańców w zakresie zmian jakie należałoby wprowadzić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy wyglądały następująco:

- działania w zakresie wsparcia bezrobotnych
  - kursy, szkolenia podnoszące kwalifikacje (28%),
  - stworzenie miejsc pracy (26%),
  - stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości (18%),
  - aktywizacja bezrobotnych poprzez prace społeczne (13%),
  - ulgi dla pracodawców zatrudniających nowe osoby (4%),
  - targi pracy (3%).
- działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych i starszych:
  - łatwiejszy dostęp do specjalistów (20%),
  - likwidacja barier architektonicznych (19%),
  - zatrudnienie niepełnosprawnych i osób starszych (14%),
  - większy dostęp do rehabilitacji (14%),
  - wspieranie poprzez integracje, wolontariuszy (10%),
  - utworzenie szkół specjalnych (7%),
  - dodatkowe zajęcia (7%),
  - dostęp do kultury dla dzieci niepełnosprawnych (5%),
  - utworzenie zakładów dla niepełnosprawnych (3%),
  - zachęta do aktywności fizycznych (2%).
- działania w zakresie poprawy sytuacji osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością:
  - budownictwo socjalne (41%),
  - stworzenie miejsc pracy dla osób bezdomnych (27%),
  - noclegownie, stołówki, zbiórki odzieży (18%),
  - program wychodzenia z bezdomności (5%),
  - zmiana przepisów dot. eksmisji lokali np. pomoc w opłacaniu czynszu (5%),
  - profilaktyka (2%),
  - domy pomocy społecznej (2%).
- działania na rzecz osób uzależnionych:
  - profilaktyka uzależnień (26%),
  - organizowanie spotkań np. z psychologiem/ grupy wsparcia (25%),
  - przymus leczenia (21%),
  - darmowy dostęp do lekarzy specjalistów od uzależnień (17%),
  - stowarzyszenia/poradnie wspomagające osoby uzależnione (11%).

- działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego:
  - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez większą ilość patroli (64%),
  - rozbudowa monitoringu miejskiego (31%),
  - poprawa oświetlenia ulic (4%).
- działania na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi:
  - poradnie (30%),
  - spotkania edukacyjne dla rodziców (16%),
  - pomoc rodzinom w trudnej sytuacji (16%),
  - stworzenie centrów kompleksowego wsparcia z bazą specjalistów we współpracy z sądami, MOPS (11%),
  - wsparcie psychologa (11%),
  - bezpłatny dostęp do specjalistów (9%),
  - oferta rekreacyjno-kulturowa dla młodzieży (5%).

Szczegółowe wyniki badania ankietowego, stanowią Załącznik nr 2 do niniejszej Strategii.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju miasta, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych miasta, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całego miasta, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania miasta, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Miasta, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 26. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zapewniony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej i stomatologicznej; • duża liczba placówek oświatowych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym działających na terenie Miasta oraz dostęp do szkolnictwa wyższego; • dostęp do opieki przedszkolnej; • duża liczba placówek sportowych i klubów, które wpływają na rozwój sportowy dzieci, młodzieży oraz dorosłych; • duża liczba placówek kulturalnych, które wpływają na integrację i organizację czasu wolnego mieszkańców Miasta; • ciekawa oferta spędzania wolnego czasu organizowana przez Miasto i organizacje pozarządowe; • działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Miasta na rzecz lokalnej społeczności; • pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków; • dodatni przyrost naturalny w ostatnich latach; • spadek liczby osób bezrobotnych; • spadek liczby osób bezdomnych, korzystających z pomocy MOPS; • liczba mieszkań komunalnych, która zaspakaja podstawowe potrzeby w tym zakresie; • bezpieczeństwo publiczne na dobrym poziomie; • porządek i czystość w mieście; • duże wsparcie organizacji pozarządowych, działających na terenie Lęborka ze strony Gminy • rozbudowana oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; • spadek liczby podmiotów gospodarczych, działających na obszarze Gminy; • brak miejsc pracy dla wykształconych, młodych ludzi; • emigracja młodych, wykształconych ludzi z terenu Lęborka do większych miast; • starzenie się społeczeństwa; • niski poziom integracji społecznej; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; • wzrost liczby osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy MOPS; • utrzymująca się liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, korzystających z pomocy MOPS; • wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem narkomanii, korzystających z pomocy MOPS; • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych; • duży odsetek bezrobotnych wśród beneficjentów MOPS; • ograniczone środki pieniężne przeznaczone na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz ograniczone możliwości działania samorządu gminnego w tym zakresie; • niewystarczająca oferta rehabilitacyjna i terapeutyczna dla osób niepełnosprawnych w lęborskich szkołach i przedszkolach.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących wzrost liczby urodzeń spowodowanych prorodziną polityką państwa; • wyhamowanie negatywnych trendów dotyczących migracji; • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa; • ujemne saldo migracji; • konkurencja pomiędzy gminami i miastami w powiecie w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji; • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • wzrastająca migracja społeczeństwa Miasta do większych miejscowości; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z tabeli analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Lęborka dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia, czyli lat 2016-2020.

4.1. Prognoza demograficzna¹

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla powiatu łębskiego na lata 2011-2035* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2016-2020 liczba urodzeń żywych przyjmie trend malejący, a liczba zgonów – trend rosnący. Tym samym, przyrost naturalny na terenie Miasta Łębork będzie ujemny i malejący.

Tabela 27. Prognoza przyrostu naturalnego w Mieście Łębork do 2020 roku

Lata	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
2014	321	305	16
2015	317	311	6
2016	314	314	0
2017	312	319	-6
2018	313	322	-9
2019	312	326	-14
2020	310	329	-20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2020 roku, saldo migracji na pobyt stały w Gminie Łębork przyjmie trend rosnący. Jednak prognozuje się, że do 2020 roku saldo migracji będzie przyjmować wartości ujemne.

Tabela 28. Prognoza salda migracji w Gminie Łębork do 2020 roku

Lata	napływ	odpływ	saldo migracji
2014	366	405	-40
2015	356	394	-38
2016	348	385	-38
2017	344	380	-36
2018	341	376	-35
2019	337	372	-35
2020	333	367	-34

¹ Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

PROGNOZA LUDNOŚCI

Na podstawie prognozy salda migracji i przyrostu naturalnego przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Lębork w latach 2014-2020. Prognozuje się, że liczba ludności będzie maleć.

Tabela 29. Prognoza liczby ludności Miasta Lębork

Lata	przyrost naturalny	saldo migracji	liczba mieszkańców Gminy Lębork
2014	16	-40	35 502
2015	6	-38	35 470
2016	0	-38	35 433
2017	-6	-36	35 390
2018	-9	-35	35 346
2019	-14	-35	35 296
2020	-20	-34	35 242

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

PROGNOZA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Struktura ludności według wieku będzie ulegać dynamicznym zmianom, praktycznie w całym prognozowanym okresie. Zmiany te są przede wszystkim konsekwencją demograficznego „falowania”, tj. pojawiania się na przemian wyżów i niżów demograficznych, których efekty nakładają się na siebie z różną siłą w różnych okresach, powodując bardziej widoczne zmiany w procesach dzietności i umieralności, natomiast w mniejszym stopniu oddziałują na tę strukturę zmiany w rozmiarach migracji zagranicznych definitywnych, czyli migracji na pobyt stały, a szczególnie emigracji.

Tabela 30. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Miasta Lębork do 2020 roku

Prognoza ludności wg wieku							
Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	35502	35470	35433	35390	35346	35296	35242
0-4 lata	1740	1650	1615	1571	1566	1554	1545
5-9 lat	1901	1959	1931	1911	1832	1743	1656
10-14 lat	1648	1656	1704	1709	1765	1865	1921
15-19 lat	1922	1825	1736	1718	1665	1624	1631
20-24 lata	2337	2264	2186	2080	2024	1912	1819
25-29 lat	2779	2659	2543	2485	2362	2287	2219
30-34 lata	2930	2925	2938	2867	2759	2719	2606
35-39 lat	2719	2754	2745	2789	2914	2869	2864
40-44 lata	2271	2364	2494	2556	2569	2662	2693
45-49 lat	2164	2148	2109	2134	2189	2240	2333
50-54 lata	2288	2193	2168	2150	2122	2110	2098
55-59 lat	2960	2874	2725	2561	2379	2222	2138
60-64 lata	2692	2788	2829	2863	2872	2838	2758
65-69 lat	1851	2081	2267	2368	2469	2559	2651
70-74 lata	1065	1051	1131	1285	1481	1701	1912
75-79 lat	939	940	943	943	944	921	910
80-84 lata	730	739	726	722	735	747	749
Powyżej 85	566	601	640	677	697	721	741
Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku							
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	5289	5265	5250	5192	5163	5163	5121
Ludność w wieku produkcyjnym	22370	22006	21645	21339	20984	20645	20401
Ludność w wieku poprodukcyjnym	7843	8199	8537	8859	9199	9488	9720

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

Z analizy danych przedstawionych w Tabeli 30 wynika, że w latach 2014-2020 spadnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co w dłuższej perspektywie wpłynie niekorzystnie na liczebność grupy w wieku produkcyjnym oraz utrzymanie na obecnym poziomie istniejących placówek szkolnych. Jednocześnie zmniejszy się również liczba ludności w wieku produkcyjnym na korzyść ludności w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa Miasta. Zmiany te będą powodowały zmniejszenie się podaży siły roboczej na lokalnym rynku pracy, wpłyną na system finansów publicznych – wzrosną koszty opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi oraz będą bodźcem do rozwoju aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym.

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Wzrost poziomu wykształcenia jest jednym z czynników określających rozwój społeczeństwa. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w sposób znaczący na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Zachowanie trendów dążenia społeczeństwa do podwyższania i uzupełniania wykształcenia pozwala sądzić, że dane dotyczące poziomu wykształcenia z roku na rok będą ulegały poprawie. Zjawisko będzie dotyczyło przede wszystkim osób z wykształceniem średnim, które będą dążyły do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub magistra, w marginalny sposób osób starszych z wykształceniem podstawowym.

4.2. Prognoza zmian

W rezultacie podjętych działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Lęborka na lata 2016-2020” przewiduje się wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz zmniejszenia zasięgu występujących na jego terenie problemów społecznych, które zostały szczegółowo scharakteryzowane w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 31. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Lęborka w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby osób bezrobotnych, • wzrost liczby miejsc pracy w wyniku powstawania nowych podmiotów gospodarczych, • poprawa dostępu usług świadczonych przez PUP, • aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, • zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, • wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, • wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, • zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, • zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, • łagodzenie skutków społecznych i zawodowych uzależnień, • rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.

Problem społeczny	Prognoza zmian
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> • poprawę warunków życia mieszkańców Miasta, • zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, • zwiększenia dostępu do rynku pracy,
Przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, • ochrona ofiar przemocy, • prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, • rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Przestępczość	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Miasta, • eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, • zapewnienie bezpieczeństwa w szkołach i w ich otoczeniu, • ochrona ofiar przestępstw, • zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości.
Osoby starsze	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, • wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, • rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozowane zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Miasta w zakresie pomocy społecznej.

W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi.

5. Cele strategiczne projektowanych zmian

Przeprowadzona diagnoza społeczna w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **celu głównego** niniejszej Strategii, którym jest:

**„POPRAWA JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA LĘBORK ZAGROŻONYCH
Z RÓŻNYCH PRZYCZYŃ WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.”**

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowany jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Miasta Lębork, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników MOPS w Lęborku oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano następujące **priorytetowe obszary wsparcia**:

- I. Rodzina.
- II. Osoby bezrobotne.
- III. Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- IV. Osoby niepełnosprawne.
- V. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
- VI. Osoby uzależnione.
- VII. Osoby starsze.
- VIII. Społeczeństwo.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Lęborka w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Miasta Lębork.

Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Miasta Lębork dotkniętych ubóstwem.

Cel strategiczny 4. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

Cel strategiczny 8. Wspieranie integracji społecznej mieszkańców Lęborka.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Umocnienie rodzin z terenu Miasta Lębork w ich prawidłowym funkcjonowaniu.	1.1. Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcjami. 1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju. 1.3. Wzmacnianie integracji członków rodzin z terenu Miasta. 1.4. Wsparcie asystenta rodziny w rodzinach z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi.
Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Miasta Lębork.	2.1. Organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej). 2.2. Organizowanie wspólnie z PUP i innymi instytucjami zapewniającymi pracę w Lęborku zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych. 2.3. Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych. 2.4. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy. 2.5. Rozwijanie ekonomii społecznej. 2.6. Tworzenie ofert dla przedsiębiorców, zatrudniających osoby bezrobotne.
Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Miasta Lębork dotkniętych ubóstwem.	3.1. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim. 3.2. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji, kompetencji zawodowych i społecznych. 3.3. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia prowadzonych przez MOPS i inne organizacje działające w Lęborku. 3.4. Podejmowanie działań profilaktycznych, skierowanych do rodzin zagrożonych ubóstwem.
Cel strategiczny 4. Poprawa	4.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	osobom niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. 4.2. Likwidacja barier architektonicznych. 4.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością. 4.4. Udzielenie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą. 4.5. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji. 4.6. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Miasta.
Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jej skutków.	5.1. Wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 5.2. Wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. 5.3. Podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.	6.1. Zapewnienie dzieciom ochrony przed skutkami alkoholizmu rodziców. 6.2. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i narkotyków. 6.3. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. 6.4. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz rodzin, w których istnieje problem alkoholizmu lub narkomanii. 6.5. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii.
Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.	7.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. 7.2. Zwiększanie udziału osób starszych w rekreacji, kulturze i wypoczynku. 7.3. Dostosowywanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych.
Cel strategiczny 8. Wspieranie integracji społecznej mieszkańców Lęborka.	8.1. Wspieranie integracji międzypokoleniowej. 8.2. Wspieranie wolontariatu. 8.3. Wspieranie grup inicjatyw społecznych. 8.4. Mobilizowanie samopomocy społecznej.

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej Miasta, a więc Burmistrz Miasta Lęborka. Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów czynnie uczestniczyć będą wszystkie podmioty realizujące zadania Miasta w zakresie pomocy społecznej, natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku będzie koordynatorem realizacji celów wskazanych w Strategii.

Ponadto, w realizacji Strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- Komendy Powiatowej Policji w Lęborku;
- placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych z terenu Miasta Lębork;
- organizacji społecznych i innych instytucji i placówek.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Miasta. Do najważniejszych programów i narzędzi służących wdrożeniu Strategii należy zaliczyć:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar.

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez MOPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lębork” obejmują lata 2016-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu miasta finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane miastu z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;

- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, w tym:

1. w obszarze ludności:
  - przyrost naturalny;
  - saldo migracji;
  - liczba klientów pomocy społecznej;
  - powody korzystania z pomocy;
  - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze rynku pracy:
  - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.
3. w obszarze edukacji:
  - liczba dzieci w szkołach i przedszkolach;
  - liczba ludności z podziałem na wykształcenie;
  - liczba programów i projektów przyjętych do realizacji;
  - ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z :

- danych statystycznych GUS,
- Urzędu Miejskiego w Lęborku,
- placówek oświatowych z terenu miasta,
- Komendy Powiatowej Policji w Lęborku,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Lęborku,
- ze sprawozdań MOPS, sprawozdań z realizacji programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągania celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Monitorowanie realizacji Strategii odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lęborku przygotowuje corocznie raport monitoringowy wskazujący na stan realizacji strategii oraz przedłoży go Burmistrzowi Lęborka i Radzie Miejskiej. Raport monitoringowy będzie sporządzany na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach cząstkowych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację strategii i przekazywanych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wyniki raportu powinny wskazywać na podjęcie działań, których celem będzie zniwelowanie lub usunięcie nieprawidłowości na etapie wdrażania strategii. Ponadto raport stanowił będzie podstawę do wszystkich prac aktualizacyjnych oraz składania propozycji adaptacji zapisów strategii do zachodzących zmian społecznych na terenie Lęborka.

Wskaźnikiem realizacji celów strategicznych będzie nie tylko zmniejszająca się ilość świadczeniobiorców oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie najbardziej potrzebujących, ale przede wszystkim poziom zadowolenia mieszkańców Miasta z jakości życia na terenie Miasta Lębork. Jakość życia na terenie Miasta będzie z kolei weryfikowana na podstawie mierników zawartych w Tabeli 33.

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA

Elżbieta Michalska
KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 33. Wskaźniki realizacji działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
<p>Cel strategiczny 1. Umocnienie rodzin z terenu Miasta Lębork w ich prawidłowym funkcjonowaniu.</p>	<p>1.1. Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcjami.</p> <p>1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju.</p> <p>1.3. Wzmacnianie integracji członków rodzin z terenu Miasta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS - liczba utworzonych grup wsparcia dla rodzin z dziećmi sprawiającymi problemy wychowawcze - liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania - liczba dzieci młodzieży korzystających z wypożyczni - liczba organizowanych zajęć w ramach świetlic socjoterapeutycznych - liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą MOPS - liczba spotkań z psychoterapeutą zorganizowanych dla rodziców i dzieci sprawiających problemy wychowawcze - liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie wzmacniania integracji jej członków
<p>Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Miasta Lębork.</p>	<p>2.1. Organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej).</p> <p>2.2. Organizowanie wspólnie z PUP i innymi instytucjami zapewniającymi pracę w Lęborku zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>2.3. Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych.</p> <p>2.4. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.</p> <p>2.5. Rozwijanie ekonomii społecznej.</p> <p>2.6. Tworzenie ofert dla przedsiębiorców, zatrudniających osoby bezrobotne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych projektów, - liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych - liczba przekwalifikowanych osób bezrobotnych, - liczba osób bezrobotnych biorących udział w szkoleniach - liczba zatrudnionych osób bezrobotnych - liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych - liczba osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie - liczba osób bezrobotnych, którym udzielono wsparcia w znalezieniu pracy - liczba realizowanych aktywnych form integracji społecznej - liczba zorganizowanych projektów - liczba nowych zachęt i profitów dla przedsiębiorców,

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
<p>Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Miasta Lębork dotkniętych ubóstwem.</p>	<p>3.1. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim.</p> <p>3.2. Wsparcie asystenta rodziny w rodzinach z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi.</p> <p>3.3. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji, kompetencji zawodowych i społecznych.</p> <p>3.4. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia prowadzonych przez MOPS i inne organizacje działające w Lęborku.</p> <p>3.5. Podejmowanie działań profilaktycznych, skierowanych do rodzin zagrożonych ubóstwem.</p>	<p>zatrudniających osoby bezrobotne</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin ubogich, którym udzielono wsparcia - wysokość udzielonego wsparcia finansowego - liczba rodzin, które skorzystały z pomocy asystenta rodziny - liczba osób objętych wsparciem - liczba osób, które nabyły nowe kwalifikacje i kompetencje zawodowe - liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia - liczba działań profilaktycznych skierowanych do rodzin zagrożonych ubóstwem
<p>Cel strategiczny 4. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.</p>	<p>4.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4.2. Likwidacja barier architektonicznych.</p> <p>4.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.</p> <p>4.4. Udzielenie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego - liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego - liczba udzielonych porad psychologicznych - liczba obiektów, w których zniesiono bariery architektoniczne - liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach - liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały zatrudnienie w wyniku odbytych szkoleń - liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego - liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia finansowego - wysokość udzielonego wsparcia finansowego

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
	4.5. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba bezpłatnych ofert w zakresie dostępu do rehabilitacji, skierowanych do osób niepełnosprawnych - liczba płatnych ofert w zakresie dostępu do rehabilitacji, skierowanych do osób niepełnosprawnych dostępnych na terenie Miasta - liczba godzin zajęć skierowanych do osób niepełnosprawnych w przedszkolach, szkołach i Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej
	4.6. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Miasta.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w imprezach kulturalnych na terenie Miasta - liczba imprez kulturalnych, w których udział mogą brać osoby niepełnosprawne
<p>Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jej skutków.</p>	<p>5.1. Wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p> <p>5.2. Wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>5.3. Podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad prawnych - liczba udzielonych porad psychologicznych i socjalnych - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały ze wsparcia - liczba interwencji policyjnych z powodu przemocy w rodzinie - liczba założonych „Niebieskich Kart” - liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych na leczenie
<p>Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.</p>	<p>6.1. Zapewnienie dzieciom ochrony przed skutkami alkoholizmu rodziców.</p> <p>6.2. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i narkotyków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu rodziców - liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia alkoholowego - liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od narkotyków - liczba publikacji, materiałów informacyjnych - liczba uczestników przeprowadzonych działań profilaktycznych

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
	<p>6.3. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uzależnionych od alkoholu, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej - liczba osób uzależnionych od narkotyków, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej
	<p>6.4. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz rodzin, w których istnieje problem alkoholizmu lub narkomanii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad - liczba osób uzależnionych od alkoholu, które skorzystały z porad punktu konsultacyjnego - liczba osób uzależnionych od narkotyków, które skorzystały z porad punktu konsultacyjnego - liczba rodzin, w których istnieje problem alkoholizmu jednego z członków, a którym udzielono porady - liczba rodzin, w których istnieje problem uzależnienia od narkotyków jednego z członków, a którym udzielono porady
	<p>6.5. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba instytucji i stowarzyszeń prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii - liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zwalczania alkoholizmu i narkomanii - wartość udzielonego wsparcia finansowego
<p>Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.</p>	<p>7.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych.</p> <p>7.2. Zwiększanie udziału osób starszych w rekreacji, kulturze i wypoczynku.</p> <p>7.3. Dostosowywanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba pielęgniarek środowiskowych - liczba mieszkań chronionych - liczba ośrodków oferujących pomoc osobom starszym - liczba ofert kulturalnych skierowanych do osób starszych - liczba ofert w zakresie aktywnego wypoczynku skierowana do osób starszych - liczba lekarzy udzielających pomocy osobom starszym
<p>Cel strategiczny 8. Wspieranie integracji</p>	<p>8.1. Wspieranie integracji międzypokoleniowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć w celu integracji między pokoleniami

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
społecznej mieszkańców Lęborka.	8.2. Wspieranie wolontariatu.	– liczba zgłoszonych wolontariuszy
	8.3. Wspieranie grup inicjatyw społecznych.	– liczba nowopowstałych grup inicjatyw społecznych – wartość udzielonego wsparcia finansowego
	8.4. Mobilizowanie samopomocy społecznej.	– wartość udzielonego wsparcia finansowego

Źródło: Opracowanie własne

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA
Elżbieta Mikhańska
 KIEROWNIK
 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

9. Spis tabel

Tabela 1. Liczebność Miasta Lębork z podziałem na płeć	6
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Lęborka w 2014 r.	8
Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym	9
Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Lęborka	10
Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu lęborskiego	11
Tabela 6. Migracje na pobyt stały w Lęborku wg typu i kierunku	12
Tabela 7. Przyrost naturalny	13
Tabela 8. Podmioty gospodarcze działające na terenie Lęborka w latach 2008-2014	14
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe na terenie Lęborka	16
Tabela 10. Gminne placówki oświatowe na terenie Gminy Lębork (stan na dzień 31.12.2014 r.)	22
Tabela 11. Powiatowe placówki oświatowe, ośrodki i poradnie na terenie Lęborka (stan na 30.09.2014 r.)	23
Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego	24
Tabela 13. Wykaz ilościowy komputerów i etatów w Młodzieżowym Domie Kultury w Lęborku	28
Tabela 14. Pomoc społeczna na terenie Lęborka – zadania własne miasta (stan na dzień 31.12.2014 r.)	32
Tabela 15. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MOPS w Lęborku	34
Tabela 16. Struktura bezrobocia na terenie Lęborka w latach 2008-2014	43
Tabela 17. Struktura bezrobocia na terenie Lęborka	43
Tabela 18. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku z powodu niepełnosprawności	46
Tabela 19. Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem korzystających z pomocy MOPS w Lęborku	49
Tabela 20. Liczba udzielonych porad dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	49
Tabela 21. Liczba rodzin dotkniętych narkomanią korzystających z pomocy MOPS w Lęborku	50
Tabela 22. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku, które spełniły kryterium do uzyskania pomocy	52
Tabela 23. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Lęborku z powodu bezdomności	52
Tabela 24. Oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lębork	54
Tabela 25. Osoby starsze na terenie Lęborka w 2014 r.	56
Tabela 26. Analiza SWOT	62
Tabela 27. Prognoza przyrostu naturalnego w Mieście Lębork do 2020 roku	64
Tabela 28. Prognoza salda migracji w Gminie Lębork do 2020 roku	64
Tabela 29. Prognoza liczby ludności Miasta Lębork	65
Tabela 30. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Miasta Lębork do 2020 roku	66
Tabela 31. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Lęborka w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych	67
Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań	70
Tabela 33. Wskaźniki realizacji działań	75

10. Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności Miasta Lębork według płci	7
Wykres 2. Migracje w Mieście Lębork	12
Wykres 3. Urodzenia żywe i zgony	13
Wykres 4. Struktura działalności gospodarczej na terenie Lęborka w 2014 r. wg sekcji PKD 2007	15
Wykres 5. Struktura organizacyjna MOPS w Lęborku	31

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Lęborka na tle powiatu lęborskiego i województwa pomorskiego	5
--	---

12. Załączniki

ZAŁĄCZNIK 1. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO WŚRÓD MŁODZIEŻY GMINY LĘBORK

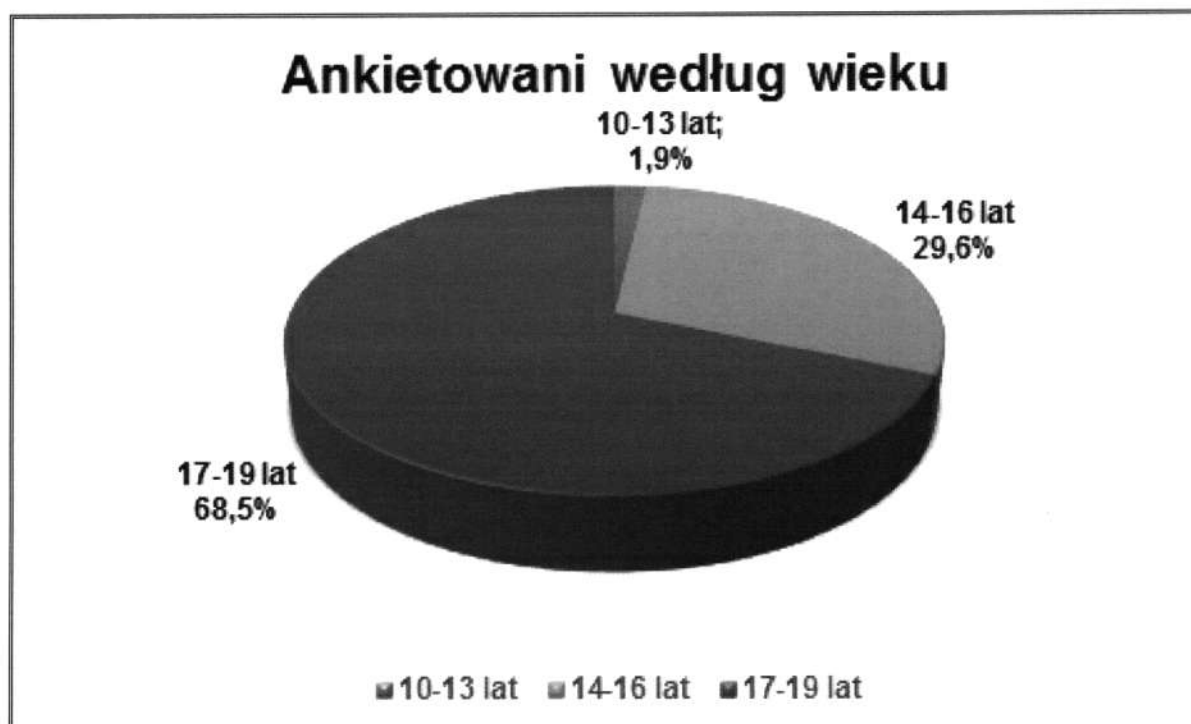
W trakcie prac nad opracowywaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lębork, za pośrednictwem ankiety, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z młodzieżą zamieszkującą Gminę Lębork. Ankieta składała się z 15 pytań zamkniętych.

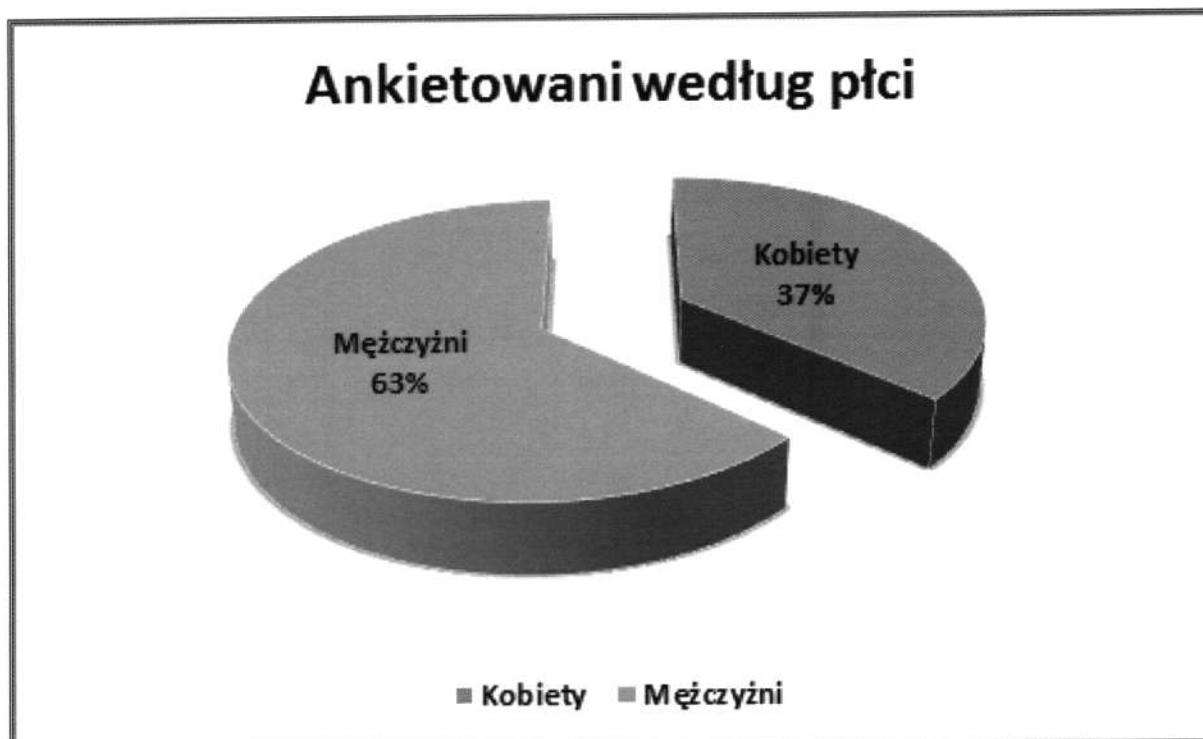
Celem ankiety było zdiagnozowanie problemów i potrzeb społecznych występujących wśród młodzieży oraz uzyskanie informacji czy młodzież posiada wystarczającą wiedzę na temat narkotyków i innych używek.

Udział w badaniu ankietowym wzięło **218** młodych mieszkańców Gminy Lębork. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego młodego społeczeństwa Gminy.

Badanie zostało przeprowadzone wśród przedstawicieli młodzieży mieszkającej i uczącej się na terenie Gminy Lębork, w przedziałach wiekowych: 10-13 lat, 14-16 lat, 17-19 lat. Analizując dane demograficzne osób, które wzięły udział w ankiecie, należy zwrócić uwagę na przewagę młodzieży w wieku 17-19 lat (ponad 68%). Natomiast pod względem płci, przeważali mężczyźni (63%).

Poniżej został przedstawiony szczegółowy profil próby badania ilościowego.

Uzyskane odpowiedzi na poszczególne pytania zostały przedstawione poniżej.

Pierwszym problemem społecznym, badanym wśród młodzieży były **uzależnienia**. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje je jako „psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji.”

Źródło: Światowy raport na temat przemocy i zdrowia, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) 2005.

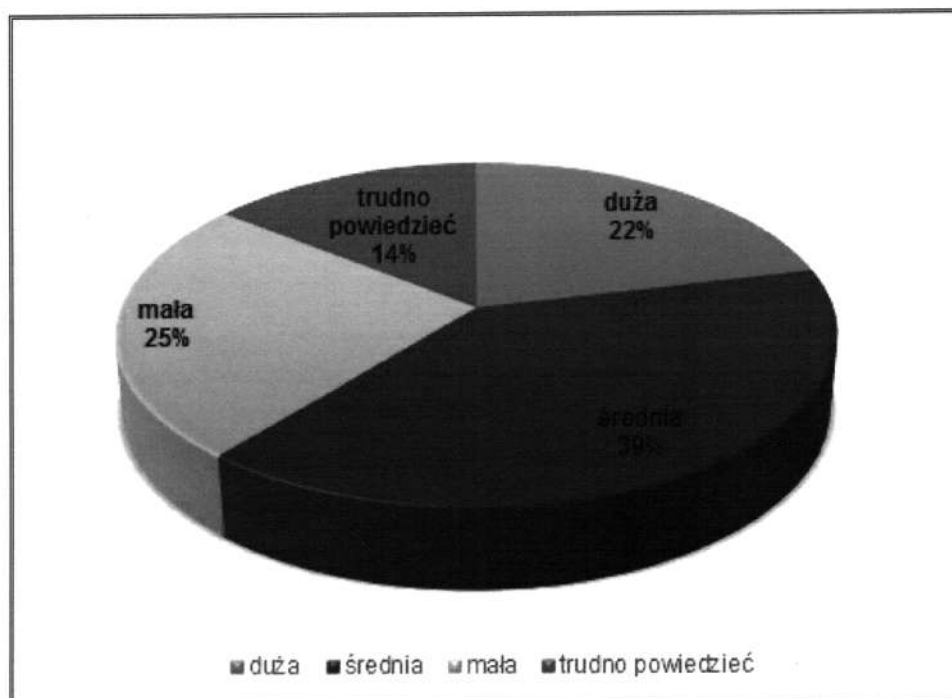
W życiu codziennym termin „uzależnienia” odnoszony jest głównie do osób nadużywających takich używek jak narkotyki, alkohol, leki czy papierosy.

W ramach badania przeprowadzonego wśród młodzieży Gminy Lębork zostały wzięte pod uwagę:

- skala zażywania środków uzależniających w najbliższym otoczeniu ankietowanej młodzieży (czy dana osoba była ofiarą namawiania do spróbowania używek oraz pytano o najczęściej zażywane środki uzależniające oraz powody ich zażywania),
- wiedza na temat zażywania narkotyków oraz innych dopalaczy (pytano o to, czy używki są bezpieczne dla zdrowia, czy można się od nich uzależnić).

Jak oceniasz skalę zażywania środków uzależniających w Twoim otoczeniu?

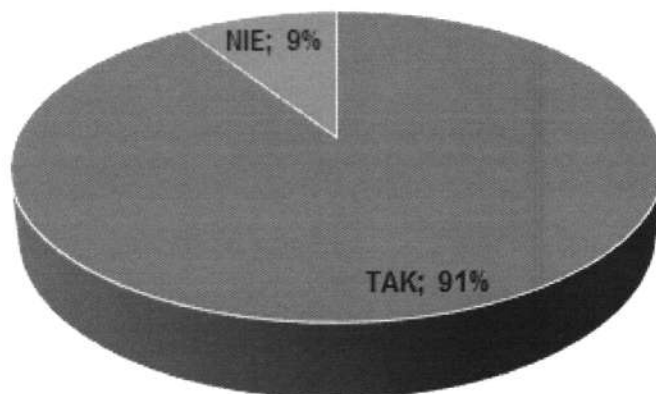
Skala zażywania środków uzależniających w otoczeniu młodzieży jest dość duża, ponieważ około 39% badanej młodzieży, uważa że skala zażywania środków uzależniających w najbliższym otoczeniu jest średnia, a aż 22% uważa ją za dużą.

Czy znasz skutki zażywania narkotyków i dopalaczy? Czy namawiano Cię do spróbowania środków uzależniających?

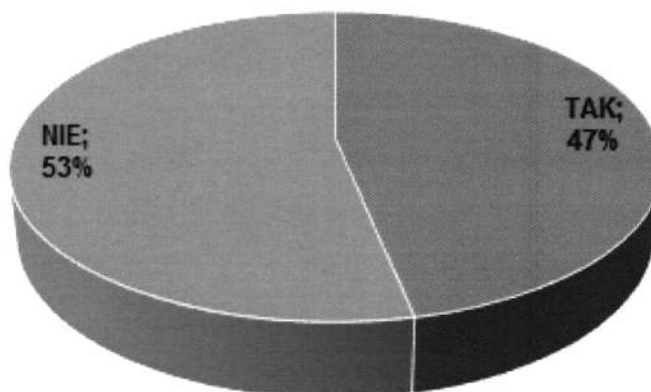
Deklarowana wiedza na temat skutków zażywania narkotyków i dopalaczy przez młodzież jest wysoka (91% badanych). Jednak dalej 9% młodych ludzi mieszkających w Gminie uważa, że ma niewielką wiedzę na ten temat. W tym prawie połowa badanych potwierdziła, że była namawiana do spróbowania środków uzależniających.

Czy znasz skutki zażywania narkotyków i dopalaczy?

• TAK • NIE

Czy namawiano Cię do spróbowania środków uzależniających?

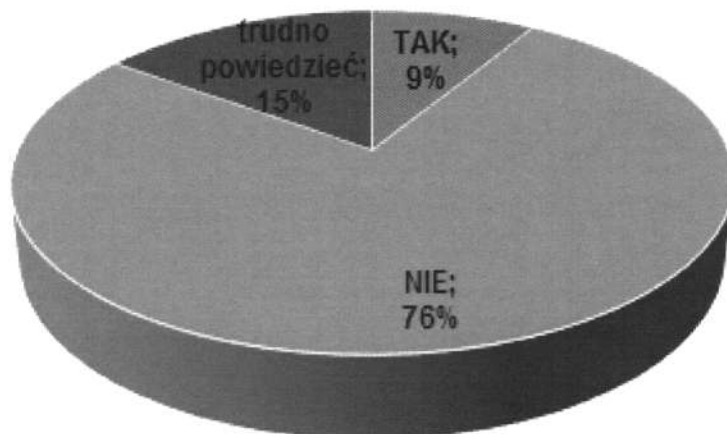
• TAK • NIE

**Czy uważasz, że narkotyki i inne używki są bezpieczne dla zdrowia?
Czy można się od nich uzależnić?**

Wszystkich ankietowanych zapytano o to, czy narkotyki są bezpieczne dla zdrowia i czy można się od nich uzależnić. Wysoki odsetek młodzieży uważa, że narkotyki lub inne używki są niebezpieczne dla zdrowia (76%). Wciąż jednak 9% badanych odpowiedziało w ankiecie, że używki są bezpieczne dla zdrowia, a 15% nie ma wystarczającej wiedzy by wyrazić swoją

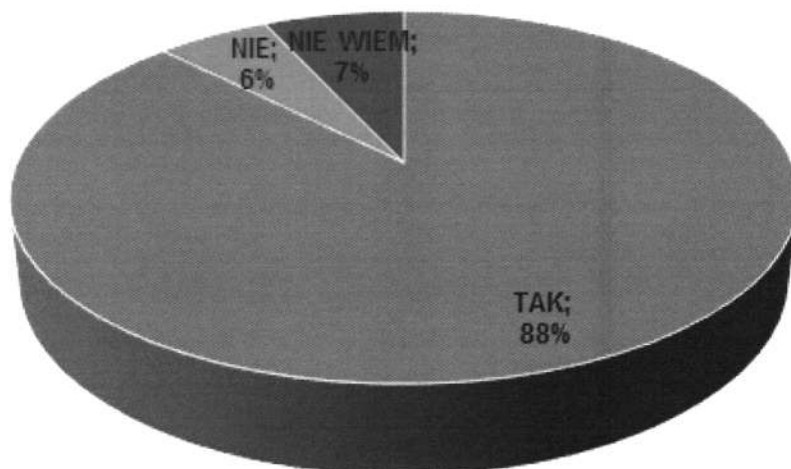
opinię. Użytki to wciąż poważny problem, który przez młodzież często nie jest traktowany dostatecznie poważnie. W grupie badanych znalazły się osoby, które stwierdziły że od narkotyków i innych używek nie można się uzależnić (6% ankietowanych) oraz osoby nie mające wiedzy na ten temat (7% ankietowanych).

Czy uważasz, że narkotyki i inne używki są bezpieczne dla zdrowia?

▪ TAK ▪ NIE ▪ trudno powiedzieć

Czy Twoim zdaniem do narkotyków i innych używek można się uzależnić?

▪ TAK ▪ NIE ▪ NIE WIEM

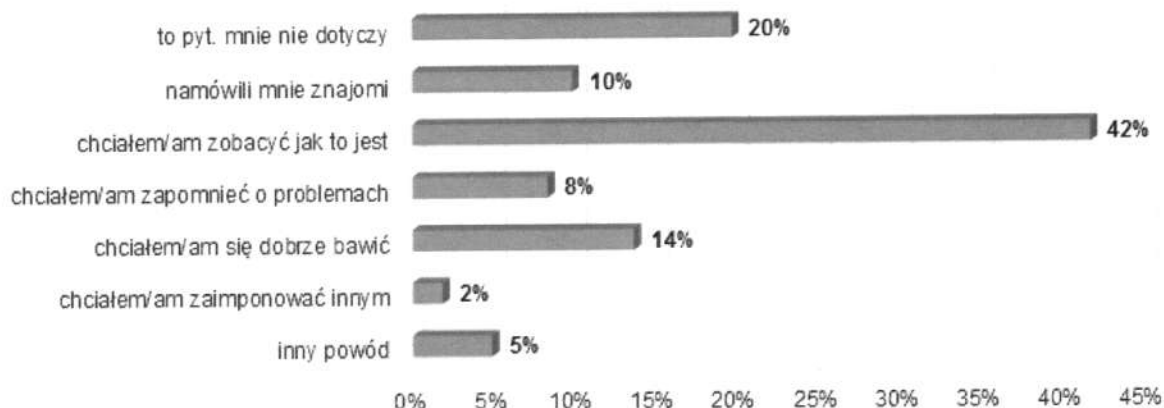
**Które z wymienionych środków uzależniających spróbowałeś/aś?
Co Cię skłoniło do spróbowania środków uzależniających?**

Tylko 9% badanej młodzieży zadeklarowało, że nie próbowało żadnych środków uzależniających. Największy odsetek badanych wskazał, że próbowało pić alkohol (39%) oraz palić papierosy (32%). Innymi używkami próbowanymi przez młodzież Gminy Lębork są: narkotyki (12%), dopalacze (6%) oraz inne (2%).

Wśród powodów takiego zachowania młodzież zdecydowanie najczęściej podaje argument - chęć spróbowania (42% badanych). Innymi powodami była chęć dobrej zabawy (14%), namowa znajomych (10%), zapomnienie o problemach (8%) oraz potrzeba zaimponowania innym (2%).

Co Cię skłoniło do spróbowania środków uzależniających?

Innym ważnym problemem społecznym wśród młodzieży Gminy Lębork jest **przemoc**. Jedną z najbardziej rozpowszechnionych definicji jest ta, przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia, zgodnie z którą przemoc to „umyślne użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, które powoduje lub prawdopodobnie spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia w rozwoju lub deprivację.”

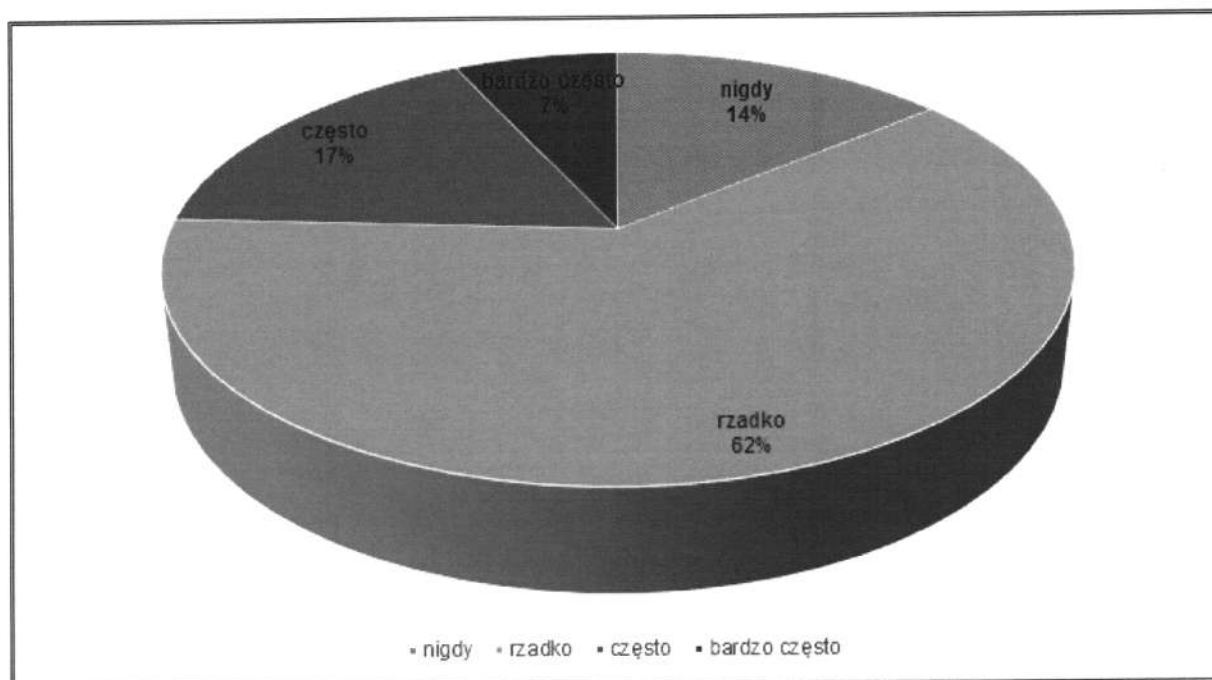
Źródło: Światowy raport na temat przemocy i zdrowia, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) 2005.

W ramach badania przeprowadzonego wśród młodzieży Gminy Lębork zostały wzięte pod uwagę:

- przemoc fizyczna wśród rówieśników w szkołach (pytano jak często młodzież spotykała się z różnymi przejawami przemocy, jakiego były one rodzaju oraz czy dana osoba sama stosowała lub doświadczyła przemocy ze strony rówieśników w szkole),
- przemoc domowa (zapytano o skłonności rodziców do używania przemocy w domu oraz o jej ewentualne przyczyny).

Jak często spotykałeś/aś się z różnymi przejawami przemocy w szkole?

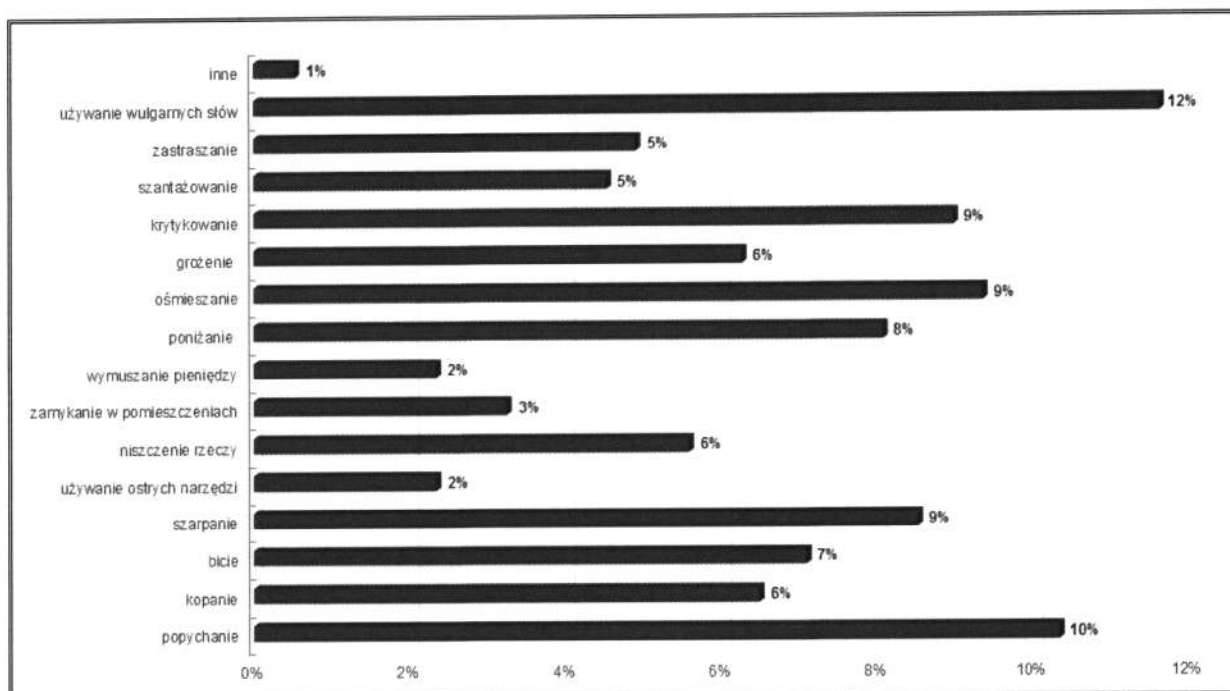
O doświadczenia związane z różnymi przejawami przemocy w szkole, zapytaliśmy młodzież zamieszkałą w Gminie Lębork. Niepokojący jest fakt, że aż 23% młodzieży często albo bardzo często spotkało się z przejawami przemocy w szkole.

Z jakimi rodzajami przemocy spotkałeś/aś się w szkole?

Młodzież w Gminie Lębork najczęściej spotyka się z problemami przemocy słownej, w tym przede wszystkim używaniem wulgarnych słów – według 12% ankietowanych, krytykowaniem – 9%, ośmieszaniem – 9%, grożeniem – 6%, zastraszaniem – 5% oraz szantażowaniem – 5%. Drugim ważnym elementem przemocy spotykanym w szkole, jest przemoc fizyczna objawiająca się poprzez popychanie – 10% ankietowanych, szarpanie – 9%, bicie – 7%, kopanie – 6%.

Przemoc słowna występuje w szkołach na dużą skalę, zdecydowanie większą niż przemoc fizyczna. Często jest postrzegana przez uczniów jako „żarty”. Należy zaznaczyć, że duża część młodzieży nie potrafi wyznaczyć granicy, w której żarty przestają być żartami, a stają się przemocą słowną.

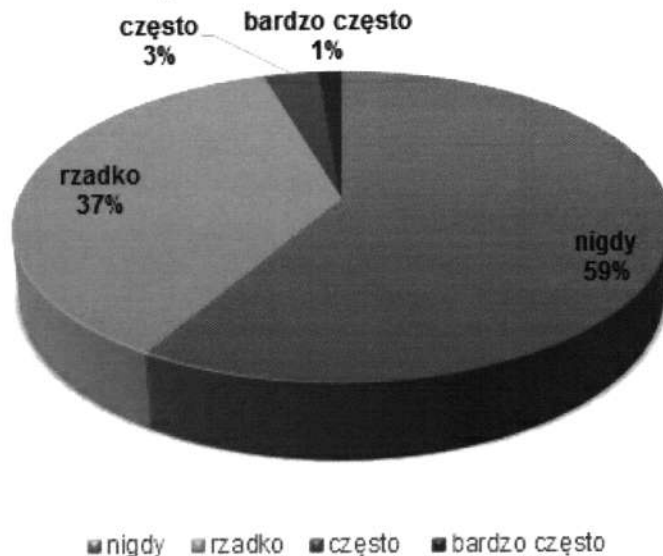

**Jak często sam(ma) doświadczyłeś(łaś) przemocy ze strony rówieśników w szkole?
Jak często sam(ma) stosowałeś(łaś) przemoc wobec rówieśników w szkole?**

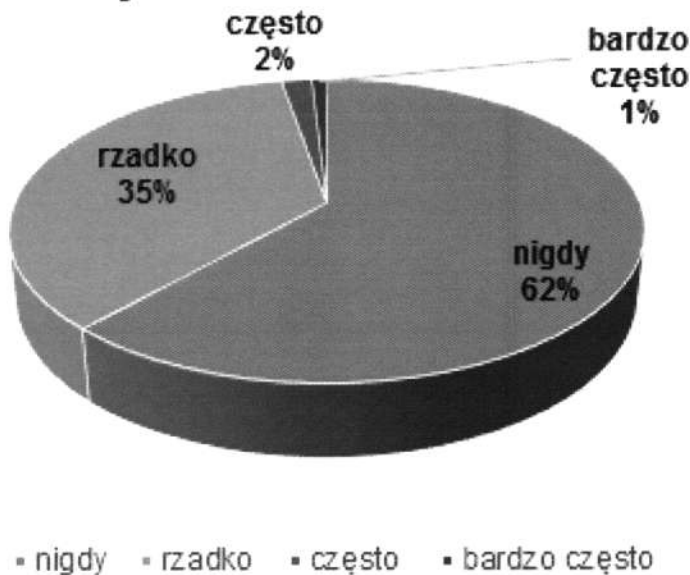
Młodzież została zapytana o doświadczenia związane z byciem ofiarą przemocy ze strony rówieśników - czy zdarzyło im się znaleźć w takiego typu sytuacjach, a jeśli tak – jak często było to ich udziałem. Najczęściej młodzież odpowiadała, że nigdy nie doświadczyła przemocy ze strony rówieśników w szkole (59%), ponad jedna trzecia z nich określiła, że takie zjawiska zdarzają się rzadko, a tylko 4% osób wskazało, że często albo bardzo często doświadczyło przemocy w szkole.

Zdecydowanie rzadziej badana młodzież deklarowała, że sama stosowała w szkole przemoc wobec rówieśników. Do częstego i bardzo częstego stosowania przemocy przyznało się tylko 6 uczestników ankiety (tj. 3% ankietowanych), natomiast ponad 60% zadeklarowało, że nigdy nie stosowało przemocy w szkole.

Jak często sam-(a) doświadczyłeś-(łaś) przemocy ze strony rówieśników w szkole?

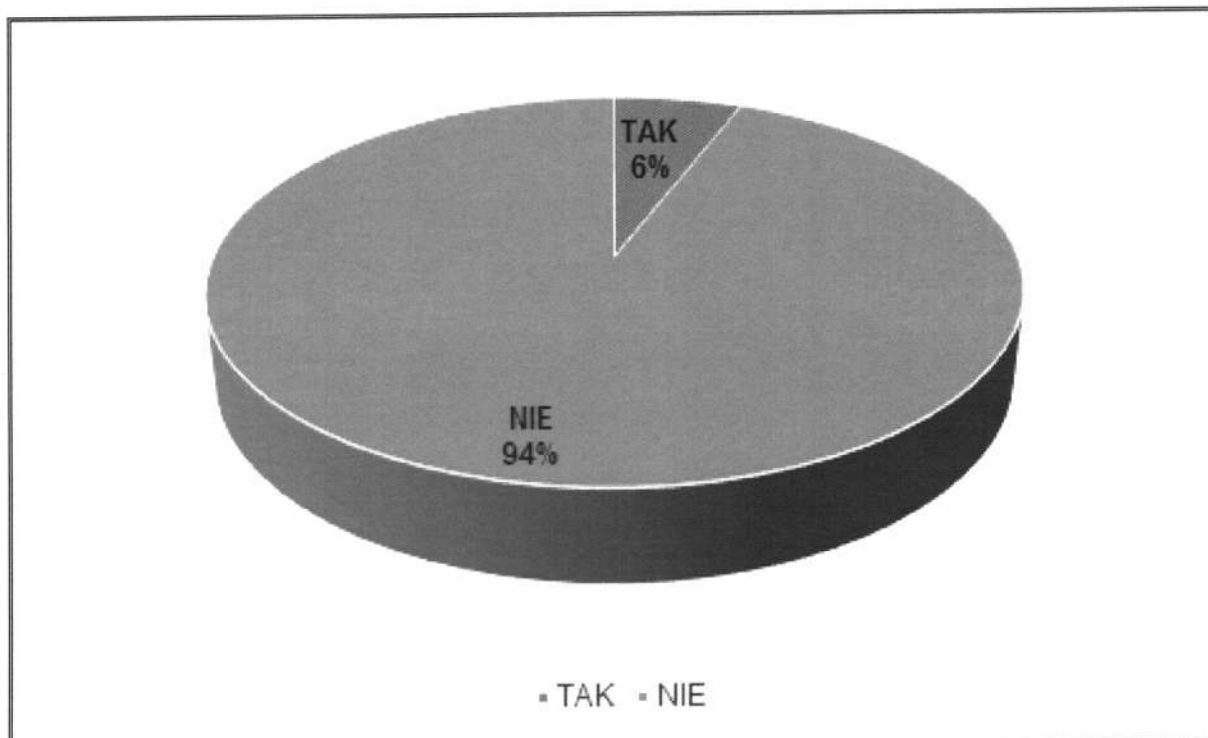

Jak często sam-(a) stosowałeś-(łaś) przemoc wobec rówieśników w szkole?

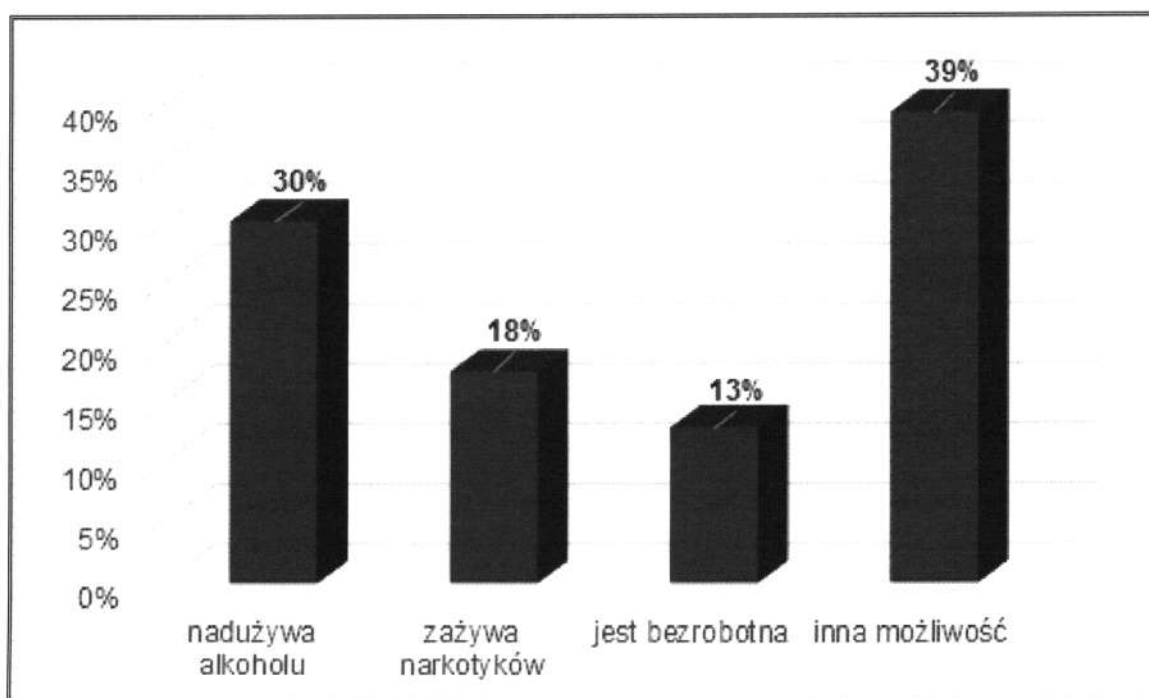
Czy Twoim rodzicom zdarza się stosować przemoc wobec Ciebie?

Młodzież została zapytana również o to, czy ma doświadczenia związane z byciem ofiarą przemocy domowej. W badaniu młodzież deklaruwała, że o ile w szkole, w interakcjach z rówieśnikami częściej zdarzają się sytuacje, które można zakwalifikować jako przejawy przemocy, o tyle w domu zdarzają się one rzadziej. Wciąż jednak 6% ankietowanych odpowiedziało w ankiecie, że rodzicom zdarza się stosowanie przemocy.

Czy osoba stosująca przemoc:

Młodzież uczestnicząca w ankiecie została zapytana o to, jakie mogą być przyczyny stosowania przemocy domowej. Wśród wymienionych, dominowało nadużywanie alkoholu (30%), zażywanie narkotyków (18%), bezrobocie (13%) oraz inne możliwości (39%).

ZAŁĄCZNIK 2. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO WŚRÓD POZOSTAŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY LĘBORK

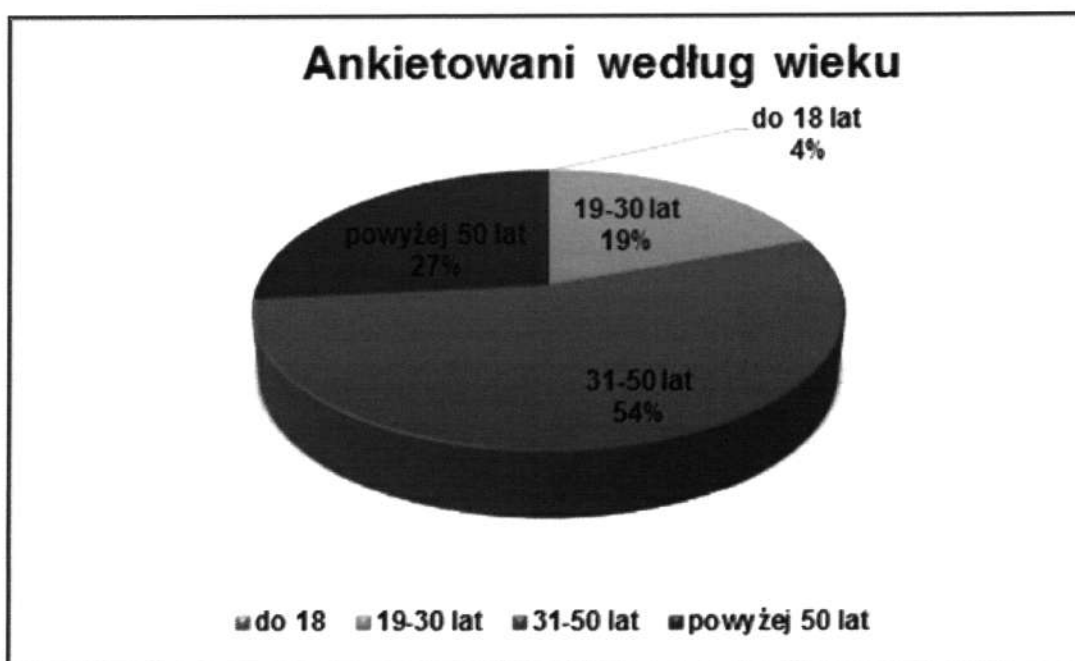
W trakcie prac nad opracowywaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lębork, za pośrednictwem ankiety, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Lębork. Ankieta składała się z 9 pytań zamkniętych i 3 pytań otwartych.

W ankiecie poproszono ankietowanych o wyrażenie opinii na temat sytuacji społecznej mieszkańców Gminy. Pytania dotyczyły następujących obszarów: bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, osoby starsze, problemy opiekuńczo-wychowawcze.

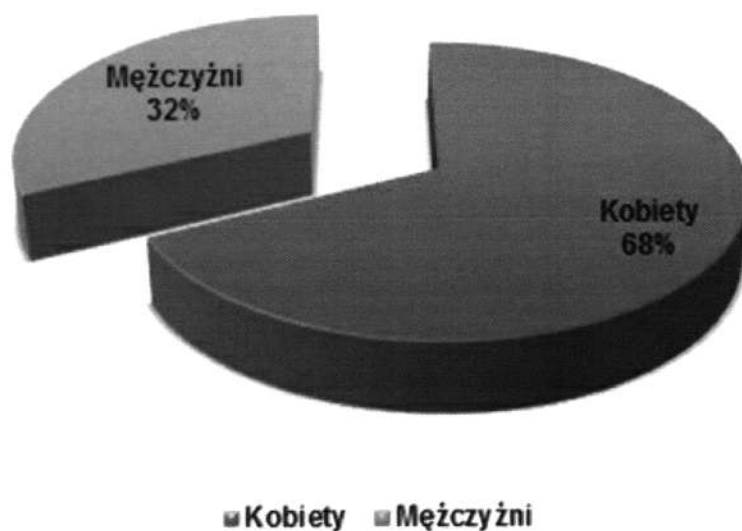
Udział w badaniu ankietowym wzięło **128** mieszkańców Gminy. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego młodego społeczeństwa Gminy.

Analizując dane demograficzne osób, które wzięły udział w części ilościowej badania, należy zwrócić uwagę na nadreprezentację osób w wieku 31-50 lat (54% ankietowanych) oraz przewagę kobiet w badaniu (68% ankietowanych). Większość ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (46%) i posiadająca status pracownika (58%).

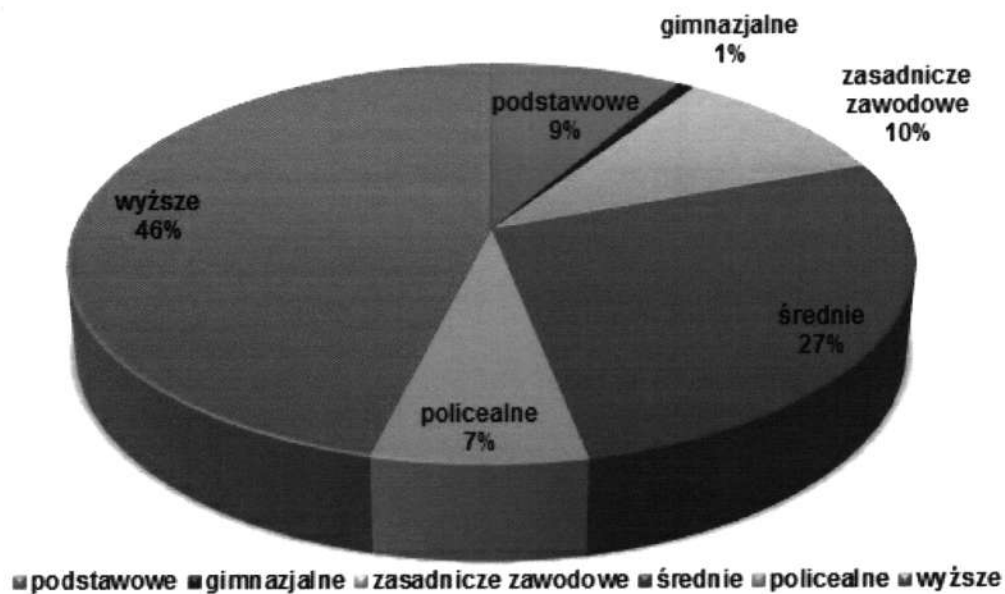
Poniżej został przedstawiony szczegółowy profil próby badania ilościowego.

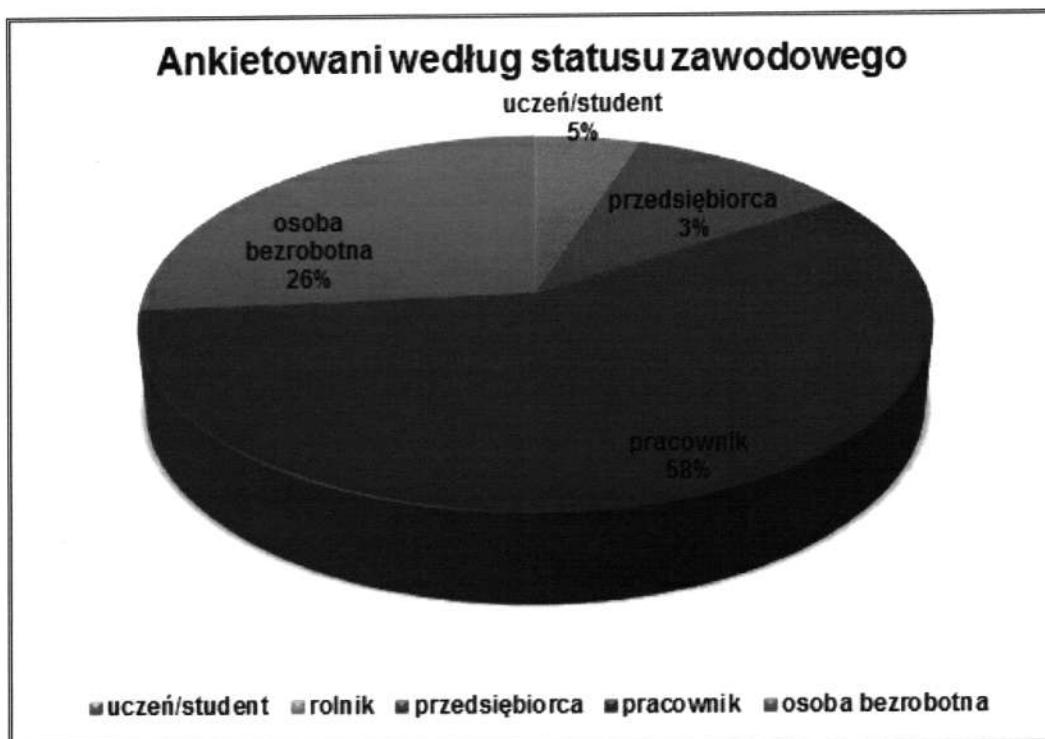
Ankietowani według płci

Ankietowani według wykształcenia

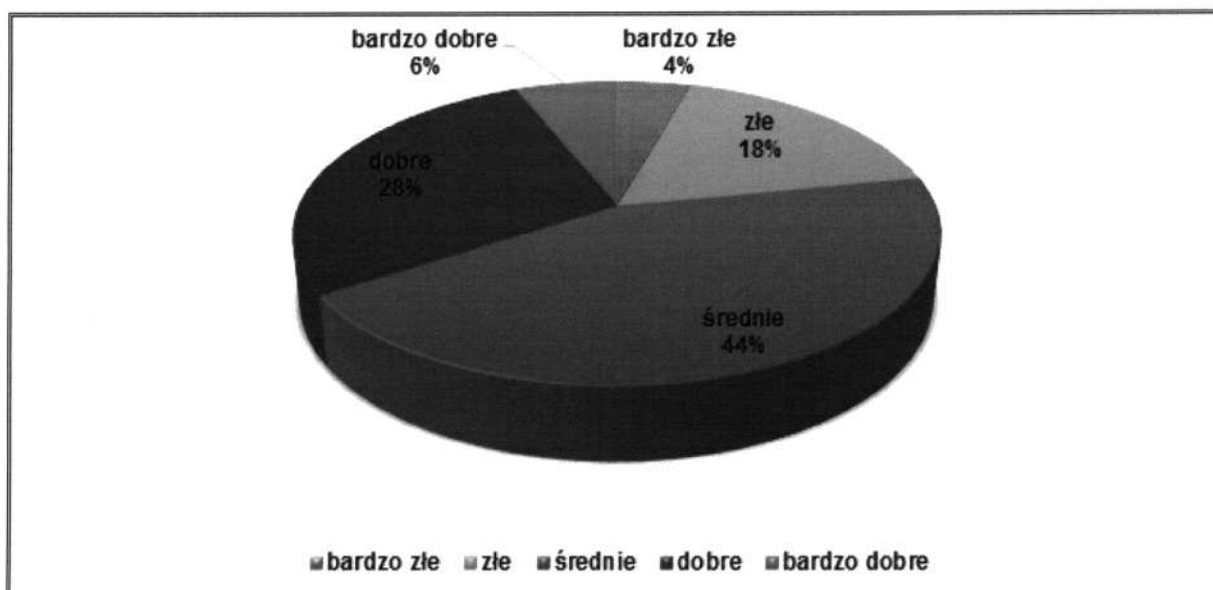

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego zostały przedstawione poniżej.

W skali od 1 do 5 proszę ocenić warunki życia w Lęborku?

W ocenie warunków życia w Gminie Lębork przeważają odpowiedzi „średnie” (44%). Natomiast ponad 1/5 ankietowanych mieszkańców ocenia swoją sytuację raczej źle (18%) albo bardzo źle (4%).

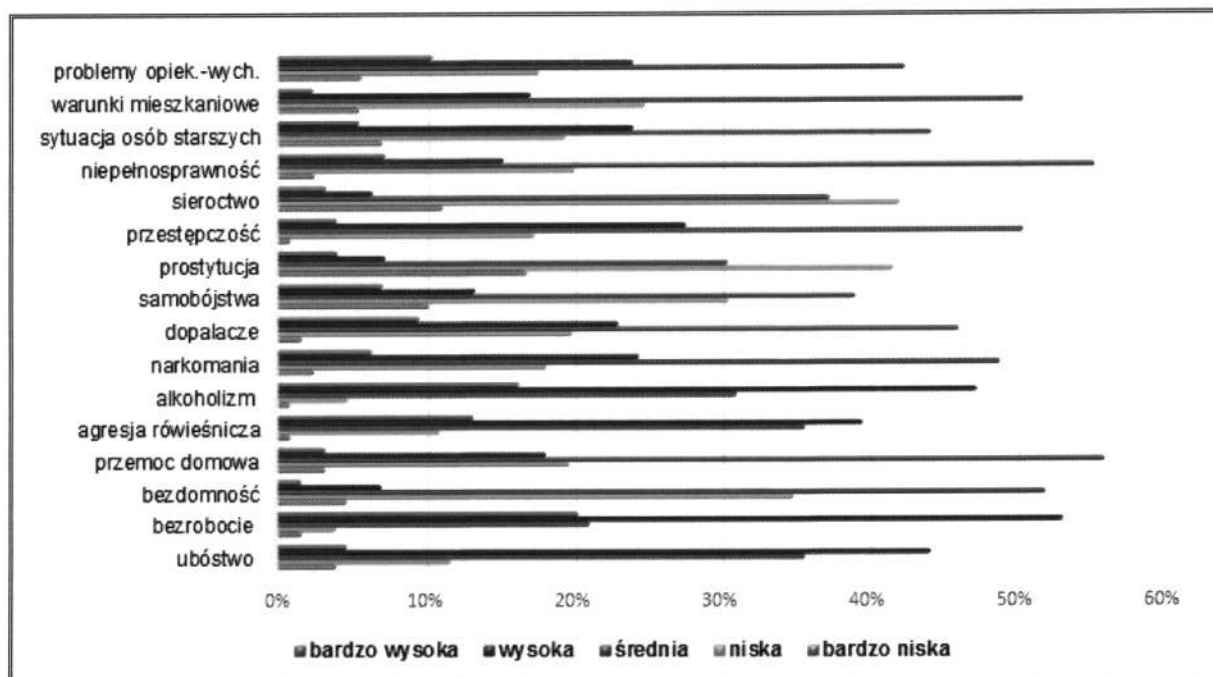

Proszę ocenić skalę występowania w Gminie problemów społecznych.

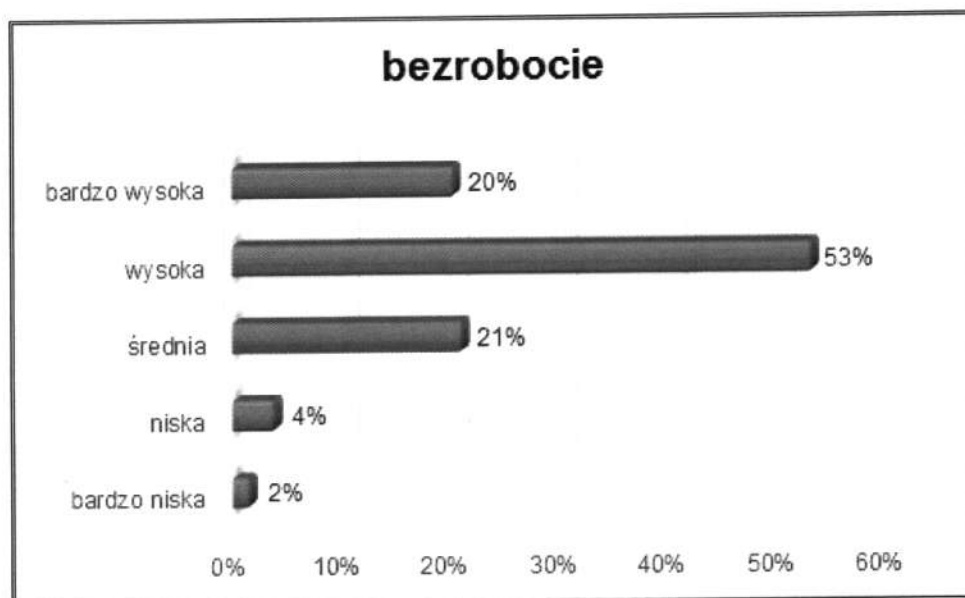
Wszyscy ankietowani zostali poproszeni o określenie skali występowania poszczególnych problemów społecznych w Gminie (bardzo niska, niska, średnia, wysoka, bardzo wysoka). Problemy, które mogą towarzyszyć mieszkańcom Lęborka to: ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, przemoc domowa, agresja rówieśnicza, alkoholizm, narkomania, dopalacze, samobójstwa, prostytutka, przestępczość, sieroctwo, niepełnosprawność, warunki mieszkaniowe, sytuacja osób starszych oraz problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Największa ilość ankietowanych za problemy o skali **bardzo wysokie** na terenie Gminy wskazała:

- bezrobocie (20% badanych);
- alkoholizm (16%);
- agresja rówieśnicza (13%);
- dopalacze (10%);
- problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (10%).

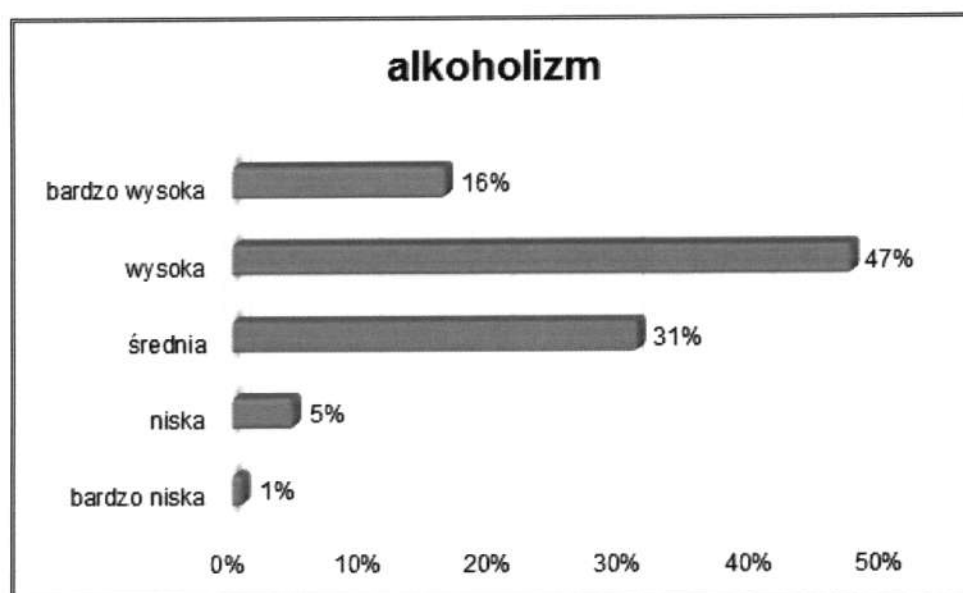
Poniżej została przedstawiona szczegółowa analiza występujących problemów społecznych.

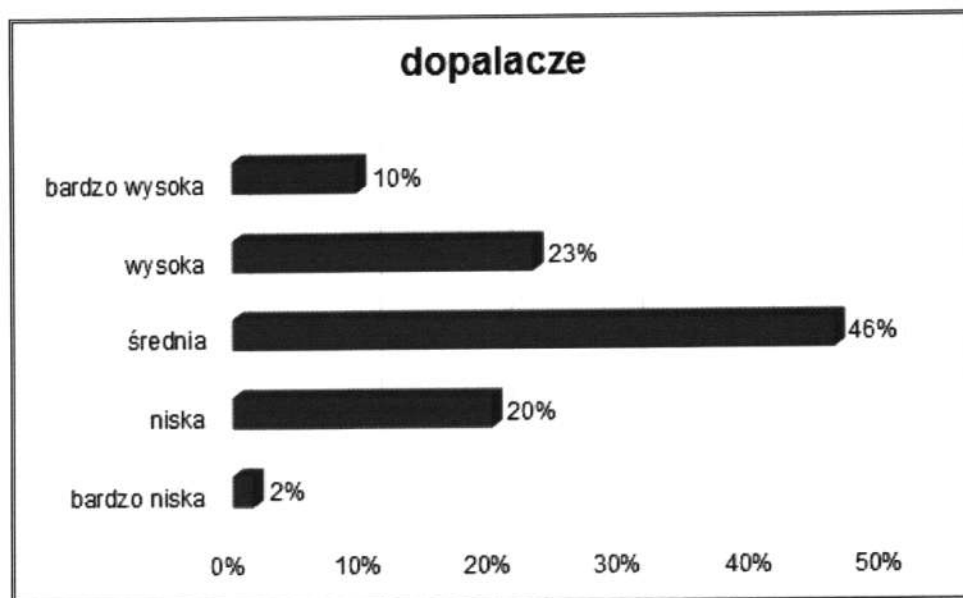

Ankietowani uznali bezrobocie za najpoważniejszy problem lokalnej społeczności – przez większość mieszkańców problem ten został uznany za wysoki (53%) albo bardzo wysoki (20%). Tylko dla 6% (niska i bardzo niska skala) badanych, że jest on mało istotny.

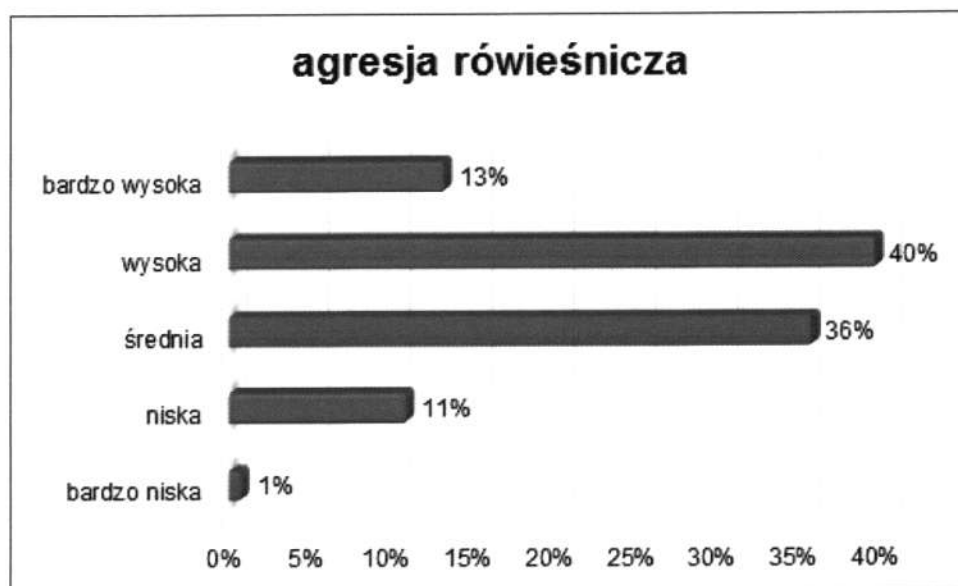

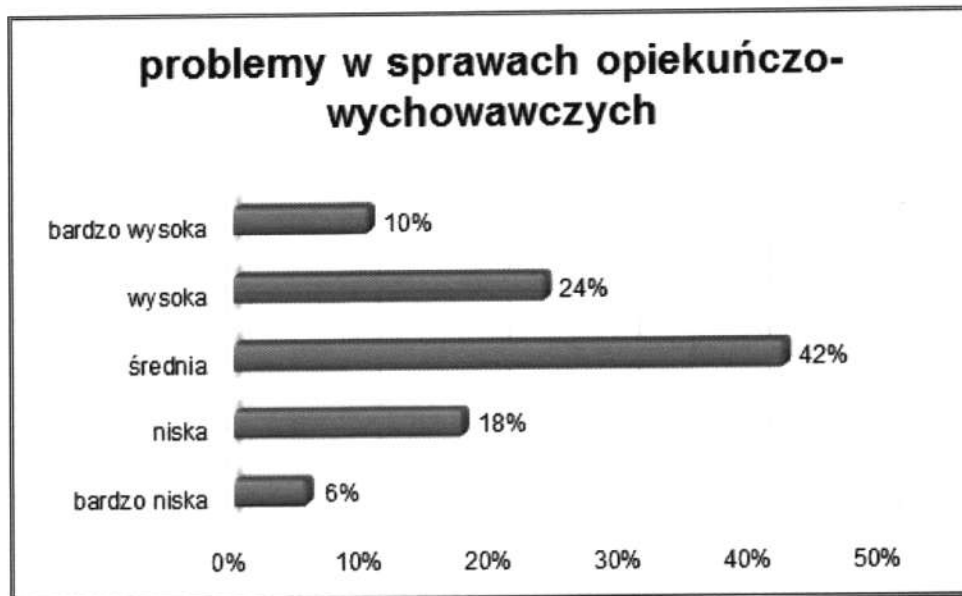
Za drugi **bardzo ważny** problem mieszkańcy Lęborka wskazali uzależnienia, w tym w szczególności alkoholizm oraz dopalacze. Większość mieszkańców uważa problem alkoholizmu za wysoki albo bardzo wysoki, odpowiednio 47% oraz 16%. Za bardzo wysoki problem z dopalaczami uważa 10% badanych, za wysoki 23%, średni 46%, a tylko 5% za niski i 1% za bardzo niski.

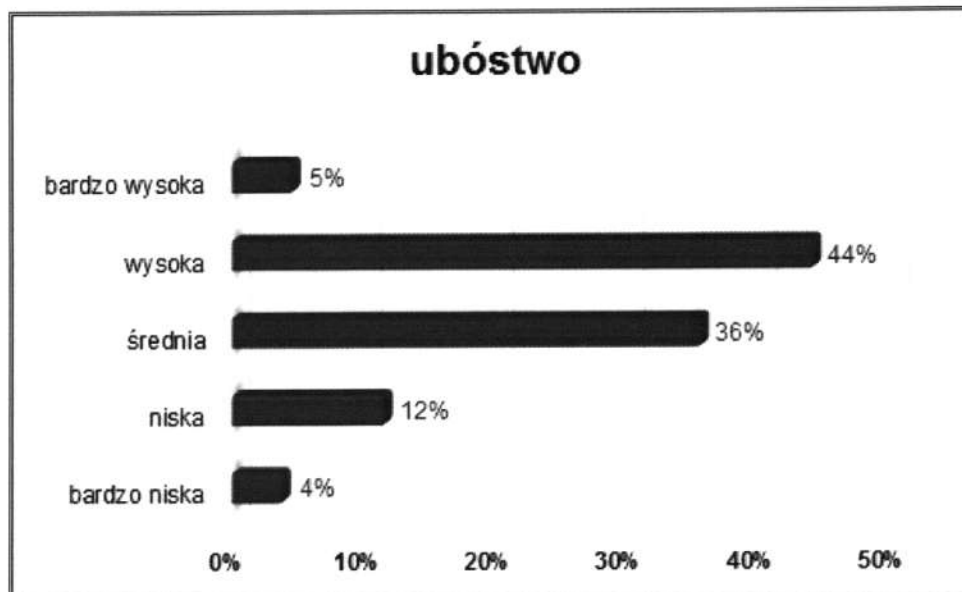

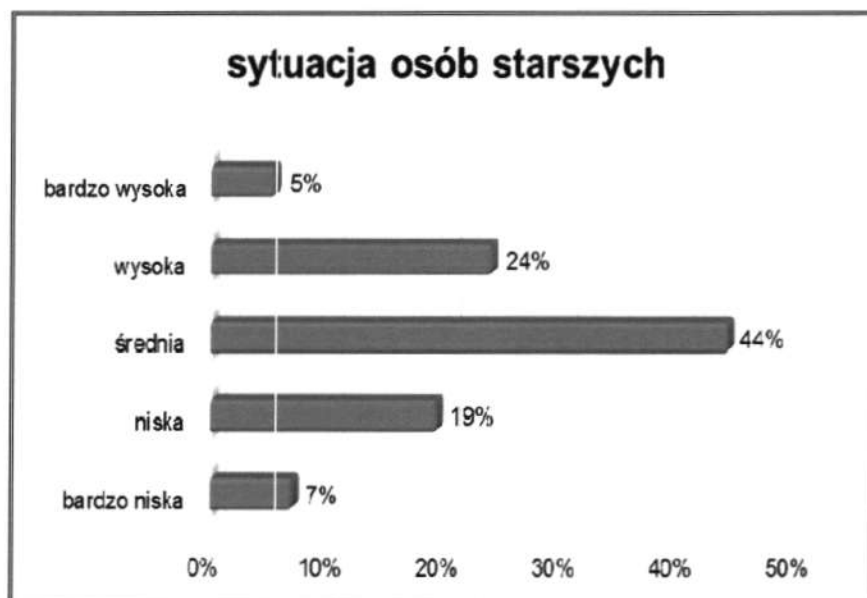
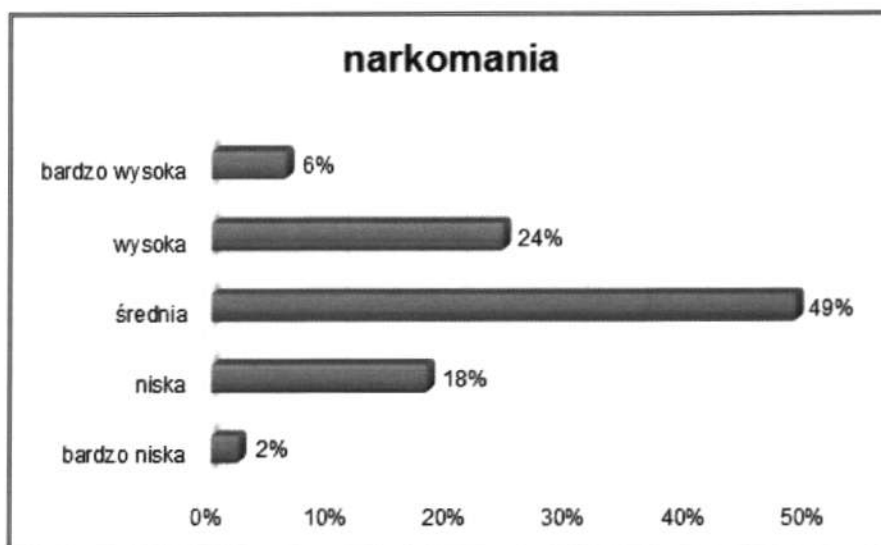
Następnymi **bardzo ważnymi** problemami z którymi borykają się mieszkańcy Gminy według ankietowanych są agresja rówieśnicza oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze. Ponad 13% ankietowanych uważa problem agresji za bardzo wysoki, a 40% za wysoki. Problem w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wskazuje za bardzo wysoki 10% badanych i 24% za wysoki.

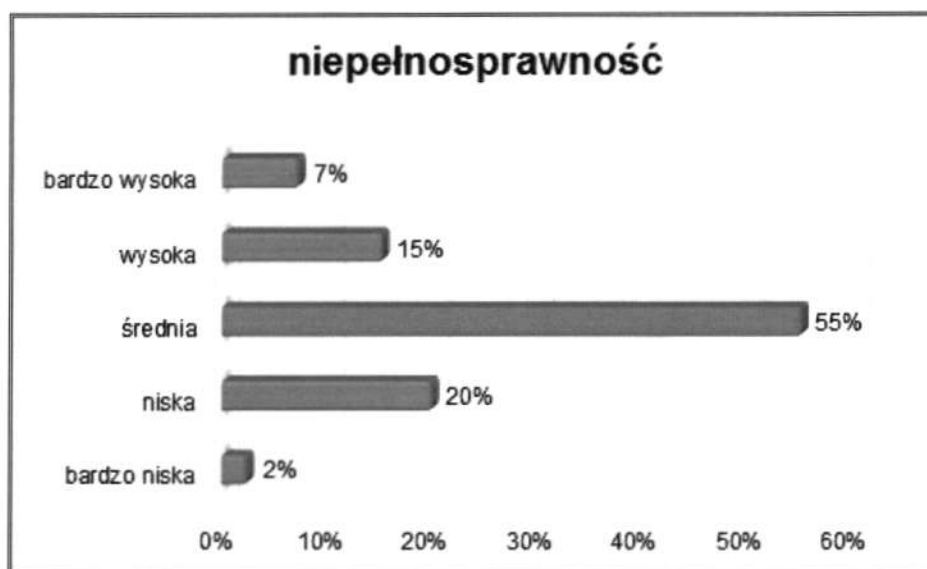
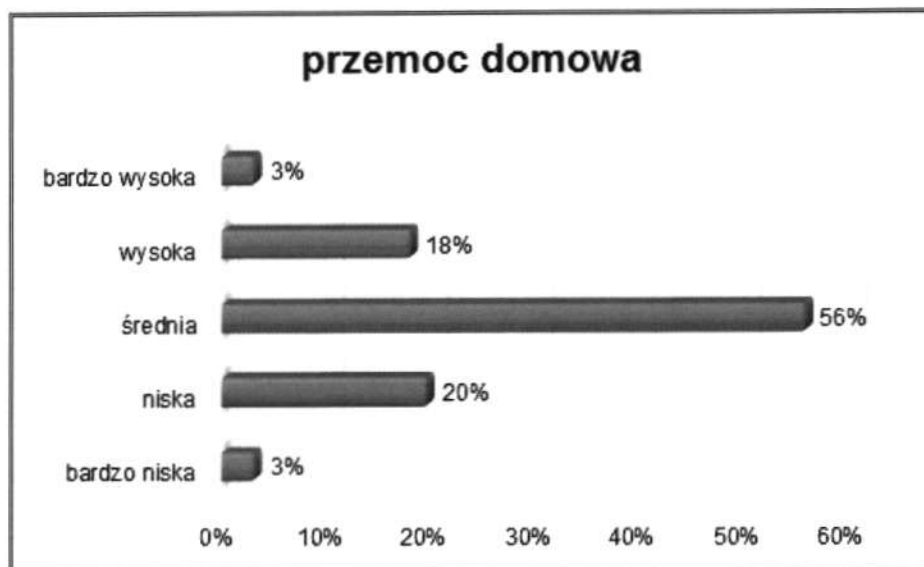

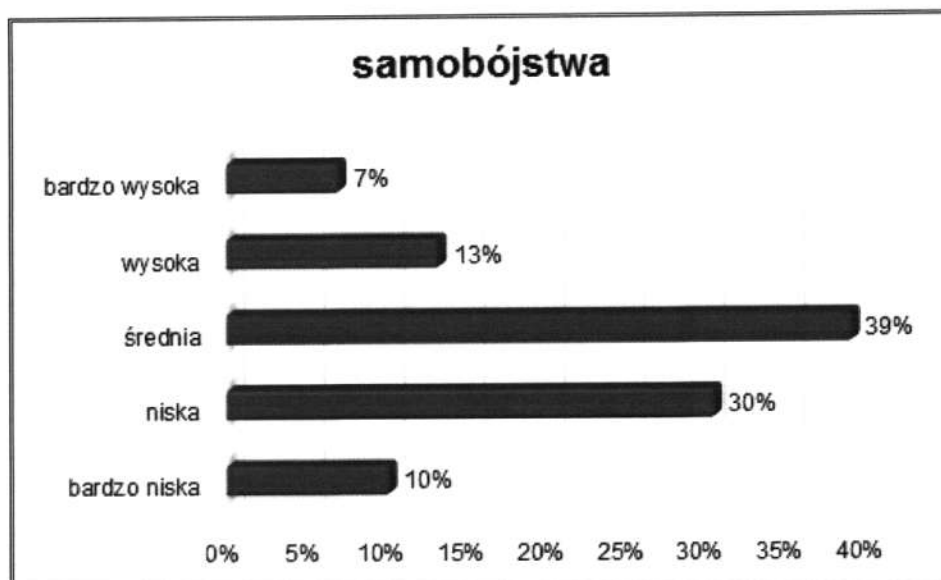
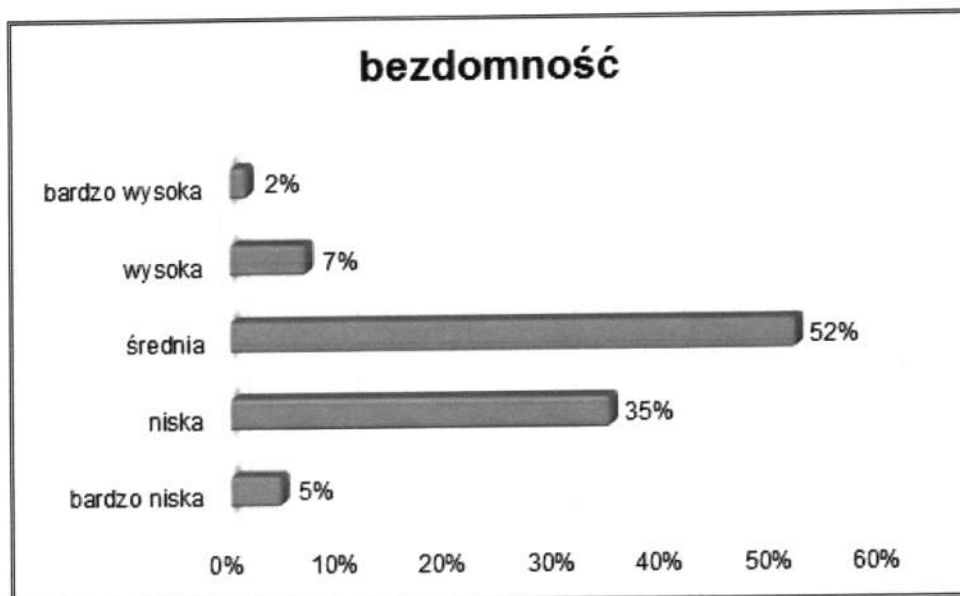
Pod względem ważności za istotne (**ważne** według skali) zostały wskazane przez mieszkańców również następujące problemy: ubóstwo (44% wysoka i 5% bardzo wysoka), przestępczość (28% wysoka i 4% bardzo wysoka), narkomania (24% wysoka i 6% bardzo wysoka), sytuacja osób starszych (24% wysoka i 5% bardzo wysoka).

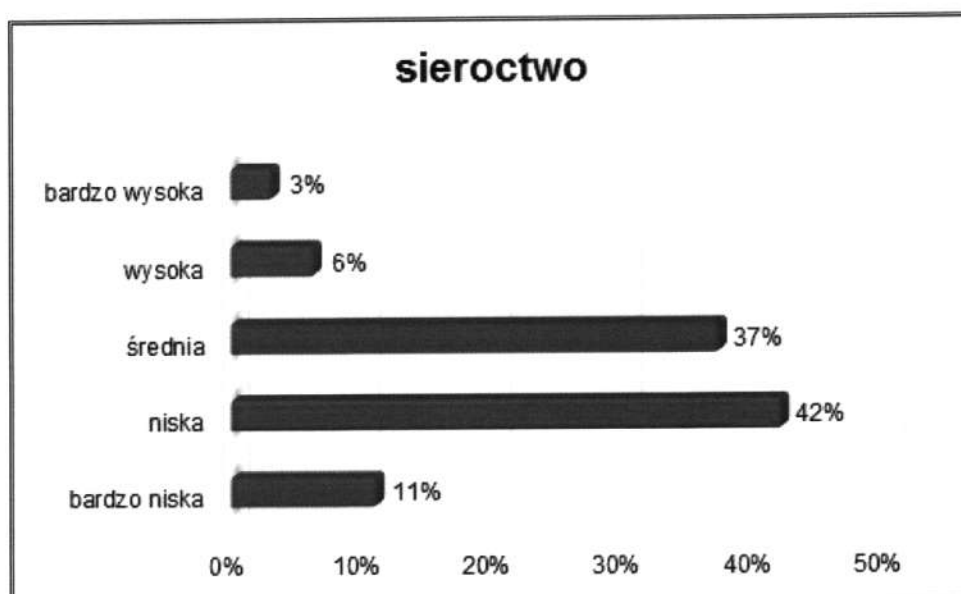
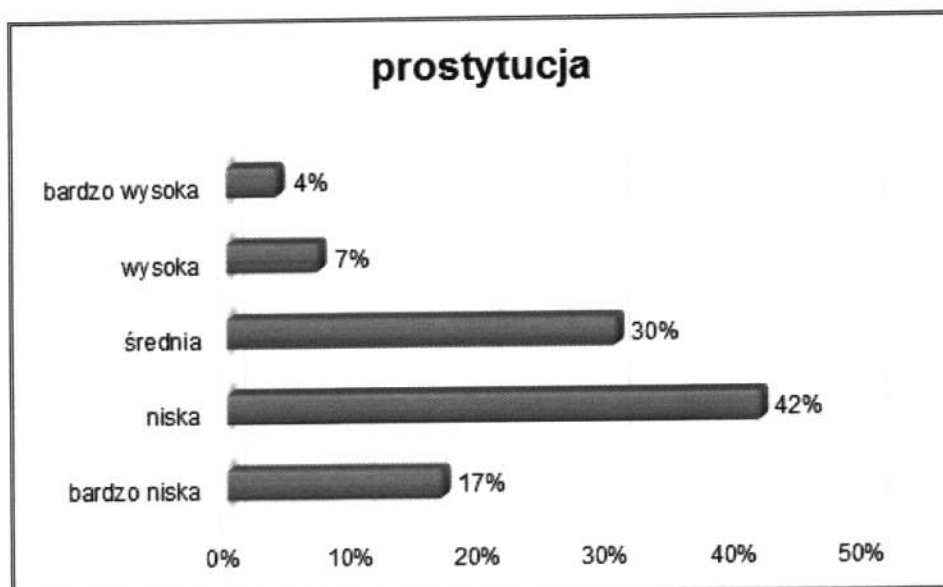
Za nieco mniej ważne, ale dalej istotne problemy (**średnie** według skali ważności) na które trzeba zwrócić uwagę, ankietowani mieszkańcy Gminy uznali: przemoc domową (56% średnia, 18% wysoka, 3% bardzo wysoka), niepełnosprawność (55% średnia, 15% wysoka i 7% bardzo wysoka), bezdomność (52% średnia, 7% wysoka, 2% bardzo wysoka) oraz samobójstwa (39% średnia, 13% wysoka, 7% bardzo wysoka).

Za **najmniej ważne** problemy mieszkańcy Lęborka wskazali prostytycję oraz sieroctwo.

W celu głębszej analizy problemów, mieszkańcom zostały zadane szczegółowe pytania dotyczące wybranych obszarów, w których występują nieprawidłowości społeczne. Pytania brzmiały następująco:

BEZROBOCIE

- Jaki jest poziom bezrobocia na terenie Lęborka?
- Jak oceniasz sytuację osób bezrobotnych w Lęborku?
- Jak oceniasz możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy?
- Jak oceniasz warunki prowadzenia działalności gospodarcze (udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)?
- Jak oceniasz ofertę szkoleniową (podnoszenia kwalifikacji zawodowych) dla osób bezrobotnych?

BEZDOMNOŚĆ

- Jaka jest skala zjawiska bezdomności?
- Jak oceniasz sytuację osób bezdomnych w Lęborku?
- Jak oceniasz ofertę pomocową dla osób bezdomnych?
- Jak oceniasz możliwości otrzymania lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy?

UZALEŻNIENIA

- Jaka jest skala występowania w mieście uzależnienia od alkoholu?
- Jaka jest skala występowania w mieście uzależnienia od narkotyków?
- Jaka jest skala występowania w mieście uzależnienia od dopalaczy?
- Jaka jest skala występowania w mieście uzależnienia od hazardu?
- Jaka jest skala występowania w mieście innych uzależnień?
- Jaka oceniasz ofertę pomocową dla osób uzależnionych?

PRZEMOC

- Jaka jest skala występowania w mieście problemów przemocy w rodzinie?
- Jak oceniasz poziom bezpieczeństwa w mieście?
- Jak oceniasz ofertę przemocową dla osób dotkniętych problemem przemocy?

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

- Jak oceniasz ofertę pomocową dla osób niepełnosprawnych na terenie Lęborka?
- Jak oceniasz poziom dostępności dla osób niepełnosprawnych do usług opiekuńczych i medycznych w mieście (opieka zdrowotna, profilaktyka, rehabilitacja, lekarze, specjaliści, apteki)?
- Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla osób niepełnosprawnych?

OSOBY STARSZE

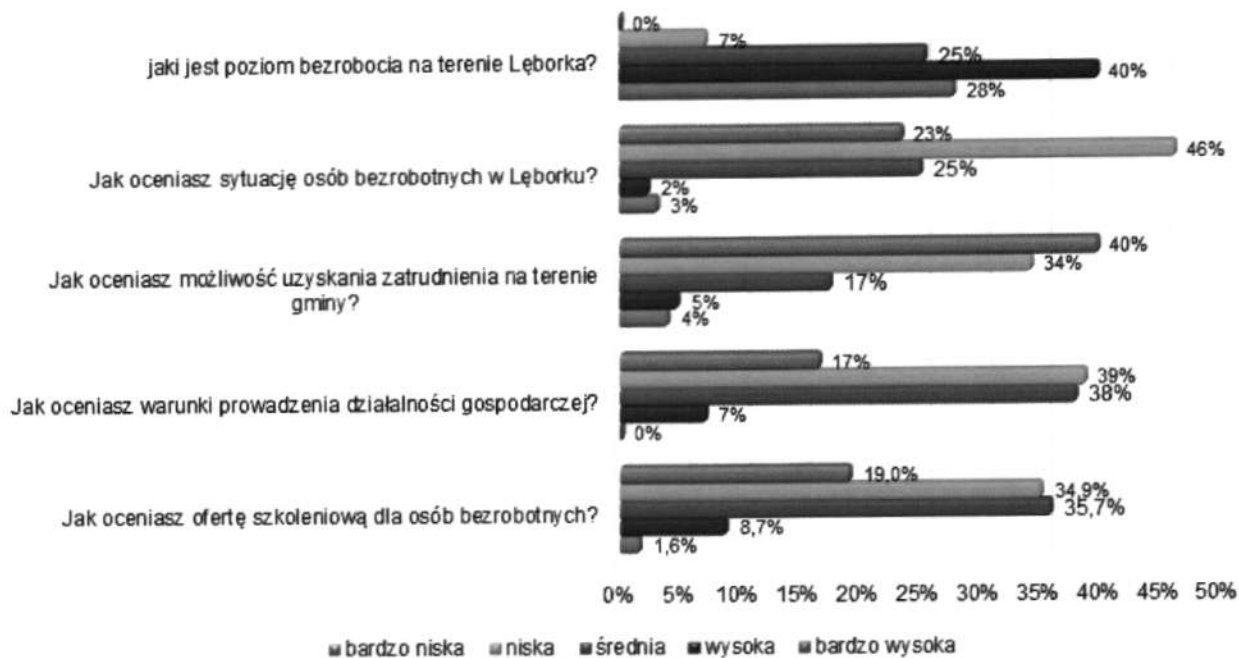
- Jak oceniasz ofertę pomocową dla osób starszych na terenie miasta?
- Jak oceniasz poziom dostępności dla osób starszych usług medycznych w mieście (opieka zdrowotna, profilaktyka, rehabilitacja, lekarze, specjaliści, apteki)?
- Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla seniorów?

PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

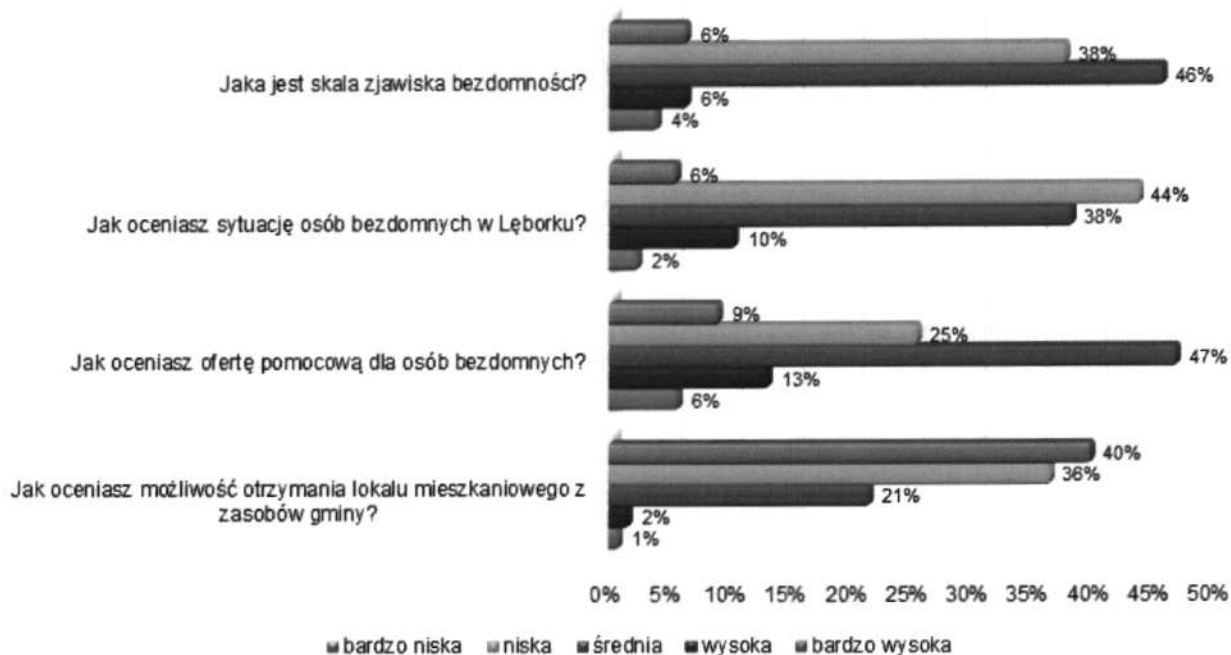
- Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dzieci i młodzieży?
- Jak oceniasz ofertę pomocową dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?

Szczegółowe wyniki poszczególnych badanych obszarów zostały przedstawione poniżej.

BEZROBOCIE

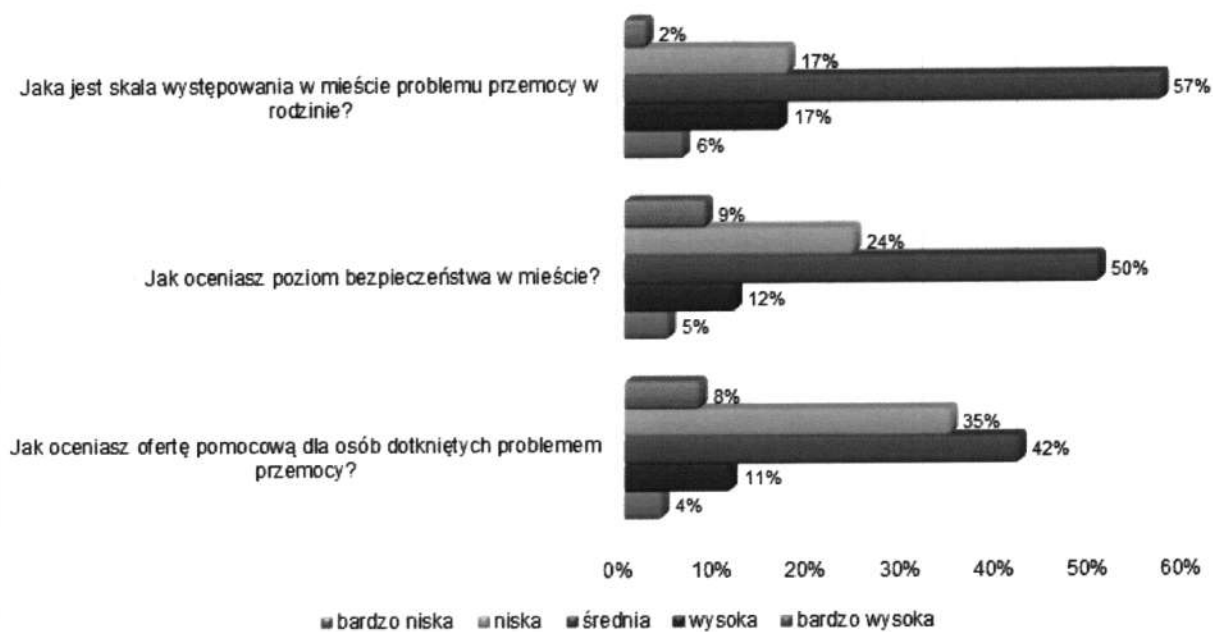
BEZDOMNOŚĆ

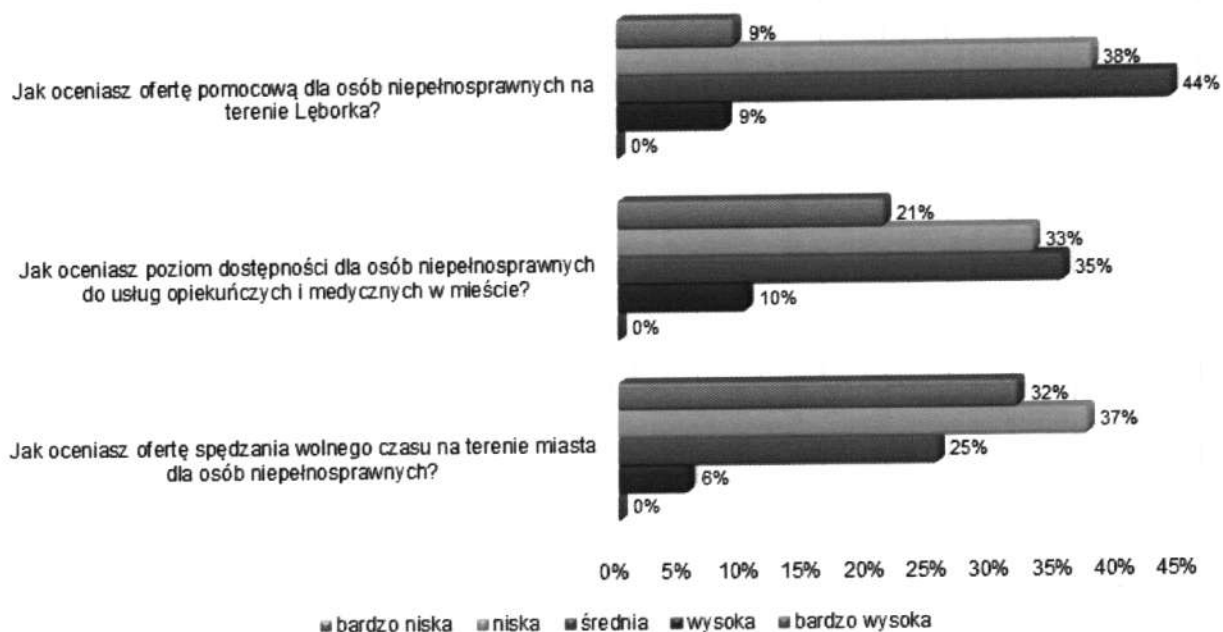
UZALEŻNIENIA

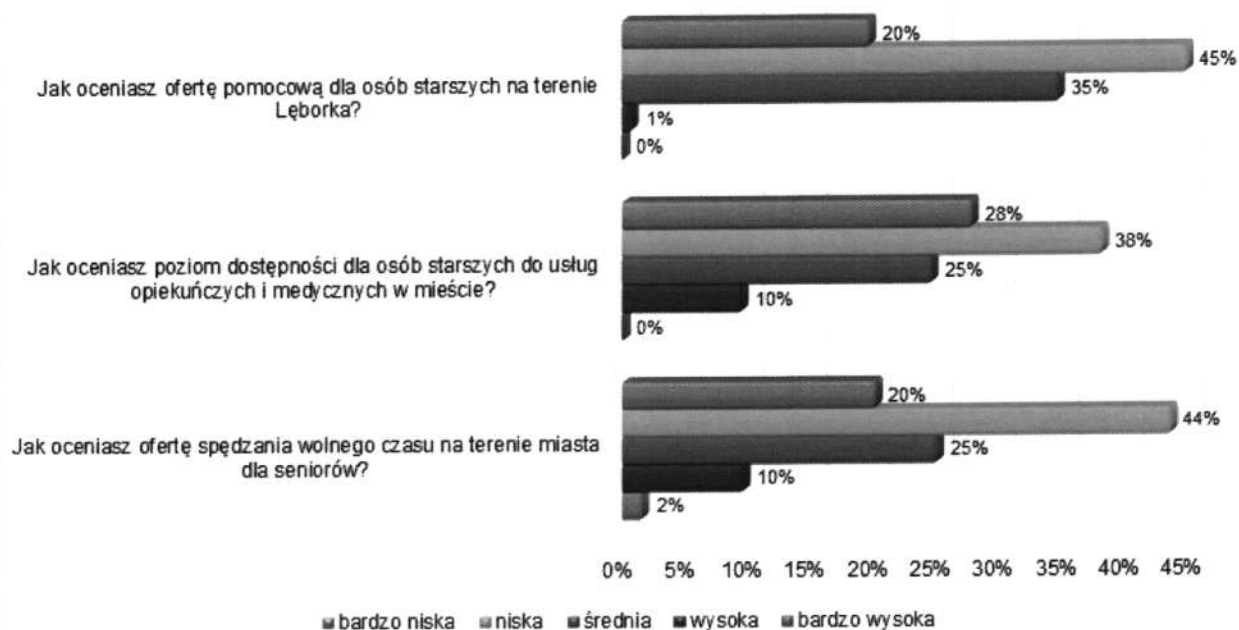
PRZEMOC

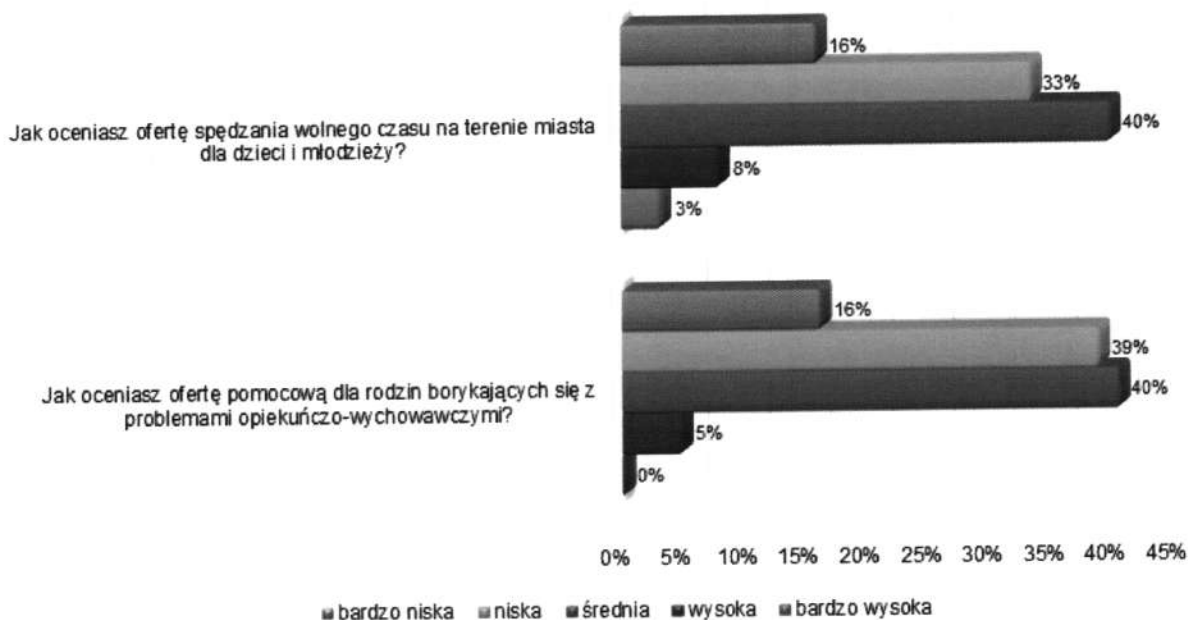
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

OSOBY STARSZE

PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Prosimy o podanie 3 aspektów, które są najpilniejsze do poprawy w Lęborku w najbliższym czasie.

Wszystkim ankietowanym zadano pytanie o podanie 3 aspektów, które są w najbliższym czasie do poprawy w Lęborku. Cztery najczęściej powtarzające się odpowiedzi to:

1. **zmniejszenie bezrobocia** – 26,44% ankietowanych,
2. **poprawa bezpieczeństwa publicznego** – 10,34% ankietowanych,
3. **poprawa warunków mieszkaniowych** – 9,58% ankietowanych i **rozwój przedsiębiorczości** – 9,58% ankietowanych.

Ankietowani również często wspominali o poprawie takich aspektów jak: dostępności do specjalistów z zakresu uzależnień i przemocy (9,20%), organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (8,81%), poprawa dostępności do usług medycznych, lekarzy specjalistów (8,43%).

Mniejsza ilość mieszkańców wskazała również na poprawę takich aspektów jak (poniżej 4%):

- likwidacja barier dla niepełnosprawnych,
- asystenci dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- założenie telefonu zaufania,
- większa pomoc dla osób przemocy
- więcej patroli policji i interwencji m.in. W rodzinach z przemocą domową,

- mieszkania dla osób niepełnosprawnych,
- udział mieszkańców w życiu publicznym,
- urządzenie do ćwiczeń,
- miejsca odpoczynku,
- zajęcie się uzależnieniami,
- budowa mieszkań socjalnych,
- ścieżki rowerowe,
- nowe parkingi,
- dostęp do oferty kulturalnej,
- poprawa infrastruktury,
- organizacja wolnego czasu dla seniorów,
- pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zatrudnienie większej ilości terapeutów,
- rozwój sportu.

Prosimy o podanie najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Lęborku.

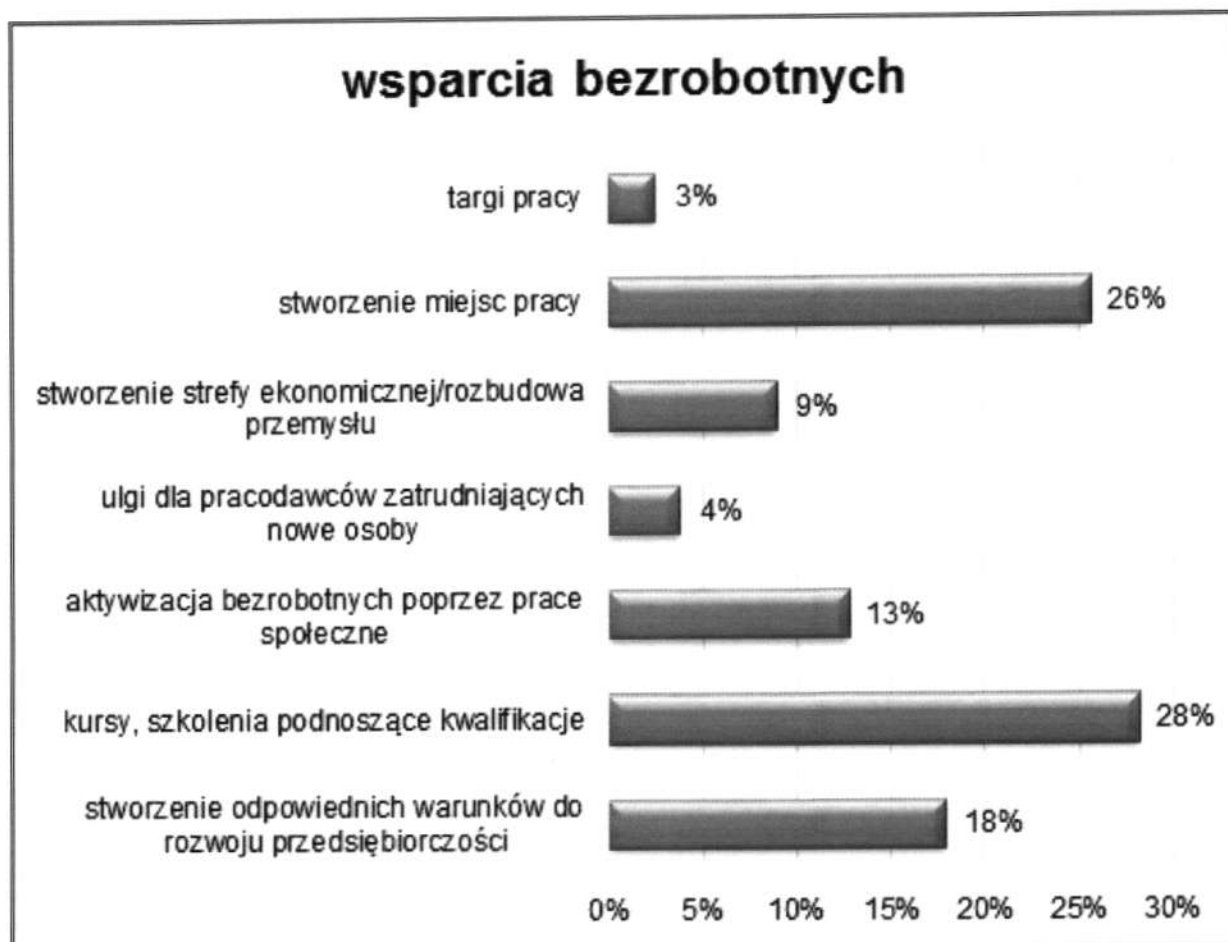
Za najpoważniejsze problemy związane obecnie z jakością życia w Lęborku ankietowani mieszkańcy wskazali:

1. **bezrobocie** – 34,65% ankietowanych,
2. **dostępność do usług medycznych, lekarzy specjalistów** – 10,89% ankietowanych,
3. **brak ciekawych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży** – 10,89% ankietowanych,
4. **dostępność do specjalistów z zakresu uzależnień i przemocy** – 7,92% ankietowanych.

Co Państwa zdaniem należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach:

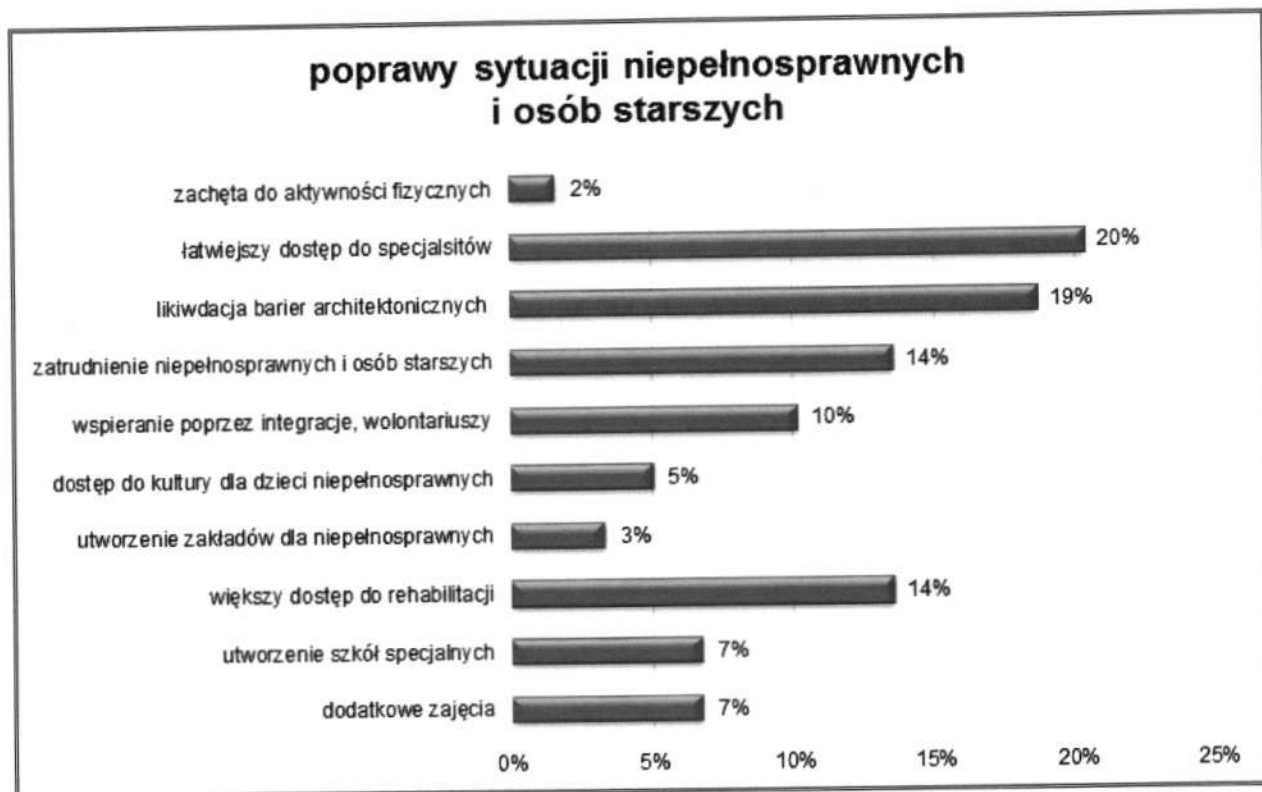
Wszystkim ankietowanym mieszkańcom Gminy Lębork zostało zadane pytanie - co ich zdaniem należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach:

- działania w zakresie wsparcia bezrobotnych:

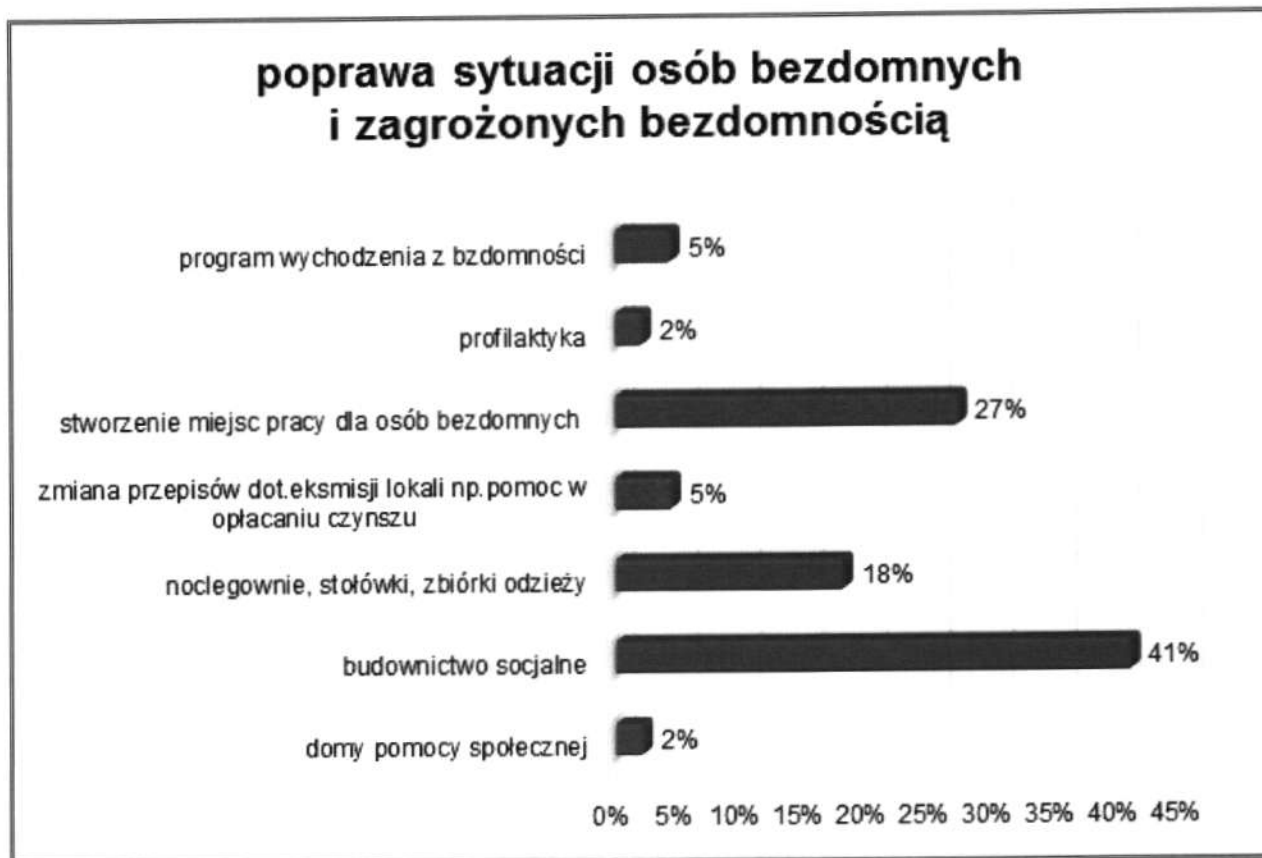

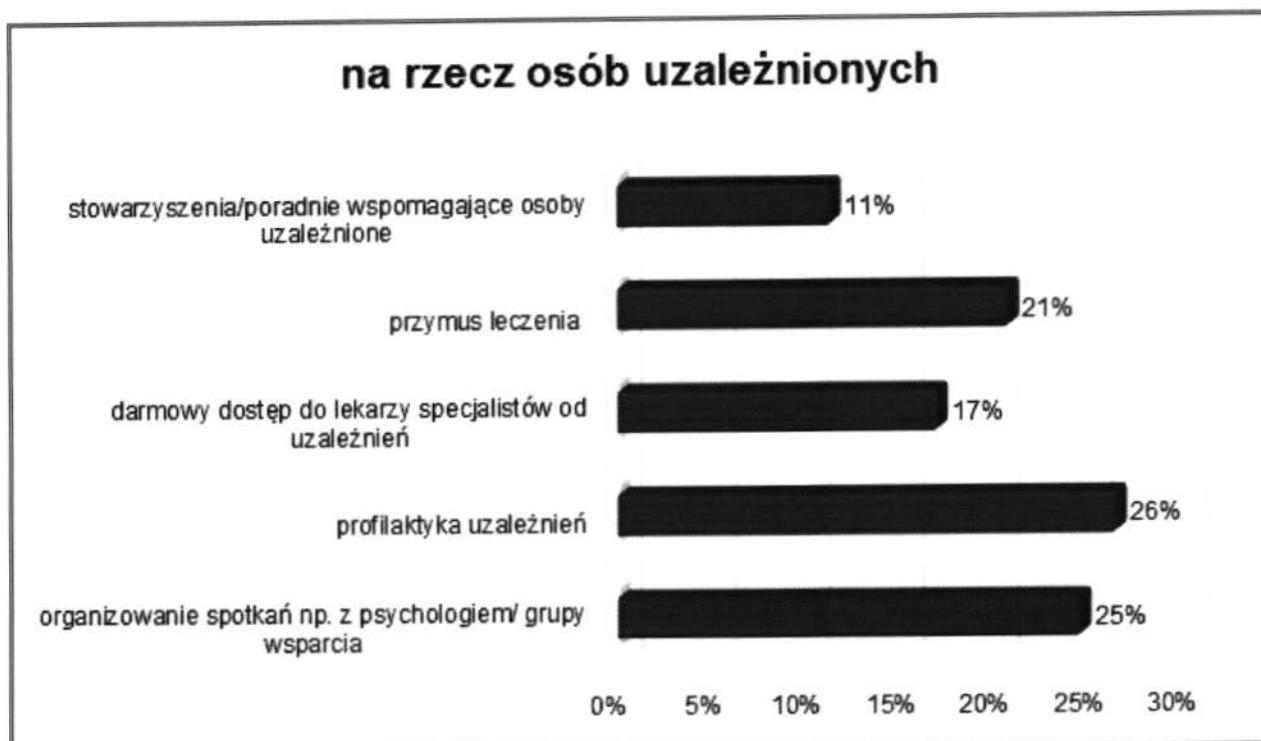
- działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych i starszych:

- działania w zakresie poprawy sytuacji osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością:

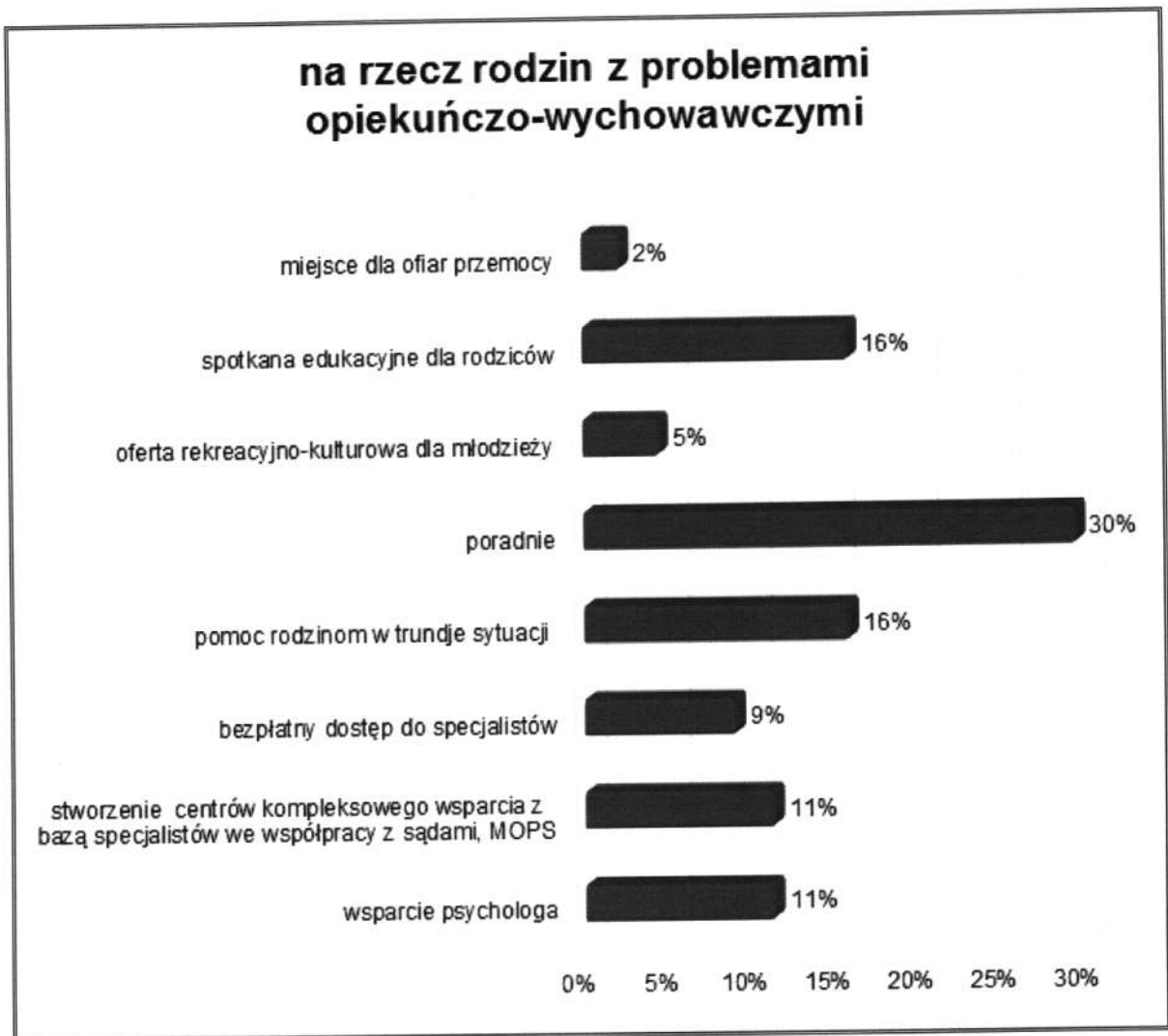
- działania na rzecz osób uzależnionych:

- działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego:

- działania na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi:

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA

Elżbieta Michalska
KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej